

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
«2014 – ՌԱԴԻՈԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ ԵՎ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐ

III. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՊԼԱՆԸ

№	Առարկաների անվանումը և մոդուլները	Առեստավորումը ըստ կիսամյակների			Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը (ժամ)				Բաշխումն ըստ կուրսերի և կիսամյակների						
		Քննութ.	Ստուգարք	Կուրս. աշխ.	Պարտադիր լսարանային բեռնվածություն			2-րդ կուրս		3-րդ կուրս		4-րդ կուրս			
					Ընդամենը	Տեսակ. ուսուցում	Լաբոր. և գործն. աշխ	Սեմինար պարապմունք	3-րդ կիս. 18 շաբ.	4-րդ կիս. 18 շաբ.	5-րդ կիս. 18 շաբ.	6-րդ կիս. 12 շաբ.	7-րդ կիս. 18 շաբ.	8-րդ կիս. 11 շաբ.	
1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ														
1.1	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		3		72		72		72						
1.2	Տնտեսագիտության հիմունքներ		3		54	28	26		54						
1.3	Քաղաքագիտություն և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		3		54	36		18	54						
1.4	Իրավունքի հիմունքներ		3		36	36			36						
1.5	Պատմություն		3		54	36		18	54						
1.6	Ռուսաց լեզու		3		72		72		72						
1.7	Օտար լեզու		3		72		72		72						
1.8	Ֆիզիկական պատրաստություն		3-8		190		190		36	36	36	24	36	22	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		13		604	136	432	36	450	36	36	24	36	22	
2.	ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ														
2.1	Էկալոգիայի հիմունքներ		4		36	18	18			36					
2.2	Համակարգչային օպերատորության հիմունքներ		4		108	32	76			108					
2.3	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		3		18	18			18						
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		3		162	68	94		18	144					
3.	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ														
3.1	Հաղորդակցություն		4		54	12	42			54					
3.2	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		3		54	34	20		54						
3.3	Երկրի տնտեսագիտություն և մեներգություն		8		72	32	40							72	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		3		180	78	102		54	54				72	
4.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ														
4.1	Ճարտագիտական գրաֆիկա		4		72	24	48			72					
4.2	Էլեկտրատեխնիկայի հիմունքներ		3		108	52	56		108						
4.3	Ռադիոէլեկտրոնային տարրեր		4		108	38	70			108					
4.4	Էլեկտրոնային սարքեր		4		108	48	60			108					
4.5	Չափագիտություն, ստանդարտացում և սերտֆիկացում		4		90	38	52			90					
4.6	Անալոգային և իմպուլսային էլեկտրոնիկա		5		90	38	52				90				
4.7	Թվային էլեկտրոնիկա		5		90	42	48				90				
4.8	Ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչներ		5		72	24	48				72				
4.9	Միկրոպրոցեսորային և միկրոկոնտրոլերային սարքավորումներ		6		108	44	64					108			
4.10	Տեխնիկական փաստաթղթերի մշակման հմտություններ		5		72	16	56				72				
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		10		918	364	554		108	378	324	108			
5.	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ														
5.1	Էլեկտրոնային չափումների, վերանորոգման սարքերի և գործիքների կիրառման հմտություններ		5		108	18	90				108				
5.2	Էլեկտրասնման աղբյուրներ		6		108	50	58					108			
5.3	Ռադիոտեխնիկական շղթաներ և ազդանշաններ		5		108	60	48				108				
5.4	Ռադիոալիքների տարածում և անտենաֆիդերային սարքեր		6		108	38	70					108			

5.5	Ռադիոհաղորդիչ սարքավորումներ, վերանորոգման և սպասարկման հմտություններ	7	90	20	70						90	
5.6	Ռադիոընդունիչ սարքավորումներ, վերանորոգման և սպասարկման հմտություններ	7	90	20	70						90	
5.7	Հեռուստացույցներ, վերանորոգման և սպասարկման հմտություններ	7	108	30	78						108	
5.8	Վերարտադրման սարքավորումներ, վերանորոգման և սպասարկման հմտություններ	7	72	24	48						72	
5.9	Ձայնագրման - վերարտադրման սարքավորումներ, վերանորոգման և սպասարկման հմտություններ	8	108	30	78							108
5.10	Տեսագրման - վերարտադրման սարքավորումներ, վերանորոգման և սպասարկման հմտություններ	8	108	36	72							108
5.11	Էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումներ, վերանորոգման և սպասարկման հմտություններ	7	108	30	78						108	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	11	1116	356	760				216	216	468	216
6.	ԸՆՏՐՈՎԻ								50	50	120	80
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	40	2980	1002	1942	36	630	612	626	398	624	390
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ											
	ՊԱՀՈՒՏԱՑԻՆ ԺԱՄԵՐ						18	36	22	34	24	6
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐԸ	40	2980	1002	1942	36	648	648	648	432	648	396
	Շաբաթվա ժամերի քանակը						36	36	36	36	36	36

№	IV. ՆԱԽԱՌԱՐՎԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ			№	VII. ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐԻ, ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐԴԵՍԱՆՈՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ
1	Փիլիսոփայություն				ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐ
2	Կենսագործունեության անվտանգություն			1	Հայոց լեզվի և մշակույթի հիմունքների
3	Կրոնի պատմություն			2	Օտար լեզուների
4	Արվեստի պատմություն			3	Լինգաֆոնային
				4	Ընդհանուր հումանիտար առարկաների
	V. ՊՐԱԿՏԻԿԱ	Կիսամյակ	Շաբաթ	5	Անվտանգության և առաջին օգնության
1	Ուսումնական	2	4	6	Համակարգչային
2	Մասնագիտական	4	10	7	ճարտարագիտական գրաֆիկայի
3	Նախաավարտական	5	6	8	Ռադիոէլեկտրոնային տարրային բազայի
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	3	20		ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐ
	VI. ՈՒՍՈՒՄՆԱՈՒԹՅԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ			1	Էլեկտրատեխնիկայի
				2	Էլեկտրոնային և միկրոկոնտրոլերային սարքերի
				3	Ռադիոէլեկտրաչափիչ տեխնիկայի
				4	Էլեկտրոնիկայի և սխեմատեխնիկայի
					ԱՐԴԵՍԱՆՈՑՆԵՐ
				1	Փականագործական
				2	Ռադիոէլեկտրամոնտաժի
				3	Ռադիոէլեկտրոնային տեխնիկայի վերանորոգման
					ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ
					Սպորտային դահլիճ
					Մարզահրապարակ

1. Մասնագիտական պետական քննություն, 6-րդ կիսամյակ, հունիսի 22-ից մինչև հունիսի 28-ը:
2. Դիպլոմային աշխատանքի պաշտպանություն, 6-րդ կիսամյակ, հունիսի 28-ից մինչև հուլիսի 5-ը:

VIII. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՊԱՐՋԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. ՈՒսանողների գիտելիքների յուրացման մակարդակը ստուգելու, ինչպես նաև ուսումնառության արդյունավետությունը վերահսկելու նպատակով, հաստատության ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ կարող են անցկացվել առանձին առարկաների /մոդուլների/ ընթացիկ /միջանկյալ/ քննություններ, ստուգարքներ, ստուգողական աշխատանքներ: Ստուգարքներն, այդ թվում՝ տարբերակված, անցկացվում են առարկայի /մոդուլի/ համար սահմանված ժամերի հաշվին: Ըստ առարկաների /մոդուլների/ ստուգողական աշխատանքների թիվը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը: Քննությունների և ստուգարքների անցկացման կարգը սահմանում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը:
2. Լաբորատոր աշխատանքների, օտար լեզուների, համակարգչային, գործնական, սեմինար, ֆիզիկական կուլտուրայի, ինչպես նաև ուսումնամեթոդական խորհրդի կողմից երաշխավորած առանձին առարկաների /մոդուլների/ գծով ուսումնական պարապմունքների, կուրսային նախագծման և արհեստանոցներում արտադրական ուսուցման ժամանակ ուսումնական խումբը քյուջետային ֆինանսավորման դեպքում կարող է բաժանվել ենթախմբերի՝ յուրաքանչյուրում առնվազն 8 ուսանող՝ ելնելով ուսուցանվող առարկայի /մոդուլի/ յուրահատկությունից: Համապատասխան միջոցների առկայության պայմաններում ուսումնական պարապմունքները կարող են անցկացվել առանձին ուսանողների հետ /անհատական պարապմունքներ, ուսուցման անհատական ստեղծագործական ձևեր և այլն/: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ առանձին առարկաների /մոդուլների/ տեսական դասընթացը կարող է կազմակերպվել հոսքային պարապմունքի ձևով: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշումներն ու երաշխավորությունները ուսումնական տարվա սկզբում քննարկում է քոլեջի խորհուրդը, հաստատում՝ տնօրենը:
3. Նախասիրական առարկաները, դրանց ծավալը և ուսուցման ժամկետը, բայց ոչ ավելի, քան շաբաթը 4 ժամ, որոշում է քոլեջը: Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների կողմից ներկայացված նախասիրական առարկաների ծրագիրը հաստատում է քոլեջի ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
4. Ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական ծրագրով նախատեսված նյութը կարող է իրացվել նաև արտաուսումնական պարապմունքների տարբեր ձևերով՝ մարզական ակումբներում, սեկցիաներում, խմբակներում:
5. Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը, ելնելով տեղական պայմաններից, կարելի է փոփոխել՝ պարտադիր պահպանելով տեսական և գործնական ուսուցման, մոդուլների ամփոփման, պրակտիկայի, արձակուրդի ընդհանուր տևողությունը:
6. Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների ներկայացրած խորհրդատվությունների անցկացման ձևը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
7. Պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից հանձնարարված փաստաթղթերի ուսումնասիրումը կատարվում է համապատասխան առարկաների ժամերի հաշվին:
8. Պահուստային ժամերը տնօրինում է քոլեջը՝ ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ՝ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության սահմանած կարգի պահանջներին համապատասխան:
9. Ուսումնական պրակտիկան կարող է անցկացվել կենտրոնացված, կամ տեսական պարապմունքների հետ հաջորդաբար՝ պահպանելով պլանով նախատեսված ժամաքանակը: Պրակտիկայի անցկացման ժամկետը կարելի է տեղաշարժել ուսումնական տարվա նույն կիսամյակի ընթացքում: Պրակտիկայի յուրաքանչյուր ձև ավարտվում է հաշվետվությամբ՝ գնահատումով:
10. Նախաավարտական պրակտիկան անց է կացվում կենտրոնացված կարգով, ուսումնական պլանով նախատեսված ժամկետներում:
11. Քոլեջը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ստեղծել լրացուցիչ կաբինետներ, մասնագիտացված լսարաններ:

ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԱՀՀ- 4-09-001

Մոդուլի տևողությունը 54 ժամ

- տեսական պարապմունք 12 ժամ

- գործնական պարապմունք 42 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլի նպատակն է մասնագիտական ուսումնառությանը զուգնթաց կամ առանձին ուսանողներին տալ գիտելիքներ հաղորդակցության ունակությունների զարգացման վերաբերյալ: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի հաղորդակցության համար էական նշանակություն ունեցող ունակություններ և ինքնավստահություն, կլինի ակտիվ, արդյունավետ մասնագիտական գործունեության մեջ և անձնական կյանքում:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական հմտություններ և կարողություններ չեն պահանջվում:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. սահմանում է ուսումնառության անձնական նպատակները,
2. կարողանում է ներկայացնել բանավոր և գրավոր տեղեկատվություն պարզ թեմաների և տեքստերի մասին,
3. կարողանում է նախաձեռնել, պահպանել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ,
4. կարողանում է մեկնաբանել սխեմաներ, արյուսակներ, դիագրամներ և այլ նյութեր,
5. կատարում է փաստաթղթավորում,
6. կարողանում է ղեկավարել այլ աշխատողների:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Սահմանում է ուսումնառության անձնական նպատակները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է սահմանում ուսումնառության անձնական նպատակները,

բ. ճիշտ է պլանավորում և կիրառում ուսումնառության անձնական նպատակների ձեռքբերմանն ուղղված ուսումնառության գործընթացները,

գ. ճիշտ է սահմանում ուսումնառության տարբեր եղանակները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ուսանողը կներկայացնի հակիրճ գրավոր խոսք, որում կարտահայտի իր անձնական պատկերացումներն ուսումնառության անձնական նպատակների, գործընթացների, ինչպես նաև դրա տարբեր եղանակների մասին: Այդ գրավոր խոսքը չպետք է գերազանցի 50 բառը:

Արդյունքի յուրացումը համարվում է դրական, եթե իրականացված են սահմանված կատարման բոլոր երեք չափանիշները:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Ուսումնառության և դասավանդման մոտեցումները պետք է ուսանողին օգնեն սահմանելու իր նպատակները և ստացած հմտությունները կիրառելու այլ իրադրություններում: Ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա պլանավորել և ինքնուրույն որոշումներ կայացնել, նախաձեռնություն և ինքնուրույնություն ցուցաբերել, ինչպես նաև աշխատել խմբում: Ուսանողը պետք է ներգրավված լինի այնպիսի գործողություններում, որտեղ հնարավոր լինի լեզուն օգտագործել իրական իրավիճակներում և իրական նպատակներով: Ուսանողը պետք է ներգրավված լինի իր կարողություններն ընդլայնող գործողություններում:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 6 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Կարողանում է ներկայացնել բանավոր և գրավոր տեղեկատվություն պարզ թեմաների և տեքստերի մասին

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. օգտագործում է բանավոր և գրավոր խոսքի համապատասխան կառուցվածքը,
- բ. ներկայացված հաղորդումը պարունակում է պարզ տեղեկատվություն, կարծիքներ կամ գաղափարներ,
- գ. նպատակային է կատարում տեղեկատվության առանձնացումը, խմբավորումը,
- դ. հաղորդումը ներկայացնում և իրականացնում է՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և լսարանը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու և հարց ու պատասխանի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի որևէ պարզ թեմա կամ տեխնիկական տեքստ, ըստ որի նա պետք է կազմի գրավոր հաղորդում և կատարի բանավոր ներկայացում: Այդ գրավոր խոսքը չպետք է գերազանցի 50 բառը, իսկ բանավոր ներկայացումը պետք է տևի մոտ մեկ րոպե: Ուսանողին տրվելու են նաև հարցեր և նա պետք է իր կարծիքն արտահայտի մյուսների կողմից արտահայտված տեսակետների կամ հարցերի վերաբերյալ: Պետք է կազմել համատեքստի կամ օգտագործված աղբյուրի բնութագիր՝ ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսքով:

Կատարման բոլոր չափանիշները պետք է ձեռք բերվեն և գրավոր և բանավոր խոսքի ընթացքում միաժամանակ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Դասավանդման մոտեցումները պետք է ուսանողին օգնեն ճիշտ ընտրելու բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցվածքը, ստացած հմտությունները կիրառելու այլ իրավիճակներում և լսարաններում: Ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ինքնուրույն որոշումներ կայացնել և ինքնուրույնություն ցուցաբերել: Արդյունքի ամփոփիչ գնահատման կարևորագույն մաս պետք է կազմի ուսանողին տրված նորից գրելու, վերանայելու, կրկնելու հնարավորությունը:

Կատարման բոլոր չափանիշները պետք է ձեռք բերվեն գրավոր և բանավոր խոսքերի ընթացքում միաժամանակ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Կարողանում է նախաձեռնել, պահպանել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է կիրառում «ակտիվ ունկնդրման» ժամանակ օգտագործվող հմտությունները՝ պարզաբանումների ստանալու ձգտումը, գրառումներ կատարելը, ամփոփելը,
- բ. ազատ ձևակերպում, արտահայտում, պաշտպանում է իր գաղափարները, տեսակետներն ու կարծիքները,
- գ. ցուցաբերում է հստակ համոզելու ունակություն,
- դ. կատարում է ճիշտ ամփոփում, եզրափակում:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Կհանձնարարվի տեքստ որևէ ոչ միանշանակ իրավիճակի, խնդրի կամ գաղափարի վերաբերյալ: Ուսանողը կընդգրկվի երկու և/կամ ավելի անձից կազմված խմբում, որի անդամներից մեկը կարող է լինել դասախոսը: Քննարկման համար տրամադրվող առավելագույն ժամանակը յուրաքանչյուր մասնակցի համար 3 րոպե է: Ուսանողը պետք է ամենաանհրաժեշտ տեղեկությունները տա տեքստում առկա հարցերի վերաբերյալ և խմբի անդամներից ներկայացնի իր տեսակետները և նկատառումները, ինչը կարող է լինել մեկ տեսակի տեղեկատվություն կամ փաստացի նկարագրություն:

Գնահատման համար հատկապես պետք է ուշադրություն դարձվի ուսանողի հմտությանը դիմացինի տեսակետը լսելու և դրանից հետևություններ անելու վերաբերյալ: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստի կամ օգտագործված աղբյուրի բնութագիր, որը կարող է լինել ստուգման թերթիկ կամ արձանագրություն: Քննարկումը՝ ըստ դասավանդողի հայեցողության, կարող է փոխարինվել տրված թեմայով հարցազրույցով:

Մեկ առաջադրանքի շրջանակում պետք է ձեռք բերվեն բոլոր կատարման չափանիշները:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Դասավանդման մոտեցումները պետք է օգնեն ուսանողին ստացած հմտությունները կիրառելու այլ համատեքստերում: Ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ինքնուրույն

որոշումներ կայացնել և միասնաբար աշխատել խմբում: Ուսանողը պետք է ներգրավված լինի այնպիսի գործողություններում, որտեղ հնարավոր լինի լեզուն օգտագործել իրական իրավիճակներում՝ իրական նպատակներով: Նա պետք է հնարավորություն ունենա մասնակցել նախագծերում, տվյալ մոդուլի ծրագրով սահմանված վարժություններում կամ այլ մասնագիտական և սոցիալական բնույթի գործողություններում: Ուսանողը պետք է ներգրավված լինի իր կարողությունները ընդարձակող գործողություններում: Նպատակահարմար կլինի խմբային խաղերի իրագործումը:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կարողանում է մեկնաբանել սխեմաներ, աղյուսակներ, դիագրամներ և այլ նյութեր

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է նախանշում սխեմաների, աղյուսակների, դիագրամների և այլ նյութերի նշանակությունը, դրանց միջև եղած տարբերությունները,
- բ. մեկնաբանման համար օգտագործում է խոսքի համապատասխան կառուցվածք:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու և հարց ու պատասխանի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի մեկնաբանել մեկական սխեմա, աղյուսակ, դիագրամ և նկար՝ դրանց մասին բանավոր հաղորդում կատարելուն վերաբերող հմտությունները ստուգելու նպատակով: Յուրաքանչյուր ներկայացումը պետք է տևի միջինը 1 րոպե ժամանակ: Ուսանողին կտրվեն մակ հարցեր: Նա պետք է իր կարծիքն արտահայտի մյուսների կողմից արտահայտված տեսակետի կամ հարցերի վերաբերյալ: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստի բնութագիր՝ ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսքով:

Արդյունքի բավարար իրագործումը հիմնված կլինի սահմանված կատարման բոլոր չափանիշների իրականացման վրա:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Ուսումնառության և դասավանդման մոտեցումները պետք է ուսանողին օգնեն ճիշտ պատկերացնելու սխեմաների, աղյուսակների, դիագրամների և այլնի նշանակությունը, դրանց կիրառման կոնկրետ նպատակահարմարությունը, ստացած հմտությունները կիրառելու այլ համատեքստերում: Ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա մասնակցել նախագծերում կամ տվյալ մոդուլի ծրագրով սահմանված վարժություններում և, ընդհանրապես, իր կարողություններն ընդարձակող գործողություններում:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 6 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Կատարում է փաստաթղթավորում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ըստ նշանակություն ճիշտ է սահմանում տարբեր փաստաթղթերը՝ դիմում, ինքնակենսագրություն, պաշտոնեական և ոչ պաշտոնեական նամակներ, արձանագրություն, երաշխավորագիր և այլն,
- բ. ճիշտ է նախանշում տարբեր փաստաթղթերի օգտագործման տեղը և դերը,
- գ. ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի տեղեկատվությունների փաստաթղթավորումը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվեն կազմել այնպիսի փաստաթղթեր, ինչպիսիք են.

- դիմում,
- ինքնակենսագրություն (տրված տարբեր տեսակի ձևաչափերով),
- պաշտոնեական և ոչ պաշտոնեական նամակներ,
- արձանագրություն,
- երաշխավորագիր և այլն:

Արդյունքի բավարար իրագործումը հիմնված կլինի սահմանված կատարման բոլոր չափանիշների իրականացման վրա:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Ուսումնառության և դասավանդման մոտեցումները պետք է օգնեն ուսանողին ստացած հմտությունները կիրառել այլ համատեքստերում: Ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա պլանավորել և ինքնուրույն որոշումներ կայացնել, ինքնուրույնություն ցուցաբերել: Նա պետք է հնարավորություն ունենա մասնակցել նախագծերում կամ սլայլ մոդուլի ծրագրով սահմանված մասնագիտական և սոցիալական բնույթի գործողություններում: Ամփոփիչ գնահատման կարևորագույն մաս պետք է կազմեն ուսանողի կողմից տարբեր փաստաթղթերի ճիշտ նշանակության և դերի պատկերացումները:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 6. Կարողանում է ղեկավարել այլ աշխատողների

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի աշխատողների հետ վարվեցողության կանոնները,
- բ. ճիշտ է առաջադրում խնդիրների շրջանակը և բաշխում աշխատողների միջև,
- գ. ճիշտ է կիրառում ադմինիստրատիվ խրախուսման եղանակները և պատժամիջոցները,
- դ. կարողանում է լսել և հաշվի առնել զրուցակցի կարծիքը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ուսանողը կընդգրկվի, օրինակ, երեք անձից կազմված խմբում: Կհանձնարարվի որևէ աշխատանքի կամ խնդրի կատարում: Ուսանողը պետք է ներկայացնի իր տեսակետն

աշխատանքի կամ խնդրի լուծման վերաբերյալ, լսի և ամփոփի մյուսների կարծիքները, աշխատանքը բաշխի խմբի անդամների միջև: Պարզի, թե խմբի յուրաքանչյուր անդամն ինչպե՞ս է պատկերացնում աշխատանքի իրեն հանձնարարված բաժնի կատարումը և նշի համապատասխան վարչական միջոցը:

Գնահատման համար պետք է հատկապես ուշադրություն դարձվի ուսանողի հմտությանը դիմացինին լսելու և դրանից հետևություններ անելու վերաբերյալ: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստի բնութագիր՝ ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսքով::

Մեկ առաջադրանքի շրջանակում պետք է ձեռք բերվեն բոլոր կատարման չափանիշները:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Ուսումնառության և դասավանդման մոտեցումները պետք է ուսանողին օգնեն ստացած հմտությունները կիրառել կազմակերպչական աշխատանքներում: Ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա պլանավորել և ինքնուրույն որոշումներ կայացնել, նախաձեռնություն և ինքնուրույնություն ցուցաբերել և միասնաբար աշխատել խմբում: Նա պետք է ներգրավված լինի իր կարողություններն ընդարձակող գործողություններում: Նպատակահարմար կլինի խմբային խաղերի իրագործումը:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 6 ժամ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՏՀՏ-4-09-001

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 32 ժամ

- գործնական պարապմունք 76 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլը նախատեսում է տալ տարրական գիտելիքներ MICROSOFT WORD տեքստային խմբագրի մասին, ուսանողի մոտ զարգացնել տեքստային փաստաթղթերի պատրաստման, խմբագրման, դրանց ֆորմատավորման ու ձևավորման, ինչպես նաև փաստաթղթերի պահպանման, տպագրման և ինտերնետ ցանցում աշխատելու տարրական հմտություններ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական հմտություններ և կարողություններ չեն պահանջվում:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. հասկանում է WORD ծրագրի նշանակությունը, կարողանում բացատրել ծրագրի կառուցվածքը, կարողանում օգտագործել New, Open, Close գործիքները, կարողանում տեղաշարժել տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ, կարողանում փակել WORD ծրագիրը,

2. կարողանում է կատարել տեքստային փաստաթղթի մուտքագրման, խմբագրման, ֆորմատավորման տարրական գործողություններ,
3. կարողանում է պահպանել փաստաթուղթը,
4. կարողանում է կազմել և խմբագրել աղյուսակներ,
5. կարողանում է տեքստային փաստաթղթերում ներդնել գրաֆիկական օբյեկտներ, դրանց հետ կատարել տարրական խմբագրման գործողություններ,
6. կարողանում է տպագրել փաստաթուղթը:
7. կարողանում է աշխատել ինտերնետում:

Գնահատման կարգը`

Սողուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. WORD ԾՐԱԳԻՐ (Հիմնական տեղեկություններ)

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *իմանալ* Microsoft Word ծրագրի պատուհանի կառուցվածքը
  - Մենյուի տող
  - Գործիքների տող
  - Հորիզոնական և ուղղահայաց քանոններ
  - Աշխատանքային տարածք (Թուղթ)
  - Տեքստային ցուցիչ (Cursor)
  - Ինֆորմացիոն տող
  - Հորիզոնական և ուղղահայաց էջատար սլաքներ (Scroll Bar)
- *բացել* նոր փաստաթուղթ
  - մենյուի File\New հրամանով
  - ստեղծագործարի CTRL + N կոճակներով
  - նոր դատարկ փաստաթուղթ (New Blank Document) գործիքով
- ստեղծագործարի օգնությամբ *մուտքագրել*
  - տեքստ (առանց ֆորմատավորման)
  - մեծատառ նշաններ (SHIFT կոճակի օգնությամբ)
  - սիմվոլներ (SHIFT կոճակի օգնությամբ)
  - թվանշաններ
- *տեղաշարժել* տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ
  - սլաքներով
  - Home, End, Page Up, Page Down կոճակներով
- *կատարել* տարրական ուղղումներ տեքստում
  - Delete կոճակի օգնությամբ
  - Backspace կոճակի օգնությամբ
- *փակել* փաստաթուղթը
  - մենյուի File\Close հրամանով
  - ստեղծագործարի CTRL + F4 կոճակներով

- Close գործիքով
- *բացել* առկա փաստաթուղթը
- մենյուի File\Open հրամանով
- ստեղնաշարի CTRL + O կոճակներով
- Open գործիքով
- *իմանալ* Zoom գործիքի հնարավորությունները

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Այս արդյունքի գնահատման համար անհրաժեշտ է ձեռքի տակ ունենալ ժամանակակից համակարգիչ: Ստորև ներկայացվում են.

1. Համակարգչի վրա բացել նոր փաստաթուղթ, ստեղնաշարի օգնությամբ մուտքագրել տեքստ և տեքստում կատարել ուղղումներ:

2. Համակարգչի վրա բացված տեքստը փակել, բացել առկա այլ փաստաթուղթ և կատարել այդ փաստաթղթի սեղմում (Zoom):

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը տրված առաջադրանքներն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր ներկայիս համակարգչային տեխնիկայի վերաբերյալ: Գործնական պարապրոնքների անցկացման համար պետք է ունենալ համակարգչային լսարան, թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2 . Տեքստերի տարրական ֆորմատավորում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *պատրաստել* Word ծրագիրը հայերեն և ռուսերեն տեքստ մուտքագրելու համար
  - կատարել համապատասխան լեզվի ընտրությունը KDWin ծրագրում
  - կատարել համապատասխան լեզվի տառատեսակի ընտրությունը Font գործիքով
- *նշել* բառերը և տեքստային հատվածները
  - մկնիկի կրկնակի շոխկոցով
  - մկնիկի եռակի շոխկոցով
  - ընդգծումով
  - SHIFT կառավարման կոճակի և Left, Right, Up, Down, Home, End, Page Up, Page Down կոճակների օգնությամբ
  - CTRL + A հրամանով
- *կատարել* մուտքագրված տեքստի պարզագույն *ֆորմատավորում*

- փոփոխել տառաչափը Size գործիքի օգնությամբ
- փոփոխել տառատեսակը Font գործիքի օգնությամբ
- հաստացնել տեքստը Bold գործիքի օգնությամբ
- թեքել տեքստը Italic գործիքի օգնությամբ
- ընդգծել տեքստը Underline գործիքի օգնությամբ
- *Կատարել* տողերի հավասարեցում
  - Align Left, Center, Align Right, Justify գործիքների օգնությամբ
  - Ctrl+L, Ctrl+R, Ctrl+E, Ctrl+J հրամաններով
- *Փոխել* միջտողային տարածությունները
  - Ctrl+1, Ctrl+2, Ctrl+5 հրամաններով
  - մենյուի Format\Paragraph... հրամանի բացած Paragraph երկխոսային պատուհանի Line Spacing ցանկի Single, 1.5 Line և Double հրամաններով
- *Փոխել* տեքստի գույնը Font Color գործիքով
- *Փոխել* տեքստի գույնային ֆոնը Highlight գործիքով
- *Փոխել* պարբերության խորությունները լուսանցքներից
  - First Line Indent սլաքով
  - Right Indent սլաքով
  - Left Tab սլաքով
  - ստեղնաշարի Ctrl+M, Ctrl+T, Ctrl+Shift+M, Ctrl+Shift+T հրամաններով
  - մենյուի Format\Paragraph... հրամանի բացած Paragraph երկխոսային պատուհանի Indentation ենթատարածքի Left, Right և Special թվային դաշտերի միջոցով
- *Իմանալ* Undo գործիքի նշանակությունը, *չեղյալ հայտարարել* (հրաժարվել) ֆորմատավորման կատարված գործողությունները
  - Undo գործիքով
  - ստեղնաշարի Ctrl+Z հրամանով
  - մենյուի Edit\Undo ... հրամանով
- *Իմանալ* Redo գործիքի նշանակությունը, *վերականգնել* ֆորմատավորման չեղյալ հայտարարված գործողությունները
  - Redo գործիքով
  - ստեղնաշարի Ctrl+Y հրամանով
- *Կրկնել* ֆորմատավորման վերջին գործողությունը
  - ստեղնաշարի Ctrl+Y հրամանով
  - մենյուի Edit\Repeat ... հրամանով
- Մենյուի File\Page Setup հրամանի օգնությամբ
  - փոխել լուսանցքների խորությունները Top, Bottom, Left, Right թվային դաշտերի օգնությամբ
  - ընտրել էջի ուղղաձիգ (Portrait) կամ հորիզոնական (Landscape) դիրքերը
  - ընտրել թղթի չափսերը Paper Size ցուցակի օգնությամբ
- *Կատճենել* տեքստը
  - Copy, Paste գործիքների օգնությամբ
  - ստեղնաշարի CTRL+C, CTRL+V հրամաններով
  - մենյուի Edit\Copy և Edit\Paste հրամաններով
  - մկնիկի աջ կոճակի Copy և Paste հրամաններով

- *տեղափոխել* տեքստը
  - Cut, Paste գործիքների օգնությամբ
  - ստեղնաշարի CTRL+X, CTRL+V հրամաններով
  - մենյուի Edit\Cut և Edit\Paste հրամաններով
  - մկնիկի աջ կոճակի Cut և Paste հրամաններով
- *տողադարձել* տեքստը
  - սովորական տողադարձում (-) սիմվոլի օգնությամբ
  - ինքնադասավորվող տողադարձում ստեղնաշարի CTRL+ (-) հրամանով
- *համարակալել* էջերը մենյուի Insert\Page Numbers... հրամանով

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Արդյունքի գնահատման համար անհրաժեշտ է ձեռքի տակ ունենալ ժամանակակից համակարգիչ: Ստորև ներկայացվում են.

1. Համակարգչի վրա բացել նոր փաստաթուղթ, *պատրաստել* Word ծրագիրը հայերեն և ռուսերեն տեքստ մուտքագրելու համար.

- *կատարել* համապատասխան լեզվի ընտրությունը KDWin ծրագրում,
- *կատարել* համապատասխան լեզվի տառատեսակի ընտրությունը Font գործիքով,
- *նշել* բառերը և տեքստային հատվածները:

2. Համակարգչի վրա բացված տեքստում *կատարել* պարզագույն *ֆորմատավորում*՝

- *փոփոխել* տառաչափը,
- *փոփոխել* տառատեսակը,
- *հաստացնել* տեքստը,
- *թեթել* տեքստը,
- *ընդգծել* տեքստը,
- *կատարել* տողերի հավասարեցում:

3. Համակարգչի վրա բացված տեքստում *փոխել*՝

- միջտողային տարածությունները,
- տեքստի գույնը Font Color գործիքով,
- տեքստի գունային ֆոնը Highlight գործիքով,
- պարբերության խորությունները լուսանցքներից:

4. Համակարգչի վրա բացված տեքստում իրկանացնել հետևյալ գործողությունները՝

- չեղյալ *հայտարարել* (հրաժարվել) ֆորմատավորման կատարված գործողությունները,
- *վերականգնել* ֆորմատավորման չեղյալ հայտարարված գործողությունները,
- *փոխել* լուսանցքների խորությունները,
- *պատճենել* տեքստը և *տեղափոխել* տեքստը, *համարակալել* էջերը,
- *կատարել* համապատասխան լեզվի ընտրությունը,
- *տողադարձել* տեքստը:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը տրված առաջադրանքները ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ: Արդյունքը յուրացումը մասամբ գնահատվում է նաև գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի կատարած անհատական առաջադրանքներով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր: Գործնական պարապունքների անցկացման համար անհրաժեշտ է ունենալ ժամանակակից համակարգչային լսարան, ինչպես նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Փաստաթղթի պահպանում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *իմանալ* փաստաթղթերի պահպանման իմաստը
- *պահպանել* նոր ստեղծված փաստաթուղթը Save As... պատուհանի օգնությամբ
  - a. *իմանալ* File Name տեքստային դաշտի նշանակությունը
  - b. *իմանալ* Save As Type ցուցակի նշանակությունը
  - c. *ընտրել* փաստաթղթի պահպանման տեղը՝ օգտագործելով Save in, My Places, Up, Back գործիքները
- *իմանալ* փաստաթղթի ընթացիկ պահպանման նշանակությունը, *պահպանել* փաստաթղթում կատարված ընթացիկ ֆորմատավորումները և փոփոխությունները
  - d. Save գործիքի օգնությամբ
  - e. ստեղծաշարի CTRL+S հրամանով
  - f. մենյուի File\Save հրամանով

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Արդյունքի գնահատման համար անհրաժեշտ է ձեռքի տակ ունենալ ժամանակակից համակարգիչ: Ստորև ներկայացվում են.

Չամակարգչի վրա բացված է համապատասխան փաստաթուղթ՝

- *պահպանել* այն և *բացատրել* File Name տեքստային դաշտի և Save As Type ցուցակի նշանակությունները,
- *ընտրել* փաստաթղթի պահպանման տեղը,
- *պահպանել* փաստաթղթում կատարված ընթացիկ ֆորմատավորումները և փոփոխությունները:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը տրված առաջադրանքները ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր: Գործնական պարապունքների անցկացման համար պետք է ունենալ ժամանակակից համակարգչային

լսարան, ինչպես նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր: Ցանկալի է ուսուցումն իրականացնել համակարգչային լսարանում:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *պատրաստել* աղյուսակ
- g. Insert Table գործիքով
- h. մենյուի Table\Insert\Table... հրամանով
- աղյուսակի մեջ *մուտքագրել* տեքստ,
- *կատարել* ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակում
- *ավելացնել* նոր տողեր և նոր սյուներ աղյուսակում
- i. մենյուի Table\Insert պատուհանի հրամաններով
- j. Copy և Paste գործիքների օգնությամբ
- k. տողը կամ սյունը նշելու դեպքում Insert Table գործիքով
- l. նշված տողի կամ սյան վրա մկնիկի աջ կոճակը խփելով, բացված ենթատեքստային մենյուի
  - Insert Rows կամ Insert Columns հրամաններով
- *ջնջել* աղյուսակի տողերը և սյուները
- m. մենյուի Table\Delete պատուհանի հրամաններով
- n. Cut գործիքի օգնությամբ
- o. նշված տողի կամ սյան վրա մկնիկի աջ կոճակը խփելով, բացված ենթատեքստային մենյուի
  - Delete Rows կամ Delete Columns հրամաններով
- *փոխել* սյունակի լայնությունը մկնիկի օգնությամբ
- *փոխել* տողի բարձրությունը մկնիկի օգնությամբ
- *փոխել* աղյուսակի գծերի գույնը
- p. Border Color և Borders գործիքների միջոցով
- q. Border Color և Draw Table գործիքների միջոցով
- *գունավորել* աղյուսակի տողը և սյունը Shading Color գործիքով

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Արդյունքի գնահատման համար անհրաժեշտ է ձեռքի տակ ունենալ ժամանակակից համակարգիչ: Ստորև ներկայացվում են՝

Համակարգչի վրա *բացել* նոր պատուհան և *իրականացնել* հետևյալ գործողությունները՝

- *պատրաստել* աղյուսակ,
- աղյուսակում *մուտքագրել* տեքստ,
- *կատարել* ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակում,

- *ավելացնել* նոր տողեր և նոր սյուներ աղյուսակում,
- *ջնջել* աղյուսակի տողերը և սյուները,
- *փոխել* սյան լայնությունը մկնիկի օգնությամբ,
- *փոխել* տողի բարձրությունը մկնիկի օգնությամբ,
- *փոխել* աղյուսակի գծերի գույնը:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը տրված առաջադրանքները ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ: Արդյունքը մասամբ գնահատվում է նաև գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի կատարած անհատական առաջադրանքներով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր, համակարգիչ: Գործնական պարապմունքների անցկացման համար պետք է ունենալ ժամանակակից համակարգչային լսարան, ինչպես նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *գծագրել* գրաֆիկական օբյեկտներ Draw, Line, Arrow, Rectangle, Oval գործիքներով
- *գծագրել* գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը
- *գծագրել* կանոնավոր պատկերներ՝ օգտագործելով SHIFT ստեղնը
- *ֆորմատավորել* գրաֆիկական օբյեկտները՝
  - r. տեղափոխել դրանք փաստաթղթի տարբեր տարածքներ
  - s. պատճենել
  - t. պտտել
  - u. շրջել
  - v. փոխել չափսերը
- *խմբավորել* գրաֆիկական օբյեկտները
- *հավասարեցնել* գրաֆիկական օբյեկտները միմյանց նկատմամբ
- *գծագրել* տեքստային բլոկներ
- *գունավորել* գրաֆիկական օբյեկտները Fill Color գործիքով
- *երանգավորել* գրաֆիկական օբյեկտները Fill Color գործիքի Fill Effect.s... հրամանով
- *ստվերավորել* գրաֆիկական օբյեկտները Shadow Style գործիքով

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Արդյունքի գնահատման համար պետք է ունենալ ժամանակակից տեսակի համակարգիչ: Ստորև ներկայացվում են.

Համակարգչի վրա *բացել* նոր պատուհան և *իրականացնել* հետևյալ գործողությունները՝

- *գծագրել* գրաֆիկական օբյեկտներ Draw, Line, Arrow, Rectangle, Oval գործիքներով,
- *գծագրել* գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը,
- *գծագրել* կանոնավոր պատկերներ՝ օգտագործելով SHIFT ստեղնը,
- *ֆորմատավորել* գրաֆիկական օբյեկտները,
- *խմբավորել* գրաֆիկական օբյեկտները,
- *հավասարեցնել* գրաֆիկական օբյեկտները միմյանց նկատմամբ,
- *գծագրել* տեքստային բլոկներ,
- *երանգավորել* գրաֆիկական օբյեկտները,
- *ստվերավորել* գրաֆիկական օբյեկտները:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը տրված առաջադրանքները ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ: Արդյունքը մասամբ գնահատվում է նաև գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի կատարած անհատական առաջադրանքներով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր, համակարգիչ: Գործնական պարապմունքների անցկացման համար պետք է ունենալ արդի համակարգչային լսարան, ինչպես նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն և տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 6. Փաստաթղթի տպագրում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *իմանալ* նախադիտման (Print Preview) ռեժիմի նշանակությունը
  - նախադիտման ռեժիմում *թերթել* փաստաթուղթը
  - *իմանալ* Print պատուհանի ֆունկցիաները
- w. Name ցուցակով ընտրել տպիչը
- x. Page Range կոճակներով ընտրել տպվող էջերը
- y. Number of Copies բվային վանդակով ընտրել տպագրվող օրինակների քանակը
- z. Properties կոճակով փոփոխել տպագրության որակը
- *տպագրել* փաստաթուղթը

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Արդյունքի գնահատման համար անհրաժեշտ է ունենալ ժամանակակից համակարգիչ և համապատասխան տպիչ: Ստորև ներկայացվում են.

Համակարգչի վրա *բացել* նոր պատուհան և *հրականցնել* հետևյալ գործողությունները՝

- *թերթել* փաստաթուղթը,
- *բացատրել* Print պատուհանի ֆունկցիաները,
- Name ցուցակով *ընտրել* տպիչը,
- Page Range կոճակներով *ընտրել* տպվող էջերը,
- Number of Copies թվային վանդակով *ընտրել* տպագրվող օրինակների քանակը,
- Properties կոճակով *փոփոխել* տպագրության որակը,
- *տպագրել* փաստաթուղթը:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը տրված առաջադրանքներն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ: Արդյունքը մասամբ գնահատվում է նաև գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի կատարած անհատական առաջադրանքներով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր, համակարգիչ և տպիչ: Գործնական պարապմունքների անցկացման համար պետք է ունենալ համակարգչային լսարան, թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 7. Ինտերնետում աշխատելու իմացություն

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *իմանալ* ինտերնետ հասկացության նշանակությունը
- *ճանաչել* Internet Explorer ծրագիրը, իմանալ դրա նշանակությունը
- *իմանալ* ինտերնետային հասցե հասկացությունը
- *իմանալ* History հրամանի նշանակությունը
- *իմանալ* Favorites հրամանի նշանակությունը
- *իմանալ* Stop հրամանի նշանակությունը
- *իմանալ* Refresh հրամանի նշանակությունը
- *իմանալ* Back և Forward կոճակների նշանակությունը
- *պատճենել* տեքստային ինֆորմացիան ինտերնետային էջից
- *պատճենել* գրաֆիկական ինֆորմացիան ինտերնետային էջից
- *իմանալ* ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայությունները
  - միջազգային ծառայություններ՝ Yahoo, Google, Hotbot, Altavista
  - ռուսական ծառայություններ՝ Rambler, Yandex, Aport, List

- հայկական ծառայություններ` Port, Gateway
- ըստ չափանիշների *որոնել* տեղեկատվություն` օգտագործելով
- չափանիշի կոնկրետացումը { “ ” } սիմվոլներով
- չափանիշների միավորումը { + } սիմվոլով
- չափանիշների բացառումը { - } սիմվոլով
- ճիշտ օգտվելով տեղեկատվության որոնման ինտերնետային ծառայություններից, գտնել համարժեք ռադիոտարրերի փոխարինման, համապատասխան հեռուստատեսային սարքավորումների համալարման տեղեկատվությունը:
  - *իմանալ* էլեկտրոնային փոստի նշանակությունը
  - *ուղարկել* և *ստանալ* էլեկտրոնային նամակներ
  - էլեկտրոնային փոստի միջոցով *ուղարկել* և *ստանալ* ֆայլեր:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Արդյունքի գնահատման համար պետք է ունենալ ժամանակակից համակարգիչ, որը միացված է ինտերնետային ցանցին և տպիչ: Ստորև ներկայացվում են.

- Համակարգչի էկրանի (Desktop) վրա *ճանաչել* Internet Explorer ծրագիրը և բացատրել նշանակությունը,
  - *բացատրել* History, Favorites, Stop, Refresh և Back և Forward հրամանների նշանակությունները,
  - *պատճենել* տեքստային ինֆորմացիան ինտերնետային համապատասխան էջից,
  - *պատճենել* գրաֆիկական ինֆորմացիան ինտերնետային էջից,
  - *որոնել* ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումներին առնչվող տեղեկատվություն ինտերնետում:
    - *ուղարկել* էլեկտրոնային նամակ տրված հասցեով,
    - էլեկտրոնային փոստի միջոցով *ուղարկել (ընդունել) առաջադրված* ֆայլը:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը տրված առաջադրանքներն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ: Արդյունքը մասամբ գնահատվում է նաև գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի կատարած անհատական առաջադրանքներով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր, համակարգիչ, որը միացված է ինտերնետային և ներքին ցանցին: Գործնական պարապմունքների անցկացման համար պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր: Ուսանողները գործնական պարապմունքների ժամանակ կարող են ներքին կամ ինտերնետ ցանցով կապվել միմյանց հետ անհատական առաջադրանքներ կատարելիս:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 6 ժամ, գործնական ուսուցում` 8 ժամ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԱԱՕ-4-09-001

Մոդուլի տևողությունը 54 ժամ

- տեսական պարապմունք 34 ժամ

- գործնական պարապմունք 20 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Այս մոդուլը նշակվել է ռադիոէլեկտրոնային տեխնիկայի վերանորոգման և սպասարկման ոլորտում աշխատանքի անվտանգության վերաբերյալ ուսանողներին գիտելիքներ, աշխատանքի պաշտպանության միջոցառումների իրականացման և առաջին օգնության կազմակերպման հմտություններ տալու համար:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար նախնական գիտելիքներ չեն պահանջվում:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. սահմանում է աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները,
2. պահպանում է անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների սպասարկման և նորոգման աշխատանքներն իրականացնելիս,
3. գիտի ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների վերանորոգման և սպասարկման աշխատանքների ժամանակ կանխատեսվող հնարավոր վնասվածքների տեսակները, դրանց պատճառները և պաշտպանվելու միջոցները,
4. կազմակերպում է առաջին օգնությունը և կիրառում անհրաժեշտ միջոցներ:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Սահմանում է աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքի պաշտպանության վերաբերյալ իրավական ակտերը, օրենքները և աշխատանքի պաշտպանության կազմակերպման ներքին նորմատիվային փաստաթղթերը,

բ. ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքի պաշտպանության նորմերի և կանոնների պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ձևերը, մեխանիզմները և դրանց խախտման հետ կապված պատասխանատվությունը,

գ. ճիշտ է ներկայացնում տարբեր մակարդակների ղեկավարների պատասխանատվությունը աշխատանքի պաշտպանության նորմերի պահպանման վերաբերյալ և դժբախտ դեպքերի ու պատահարների փաստաթղթավորման կարգը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է իրավական ակտերի, աշխատանքի կազմակերպման նորմատիվային փաստաթղթերի, նորմերի և կանոնների պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ձևերի և աշխատանքի պաշտպանության նորմերի պահպանման մասին գիտելիքները: Ստորև ներկայացվում են.

ա) աշխատանքի պաշտպանության վերաբերյալ իրավական ակտերը, օրենքները և աշխատանքի պաշտպանության կազմակերպման ներքին նորմատիվային փաստաթղթերը և վերահսկողության ձևերը`

- պաշտպանիչ միջոցների պահպանման գրանցամատյան,
- դիլեկտորիկ ռեզիլից պաշտպանիչ միջոցների փորձարկման գրանցամատյան,
- անվտանգության նշանների պլակատներ,
- գործիքների և հարմարանքների հետ աշխատելու անվտանգության կանոններ:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ պատասխանի ճիշտ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական ուսուցման միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և ցուցադրական նյութեր, համակարգիչ, թվային պրոյեկտոր, ըստ ցուցադրական նյութի տեսակի այլ տեխնիկական միջոցներ: Հնարավորության դեպքում ցանկալի է ուսուցումն իրականացնել կաբինետային պայմաններում:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 6 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Պահպանում է անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների սպասարկման և նորոգման աշխատանքներն իրականացնելիս

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է սահմանում և կիրառում էլեկտրոնային սարքավորումների շահագործման և վերանորոգման անվտանգության տեխնիկայի հիմնական պահանջները,

բ. ճիշտ է սահմանում և պահպանում էլեկտրաանվտանգության կանոնները,

գ. ճիշտ է սահմանում և պահպանում հրդեհաանվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների աշխատանքի ժամանակ անվտանգության պահանջների ու կանոնների կիրառման, հրդեհաանվտանգության կանոնների պահպանումը: Ստորև ներկայացվում են.

ա) Ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների աշխատանքի ժամանակ անվտանգության տեխնիկայի կանոնները, պահանջները և պաշտպանիչ միջոցները՝

- ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների շահագործման անվտանգության տեխնիկայի կանոնները,
- մինչև 1000Վ լարման էլեկտրական ցանցերի պահպանման կարգը,
- էլեկտրասարքավորումների հողանցման հիմնական պահանջները,
- ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումներում օգտագործվող պաշտպանական միջոցների ընդունման և փորձարկման կարգը,
- պաշտպանական միջոցների առանձին տեսակներին ներկայացվող պահանջները և դրանցից օգտվելու կարգը,
- էլեկտրապաշտպանիչ միջոցները,
- անհատական պաշտպանիչ միջոցները:

բ) հրդեհաանվտանգության միջոցառումների բնութագրիչները

- ջերմային,
- էլեկտրական,
- այրվածք,
- քիմիական,
- այրվածքի աստիճան,
- կրակմարիչ:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը բոլոր հարցերին պատասխանի ճիշտ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական ուսուցման միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և ցուցադրական նյութեր, համակարգիչ, թվային պրոյեկտոր, ըստ ցուցադրական նյութի տեսակի այլ տեխնիկական միջոցներ: Ցանկալի է ուսուցումն իրականացնել կաբինետային պայմաններում:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գիտի ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների վերանորոգման և սպասարկման աշխատանքների ժամանակ կանխատեսվող հնարավոր վնասվածքների տեսակները, դրանց պատճառները և պաշտպանվելու միջոցները

ԿՎՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է ներկայացնում ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների վերանորոգման և սպասարկման աշխատանքների ժամանակ կանխատեսվող հնարավոր վնասվածքները դրանց պատճառները և պաշտպանվելու միջոցները.

- վնասվածքներ էլեկտրական հոսանքից,
- այրվածքներ զոդման աշխատանքների ժամանակ,
- օրգանիզմի թունավորում,
- օրգանիզմի ճառագայթահարում գերբարձրհաճախային ազդանշաններով,
- հնարավոր տարբեր այլ վնասվածքներ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու են ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների շահագործման ու սպասարկման աշխատանքների ժամանակ առաջացող հնարավոր վնասվածքների և դրանցից պաշտպանվելու միջոցների վերաբերյալ գիտելիքները: Ստորև ներկայացվում են.

ա) ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների շահագործման ու սպասարկման աշխատանքների ժամանակ առաջացող վնասվածքների պատճառները`

- էլեկտրական հոսանքից,
- այրվածքներ զոդման աշխատանքների ժամանակ,
- օրգանիզմի թունավորում,
- օրգանիզմի ճառագայթահարում գերբարձրհաճախական ազդանշաններով:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը բոլոր հարցերին պատասխանի ճիշտ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական ուսուցման միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և ցուցադրական նյութեր, համակարգիչ, թվային պրոյեկտոր, ըստ ցուցադրական նյութի տեսակի այլ տեխնիկական միջոցներ: Հնարավորության դեպքում ցանկալի է ուսուցումն իրականացնել կաբինետային պայմաններում:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 16 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կազմակերպում է առաջին օգնությունը և կիրառում անհրաժեշտ միջոցներ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ճիշտ է կատարում առաջին օգնության կազմակերպումը, կիրառելով անհրաժեշտ միջոցներ,
- արհեստական շնչառություն և սրտի աշխատանքի վերականգնում էլեկտրահարման դեպքում,
- արյան հոսքի դադարեցում և վիրակապում բաց վնասվածքների դեպքում,
- այրվածքների մշակում,
- թունավորման ժամանակ օրգանիզմի հնարավոր մաքրում:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Գործնական առաջադրանքի միջոցով ուսանողին հանձնարարվելու է օգտագործել անհրաժեշտ միջոցներ տուժածին առաջին օգնությունը կազմակերպելիս:

Անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել տարբեր իրավիճակներում (հոսանքահարման, արյան հոսքի, այրվածքի, թունավորման և այլն) համապատասխան առաջին օգնության ունակությունը ցուցաբերելու հանգամանքի վրա:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը գործնական առաջադրանքները կատարել է ամբողջությամբ: Բացթողումներ և անճշտություններ չեն թույլատրվում:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է գործնական ուսուցման միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ առաջին օգնության համար անհրաժեշտ բոլոր միջոցները: Ուսուցումը պետք է իրականացնել կաբինետային պայմաններում:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 20 ժամ:

ՍՈՊԻԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՃՅՈՒՂԻ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՃՍՄ-4-09-001

Մոդուլի տևողությունը՝ 72 ժամ

- տեսական պարապմունք 32 ժամ

- գործնական պարապմունք 40 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ հիմնական և շրջանառու միջոցների, արտադրանքի ինքնարժեքի, գնի, շահույթի, շահութաբերության, հարկային համակարգի և մենեջմենթի վերաբերյալ: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի գիտելիքներ տնտեսության հիմնական խնդիրների և մենեջմենտի վերաբերյալ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար՝ ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ԸՀՍՄ-4-009-002 «ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. գիտի հիմնական և շրջանառու միջոցները,
2. կարողանում է հաշվարկել ապրանքի ինքնարժեքը, ձևավորել շուկայական գինը,
3. տիրապետում է վարձատրության ձևերի, շահույթի, շահութաբերության ցուցանիշների և հարկերի վերաբերյալ անհրաժեշտ գիտելիքների,
4. գիտի ձեռնարկության կառուցվածքը, արտադրության կազմակերպման հիմնական ձևերը,
5. տիրապետում է մենեջմենթի էությանը և գործընթացին:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գիտի հիմնական և շրջանառու միջոցները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ կատարում ձեռնարկության հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկը, վերագնահատումը,
- բ. գիտի ձեռնարկության շրջանառու միջոցները, դրանց շրջապտույտի փուլերը,
- գ. ճիշտ է կատարում շրջանառու միջոցների նորմատիվային հաշվարկը՝ ըստ առաջադրանքի,
- դ. գիտի շրջանառու միջոցների արդյունավետության ցուցանիշները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեսթային հանձնարարության և գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի անհատական արաջադրանքի կատարման հիման վրա: Տրվելու են հիմնական միջոցների մաշվածության գնահատման, շրջանառու միջոցների շրջապտույտի և արդյունավետության ցուցանիշների վերաբերյալ պատասխաններ, որտեղից նա պետք է ընտրի հնարավոր ճիշտ պատասխանները: Ստորև ներկայացվում են.

- ա. ձեռնարկության հիմնական միջոցների մաշվածությունը գնահատվում են՝
  - ելնելով հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքից,
  - ելնելով մաշվածության (ամորտիզացման) նորմատիվներից,
  - ելնելով հիմնական միջոցների ծառայության ժամկետից,
- բ. ձեռնարկության շրջանառու միջոցները և արդյունավետության ցուցանիշներն են՝
  - ձեռնարկության ակտիվները,
  - ձեռնարկության սարքավորումները,
  - ֆինանսական միջոցների շրջանառության ժամանակահատվածի տևողությունը,
  - ֆինանսական միջոցների ծավալը:

Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կատարի անհատական առաջադրանք շրջանառու միջոցների նորմատիվային հաշվարկի վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը կատարել է անհատական առաջադրանքը և հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Թեսթային առաջադրանքը պետք է կատարվի առնվազն 80%-ով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տվյալ ոլորտի վերաբերյալ: Ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողին պետք է առաջադրվեն տիպային խնդիրներ և լուծվեն տիպային օրինակներ: Պետք է ունենալ տնտեսագիտությանը և մենեջմենթին վերաբերող թեմատիկ ուսումնամեթոդական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Կարողանում է հաշվարկել ապրանքի ինքնարժեքը, ձևավորել շուկայական գինը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի արտադրանքի ինքնարժեքը, տարբերակում է ինքնարժեքի տեսակները,
- բ. ճիշտ է դասակարգում արտադրության ծախսերը,
- գ. ճիշտ է տարբերակում գների տեսակները,
- դ. գիտի պահանջարկի և առաջարկի օրենքները, գաղափար ունի շուկայական գնի մասին:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեսթային հանձնարարության և գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի անհատական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

- ա. արտադրանքի ինքնարժեքի և արտադրական ծախսերի հաշվարկի բաղադրիչներն են՝
  - հումքերը, կիսաֆաբրիկատները և գնված իրերը,
  - արտադրամասային ծախսերը,
  - աշխատավարձը,
  - գործարանային ծախսերը,
  - տեղափոխման ծախսերը,
- բ. գների տեսակներն են՝
  - մեծածախ գինը,
  - մանրածախ գինը,
- գ. շուկայական գինը որոշվում է՝
  - հակամենաշնորհային օրեքով,
  - պահանջարկի և առաջարկի օրենքների հիման վրա:

Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողը պետք է կատարի անհատական առաջադրանք արտադրանքի ինքնարժեքի և գնի հաշվարկի վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողն իրականացրել է անհատական առաջադրանքը և հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Թեսթային առաջադրանքը պետք է կատարվի առնվազն 80%-ով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր տվյալ ոլորտի վերաբերյալ: Ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողին պետք է առաջադրվեն տիպային խնդիրներ և լուծվեն տիպային օրինակներ: Պետք է ունենալ տնտեսագիտությանը և մենեջմենթին վերաբերող թեմատիկ ուսումնամեթոդական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 10 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Տիրապետում է վարձատրության ձևերի, շահույթի, շահութաբերության ցուցանիշների և հարկերի վերաբերյալ անհրաժեշտ գիտելիքների

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի աշխատավարձի տեսակները, աշխատավարձի կազմակերպման տարիֆային համակարգը,
- բ. ճիշտ է գնահատում աշխատավարձի ֆոնդը, գիտի դրա հաշվման մեթոդները,
- գ. ճիշտ է հաշվարկում շահույթը, գնահատում ազդող գործոնները,
- դ. ճիշտ է գնահատում է շահութաբերության ցուցանիշները,
- ե. գիտի հարկերի անհրաժեշտության, նորմատիվային արժեքների և պետության մեջ դրանց կարևոր դերի մասին:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեսթային հանձնարարության և գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի անհատական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

ա. աշխատավարձի տեսակները և աշխատավարձի ֆոնդի հաշվարկման մեթոդներն են՝

- պայմանագրային,
- հիմնական,
- գործարքային,
- ժամավարձային,

բ. շահույթի և շահութաբերության վրա ազդող գործոնները և հարկերի տեսակները որոշվում են՝

- ինքնարժեքով,
- նրջակցությունով,
- զնով,
- ակցիզային հարկով,
- ավելացված արժեքի հարկով,
- մաքսային տուրքով:

Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողը պետք է կատարի անհատական առաջադրանք աշխատավարձի ֆոնդի և շահույթի հաշվարկի վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողն իրականացրել է անհատական առաջադրանքը և հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Թեսթային առաջադրանքը պետք է կատարվի առնվազն 70%-ով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տվյալ ոլորտի վերաբերյալ: Ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողին պետք է առաջադրվեն տիպային խնդիրներ և լուծվեն տիպային օրինակներ: Պետք է ունենալ տնտեսագիտությանը և մենեջմենթին վերաբերող թեմատիկ ուսումնամեթոդական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Գիտի ձեռնարկության կառուցվածքը, արտադրության կազմակերպման հիմնական ձևերը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի ձեռնարկության կառուցվածքը,
- բ. գիտի արտադրության կազմակերպման հիմնական սկզբունքները,
- գ. գիտի գործիքային տնտեսության և վերանորոգման աշխատանքների կազմակերպումը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեսթային հանձնարարության կատարման հիման վրա հարց ու պատասխանի ձևով: Ստորև ներկայացվում են.

- ա. ձեռնարկության կազմակերպական կառուցվածքի տեսակներն են՝
  - զծային - ֆունկցիոնալ,
  - մատրիցային,
  - ոչ զծային - ֆունկցիոնալ,
- բ. արտադրության կազմակերպման հիմնական սկզբունքներն են՝
  - գործընթացային սկզբունքը,
  - համակարգային սկզբունքը,
  - պլանավորումը,
- գ. շահույթի և շահութաբերության վրա ազդող գործոններն են՝
  - ինքնարժեքը,
  - մրցակցությունը,
  - գինը,
  - հիմնական ֆոնդերը:
- դ. գործիքային տնտեսությունը և վերանորոգման աշխատանքները կազմակերպվում են՝
  - ըստ մշակված ժամանակացույցի,
  - ըստ մաշվածության,
  - ըստ քանակի:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Թեսթային առաջադրանքը պետք է կատարվի առնվազն 70%-ով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր տվյալ ոլորտի վերաբերյալ: Ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողին պետք է առաջադրվեն տիպային հարցեր և լուծվեն տիպային օրինակներ: Պետք է ունենալ թեմատիկ տնտեսագիտությանը և մենեջմենթին վերաբերող ուսումնամեթոդական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Տիրապետում է մենեջմենթի էությունը և գործընթացին

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի ռադիէլէկտրոնային տեխնիկայի բնագավառում կառավարման գործընթացի պլանավորման, կազմակերպման գործառույթները,
- բ. տարբերակում է ոլորտի ձեռնարկության ներքին և արտաքին միջավայրերը, դրանց վրա ազդող գործոնները,
- գ. գիտի օգտագործել պլանավորման և կառավարման մեթոդները մենեջմենթում,
- դ. ճիշտ է կիրառում անձնակազմի շահադրդման և վերահսկման մեթոդները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեսթային հանձնարարության կատարման հիման վրա, հարց ու պատասխանի օգնությամբ: Ստորև ներկայացվում է.

Ռադիոէլէկտրոնային տեխնիկայի բնագավառում մենեջմենթի և կառավարման գործընթացի պլանավորման, անձնակազմի շահադրդման, վերահսկման մեթոդները, ինչպես նաև ներքին և արտաքին միջավայրերի վրա ազդող գործոնները որոշվում են՝

- ուղղիչ գործառույթներով,
- մրցակցությունով,
- հարկային քաղաքականությունով,
- նյութական շահագրգռումով,
- ակցիզային հարկով,
- աշխատանքի որակով,
- հեռանկարային պլանավորումով:

Արդյունքի յուրացումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը պատասխանում է հարցերին և տալիս է համապատասխան բացատրություններ պատասխանների ընտրման վերաբերյալ: Թեսթային առաջադրանքը պետք է կատարվի առնվազն 70%-ով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ նյութեր տվյալ ոլորտի վերաբերյալ: Ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողին պետք է առաջադրվեն տիպային խնդիրներ և լուծվեն տիպային թեսթեր: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 6 ժամ:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՅԱԽՈՒՄԲ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՖԻԿԱ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-001

Մոդուլի տևողությունը՝ 72 ժամ

- տեսական պարապմունք 24 ժամ
- գործնական պարապմունք 48 ժամ

Մոդուլի նպատակը`

Այս մոդուլը նախատեսված է «Ռադիոէլեկտրոնային տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկում և նորոգում (ըստ ճյուղերի)» մասնագիտությամբ մասնագետի պատրաստման համար: Ավարտելով մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի մասնագիտական աշխատանքային կիրառական գիտելիքներ և անհրաժեշտ հմտություններ գծագրեր կարդալու, հասկանալու, պարզագույն գծագրեր կատարելու համար:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական գիտելիքներ չեն պահանջվում:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. կարդում է աշխատանքային գծագրեր, տիրապետում գծագրերի կատարման և ձևակերպման ստանդարտներին,
2. կատարում է էքիզներ,
3. գծում է էլեկտրական սկզբունքային, ֆունկցիոնալ և մոնտաժային սխեմաներ:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Կարդում է աշխատանքային գծագրեր, տիրապետում գծագրերի կատարման և ձևակերպման ստանդարտներին

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճանաչում և ճիշտ է կարդում ռադիոէլեկտրոնային տարրերի և սարքավորումների պայմանական նշանակումները` ըստ գործող ստանդարտների,
- բ. գիտի մասշտաբավորման կանոնները և ճիշտ է կիրառում շտամպները,
- գ. ռադիոէլեկտրոնային տարրերի և սարքավորումների պայմանական նշանակումները ճիշտ է պատկերում,
- դ. ճիշտ է կարդում ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների կառուցավորման սխեմաները,
- ե. ճիշտ է կարդում ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների էլեկտրական սխեմաները,
- զ. ճիշտ է կարդում ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների բնութագրերը և էլեկտրական պարամետրերը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ սխեմաների, գծագրերի և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի օգնությամբ, ինչպես նաև

գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի անհատական առաջադրանքի կատարման հիման վրա:

1. Տրված ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման հանգույցի և համապատասխան էլեկտրական սկզբունքային սխեմայի վրա ցույց տալ ռեզիստորը, կոնդենսատորը, տրանզիստորը, տրամաբանական գործողություն իրականացնող միկրոսխեման:

2. Օգտվելով տրված գծագրի շտամպից նշել, թե ի՞նչ մասշտաբով է գծված սխեման:

3. Տրված սխեմայի վրա ցույց տալ առանձին կասկադները և դրանց համապատասխան սխեմաները:

4. Օգտվելով տրված էլեկտրոնային սարքավորման գծագրից կամ նկարից տալ համապատասխան բացատրություններ էլեկտրական պարամետրերի վերաբերյալ (օրինակ, ի՞նչ հզորության և լարման համար է նախատեսված):

Այս կետի գնահատումը մասամբ իրականացվում է նաև գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Այս արդյունքի ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների կառուցավորման սխեմաների ուսումնասիրման բաժիններ:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ընթացիկ գործնական անհատական աշխատանքի կատարողականը բավարար մակարդակի է: Թույլատրվում են որոշ ոչ էական անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների կառուցավորման և պայմանական նշանների վերաբերյալ: Պետք է ունենալ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների գծագրման վերաբերյալ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 14 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Կատարում է էսքիզներ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է կատարում ռադիոէլեկտրոնային տարրերի էսքիզները,

բ. ճիշտ է կատարում հանգույցների և դետալների աշխատանքային գծագրերը,

գ. կարողանում է ճիշտ ներկայացնել ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման էսքիզային գծագիրը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումը իրականացվում է գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի անհատական առաջադրանքի կատարման հիման վրա:

1. Կատարել երկբևեռ, դաշտային տրանզիստորների, դիոդների, ռեզիստորների, կոնդենսատորի, դրոսելի և տարաբնույթ միկրոսխեմաների էսքիզները:

2. Ըստ տրված առաջադրանքի կատարել հանգույցների և մասերի աշխատանքային գծագրերը:

3. Ներկայացնել ռադիոընդունիչ սարքավորման էսքիզային գծագիրը:

Այս կետի գնահատումն իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Այս արդյունքի ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների, առանձին հանգույցների և տարրերի գծագրման, էսքիզավորման ուսումնասիրման բաժիններ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն ընթացիկ գործնական անհատական աշխատանքները կատարել է բավարար մակարդակով: Թույլատրվում են որոշ ոչ էական անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների էսքիզավորման, գծագրման աշխատանքների վերաբերյալ: Պետք է ունենալ նաև համապատասխան գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 10 ժամ, գործնական ուսուցում` 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գծում է էլեկտրական սկզբունքային, ֆունկցիոնալ և մոնտաժային սխեմաներ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է գծում անհրաժեշտ ֆունկցիոնալ սխեմաները,
- բ. ճիշտ է գծում սարքի էլեկտրական սկզբունքային սխեման,
- գ. ճիշտ է գծում մոնտաժային սխեմաները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ սխեմաների, գծագրերի և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսանողի անհատական առաջադրանքի կատարման հիման վրա:

1. Տրված ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման առաջարկված հանգույցի համար գծել ֆունկցիոնալ սխեման:

2. Տրված է ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման աշխատանքային սևագիր սխեման` գծել սկզբունքային էլեկտրական սխեման:

3. Տրված է ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման (կամ դրա առանձին հանգույցի) սկզբունքային էլեկտրական սխեման` գծել մոնտաժային սխեման:

Այս կետի գնահատումն իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընթացիկ գործնական անհատական աշխատանքները կատարել է բավարար մակարդակով: Թույլատրվում են որոշ ոչ էական անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների կամ դրանց առանձին հանգույցների ֆունկցիոնալ և սկզբունքային սխեմաների գծագրման համար: Պետք է ձեռքի տակ ունենալ համապատասխան գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԷԼԵԿՏՐՈՍՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՀԻՍՈՒՆՔՆԵՐ»

Սողուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-002

Սողուլի տևողությունը	108 ժամ
- տեսական պարապմունք	52 ժամ
- գործնական պարապմունք	56 ժամ

Սողուլի նպատակը՝

Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ էլեկտրատեխնիկայի հիմնական հասկացությունների, հաստատուն և փոփոխական հոսանքի էլեկտրական շղթաների, դրանցում ընթացող էլեկտրամագնիսական երևույթների հաշվարկի, էլեկտրական շղթայի առանձին տեղամասերում էլեկտրական մեծությունների չափման վերաբերյալ: Ավարտելով մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի գործնական գիտելիքներ և հմտություններ էլեկտրական շղթաների հաշվարկի և առանձին էլեկտրական մեծությունների չափման տեխնիկայի վերաբերյալ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար՝ ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ԱԱՕ-4-09-001 «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. տարբերակում է հաստատուն հոսանքի էլեկտրական շղթայի տարրերը, հաշվարկում շղթայի պարամետրերը և կատարում էլեկտրական չափումներ,
2. սահմանում է փոփոխական հոսանքի վերաբերյալ հիմնական հասկացությունները,
3. գիտի տրանսֆորմատորի կառուցվածքը, հասկանում է տրանսֆորմատորի և մագնիսական կապով շղթաների աշխատանքի սկզբունքը,
4. հասկանում է էլեկտրական շղթայում ընթացող անցումային և ռեզոնանսային երևույթները,
5. տարբերակում է հաստատուն և փոփոխական հոսանքի շարժիչները, ընդհանուր պատկերացում ունի դրանց աշխատանքի սկզբունքի մասին:

Գնահատման կարգը՝

Սողուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տարբերակում է հաստատուն հոսանքի էլեկտրական շղթայի տարրերը, հաշվարկում շղթայի պարամետրերը և կատարում էլեկտրական չափումներ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում է հաստատուն հոսանքի էլեկտրական շղթայի տարրերի միացման տեսակները և կատարում էլեկտրական մեծությունների հաշվարկներ,
- բ. ճիշտ է չափում շղթայի և դրա առանձին տեղամասերի պարամետրերը ըստ տրված տեխնիկական առաջադրանքի,
- գ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ուսանողին կհանձնարարվի գծել և անվանել երեք ռեզիստորների միացման հինգ տարածված տարբերակները՝ հաջորդական, զուգահեռ, խառը, աստղածև և եռանկյունածև:

2. Հաշվարկել լարման աղբյուրից սնվող երեք ռեզիստորների խառը միացմամբ և կոնկրետ թվային պարամետրերով (փոքր և ամբողջ թվերով) շղթայի որևէ ճյուղի հոսանքը, լարումը և հզորությունը:

3. Լաբորատոր ստենդի կամ փորձանմուշի վրա տեստերի միջոցով չափել առաջադրված լարումներն ու հոսանքները, ինչը պետք է կատարվի աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանմամբ:

Գործնական պարապմունքները պետք է անցկացվեն համապատասխան լաբորատորիայում: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնամեթոդական և ակնդետ նյութեր, համապատասխան չափիչ սարքեր:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե առաջին հանձնարարականը կատարվի առնվազն 80%-ով, մյուսները՝ անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները.

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Տեսական ուսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնել հաստատուն հոսանքի էլեկտրական շղթաներին առնչվող հասկացություններին, շղթայի տարրերի միացման հիմնական եղանակներին: Գործնական պարապմունքների ընթացքում լուծվում են խնդիրներ ճյուղավորված էլեկտրական շղթաների վերաբերյալ: Լաբորատոր պարապմունքների ընթացքում ուսումնասիրվում են հաստատուն հոսանքի էլեկտրական շղթաներ, չափվում դրանց պարամետրերը: Ուսումնառությունն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով ցանկալի է նյութի մատուցման ընթացքում ցուցադրել ակնդետ նյութեր, ունենալ համապատասխան լաբորատոր ստենդ կամ էլ հաստատուն լարման աղբյուրներ, ռեոստատներ, ինչպես նաև վոլտմետրեր, ամպերմետրեր, վատտմետրեր և այլն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Սահմանում է փոփոխական հոսանքի վերաբերյալ հիմնական հասկացությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է սահմանում փոփոխական հոսանքը բնորոշող մեծությունները,
- բ. ճիշտ է հետազոտում սինուսոիդային լարման պարզագույն շղթաները,
- գ. ճիշտ է չափում փոփոխական հոսանքի շղթայի պարամետրերը,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ուսանողին կհանձնարարվի հոսանքի տրված արտահայտությունից (օրինակ, $i = 10 \sin 100t$ Ա) որոշել այդ հոսանքի ամպլիտուդը, գործող և միջին արժեքները, պարբերությունը և հաճախությունը:

2. Պարզագույն հաջորդական ակտիվ-ինդուկտիվ կամ ակտիվ-ունակային շղթայի համար արտածել արտահայտություններ հոսանքի, ինդուկտիվության (կամ ունակության) վրայի լարման և ռեակտիվ հզորության համար:

3. Լաբորատոր ստենդի կամ փորձանմուշի վրա տեստերի միջոցով չափել առաջադրված լարումներն ու հոսանքները, ինչը պետք է կատարվի աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանմամբ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե առաջին և երրորդ հանձնարարականները կատարվեն անսխալ, երկրորդը՝ առնվազն 70%-ով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Գործնական պարապմունքների ընթացքում լուծվում են խնդիրներ սինուսոիդային հոսանքի պարզագույն և ճյուղավորված էլեկտրական շղթաների հաշվարկման վերաբերյալ: Նյութի մատուցումն ուղեկցվում է ակնդետ նյութերի ցուցադրմամբ: Ուսումնասիրվում են նաև փոփոխական հոսանքի էլեկտրական շղթաներ, չափվում դրանց պարամետրերը:

Ուսումնառությունն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով ցանկալի է նյութի մատուցման ընթացքում ցուցադրել ակնդետ նյութեր, ունենալ փոփոխական (սինուսոիդային) հոսանքի շղթաների ուսումնասիրման համապիտանի լաբորատոր ստենդ կամ էլ համապատասխան չափիչ-հսկիչ սարքավորումներ և տարրային բազա՝ վոլտմետրեր, ամպերմետրեր, վատմետրեր, օսցիլոգրաֆ, ռեոստատներ, դրոսելներ և կոնդենսատորներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 14 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գիտի տրանսֆորմատորի կառուցվածքը, հասկանում է տրանսֆորմատորի և մագնիսական կապով շղթաների աշխատանքի սկզբունքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է հասկանում տրանսֆորմատորի նշանակությունը, պատկերացում ունի տրանսֆորմատորի կառուցվածքի և աշխատանքի սկզբունքի մասին,
- բ. ճիշտ է տարբերակում տրանսֆորմատորի տեսակները և կատարում տրանսֆորմատորի պարամետրերի չափումներ՝ ըստ տրված տեխնիկական առաջադրանքի,
- գ. ճիշտ է հաշվարկում մագնիսական կապով էլեկտրական շղթայի հոսանքները և լարումները:
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև գործնական հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ուսանողին կհանձնարարվի սահմանել տրանսֆորմատորի նշանակությունը:
2. Գծել երկփաթույթ տրանսֆորմատորի սխեման, բացատրել աշխատանքի սկզբունքը, կազմել հավասարումներ առաջնային և երկրորդային շղթաների համար:
3. Տրանսֆորմատորների տարատեսակների պայմանական նշանակումներից նշել միաֆազ տրանսֆորմատորի, եռաֆազ տրանսֆորմատորի և չափիչ տրանսֆորմատորի պայմանական նշանակումները:
4. Տեստերի միջոցով չափել չբեռնավորված միաֆազ տրանսֆորմատորի փաթույթների լարումները՝ պահպանելով աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե առաջին և չորրորդ հանձնարարականները կատարվեն անսխալ, երկրորդը և երրորդը՝ առնվազն 60%-ով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Արդյունքում ընդգրկվող ուսուցանվող հարցերի շրջանակն է. մագնիսական կապով էլեկտրական շղթաներ, տրանսֆորմատորի նշանակությունը և աշխատանքի սկզբունքը, օդային տրանսֆորմատոր, իդեալականացված և իրական տրանսֆորմատորներ, պարապ ընթացքի և կարճ միացման փորձեր, բազմափաթույթ տրանսֆորմատոր, ավտոտրանսֆորմատոր, չափիչ տրանսֆորմատորներ, եռաֆազ տրանսֆորմատոր: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ցուցադրվում են տարբեր տեսակի տրանսֆորմատորների պայմանական նշանակումները, ընդհանուր տեսքերը, կառուցվածքները, էլեկտրական սարքավորումներում դրանց կիրառման տիպային օրինակներ: Ուսումնասիրվում են միաֆազ տրանսֆորմատորներ, չափվում են դրանց պարամետրերը, կատարվում են պարապ ընթացքի և կարճ միացման փորձեր: Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի ցածր հզորության միաֆազ և եռաֆազ տրանսֆորմատորներ, ինչպես նաև համապատասխան չափիչ սարքավորումներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 10 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Հասկանում է էլեկտրական շղթայում ընթացող անցումային և ռեզոնանսային երևույթները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է գնահատում էլեկտրական շղթայի տարրերի հոսանքների և լարումների փոփոխությունները անցումային երևույթների ընթացքում,
- բ. ճիշտ է հաշվարկում մեկ ռեակտիվ տարրով շղթայում անցումային երևույթը,
- գ. ճիշտ է տարբերակում հաջորդական և զուգահեռ կոնտուրներում ռեզոնանսային երևույթները,
- դ. ճիշտ է գնահատում տարրերի առավելագույն լարումները և հոսանքները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ուսանողին կհանձնարարվի արտածել հաստատուն լարման հաջորդական RL- կամ RC- շղթան միացնելիս հոսանքների և լարումների արտահայտությունները և մեկնաբանել դրանք:

2. Առաջադրված ցանկից ընտրել արտահայտություններ հաջորդական կամ զուգահեռ RLC-շղթայի տարրերի լարումների և հոսանքների համար, տեղադրել դրանցում ռեզոնանսի պայմանը և ստանալ այդ մեծությունների առավելագույն արժեքների արտահայտությունները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե առաջին հանձնարարականը կատարվի հիմնականում, երկրորդը՝ առնվազն 50%-ով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Տեսական ուսուցման ընթացքում պետք է առանձնահատուկ ուշադրություն դարձվի գծային էլեկտրական շղթաներում անցումային և ռեզոնանսային երևույթների ուսումնասիրմանը: Գործնական պարապմունքների ընթացքում լուծվում են խնդիրներ հաստատուն հոսանքի պարզագույն էլեկտրական շղթաներում անցումային երևույթների հաշվարկման վերաբերյալ: Լուծվում են նաև խնդիրներ էլեկտրական շղթաներում ռեզոնանսային երևույթների վերաբերյալ: Փորձնականորեն ուսումնասիրվում են անցումային և ռեզոնանսային երևույթներ, չափվում են փոփոխականներ: Ուսումնառությունն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով պետք է ցուցադրվեն ակնդետ նյութեր և ունենալ լաբորատոր ստենդ կամ էլ համապատասխան չափիչ-հսկիչ սարքավորումներ և տարրային բազա՝ օսցիլոգրաֆ, վոլտմետրեր, ամպերմետրեր, ռեստատներ, դրոսելներ, կոնդենսատորներ և կոմուտացնող սարքավորումներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 16 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Տարբերակում է հաստատուն և փոփոխական հոսանքի շարժիչները, ընդհանուր պատկերացում ունի դրանց աշխատանքի սկզբունքի մասին

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում հաստատուն հոսանքի շարժիչի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում փոփոխական հոսանքի շարժիչի կառուցվածքը աշխատանքի սկզբունքը,

- զ. ճիշտ է կատարում շարժիչների ընթացիկ սպասարկումը,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև գործնական պարապմունքների ընթացքում հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ուսանողին կհանձնարարվի թվարկել հաստատուն հոսանքի շարժիչի հիմնական կառուցամասերը, բացատրել աշխատանքի սկզբունքը:

2. Թվարկել փոփոխական հոսանքի եռաֆազ ասինքրոն շարժիչի հիմնական կառուցամասերը, բացատրել աշխատանքի սկզբունքը:

3. Շարժիչների ընթացիկ սպասարկման վերաբերյալ գնահատումը կատարվում է գործնական պարապմունքների ընթացքում ցուցաբերած արդյունքների հիման վրա, որոնք պետք է կատարված լինեն աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանմամբ:

Արդյունքի յուրացումը դրական է, եթե առաջին և երկրորդ հանձնարարականները կատարվեն հիմնականում, երրորդը՝ անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում ցուցադրվում են հաստատուն և փոփոխական հոսանքի տարբեր տեսակի շարժիչների պայմանական նշանակումները, շարժիչների ընդհանուր տեսքերի, կառուցվածքների և կիրառությունների վերաբերյալ օրինակներ: Պետք է տրվեն նաև տեղեկություններ կոլեկտորային շարժիչի, տախտգեներատորի և հատուկ նշանակության այլ էլեկտրական մեքենաների վերաբերյալ: Ուսումնառությունն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով անհրաժեշտ է ունենալ ցածր հզորության շարժիչներ, ինչպես նաև տեխնիկական սպասարկման համար անհրաժեշտ գործիքներ և սարքավորումներ: Գործնական պարապմունքների ընթացքում կատարվում է շարժիչների քանդում, կառուցամասերին ծանոթացում, հավաքում, տեխնիկական սպասարկում, ինչպես նաև դրանց գործարկումներ: Կատարվում են նաև ուսանողների կողմից ցուցաբերված գործնական կարողությունների միջանկյալ գնահատումներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՈԱԴԻՈԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՏԱՐԻԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-003

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 38 ժամ

- գործնական պարապմունք 70 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլը մշակվել է ուսանողին ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումներում օգտագործվող տարրերի, բաղադրամասերի, ինչպես նաև միկրոէլեկտրոնային նյութերի պարամետրերի, առանձնահատկությունների մասին ճանաչողական գիտելիքներ տալու նպատակով: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը կճանաչի հաղորդիչ, կիսահաղորդիչ, մեկուսիչ, մագնիսական, կերամիկական և ռադիոտեխնիկական սաքերում օգտագործվող այլ նյութերը:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլը յուրացնելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՌԷՄՆ-4-09-002 «ԷԼԵԿՏՐՈՍԵՒՆԻԿԱՅԻ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. տարբերակում է հաղորդիչ, կիսահաղորդիչ, մեկուսիչ, մագնիսական, կերամիկական նյութերը, դրանց պարամետրերը, առանձնահատկությունները,
2. ներկայացնում է ռադիոէլեկտրոնային տեխնիկայի տարրերը, դրանց նշանակությունը և մակնիշավորումը,
3. տարբերակում է էլեկտրական և մեխանիկական փոխանցատիչների տեսակները, ներկայացնում աշխատանքի սկզբունքը և կիրառությունները:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տարբերակում է հաղորդիչ, կիսահաղորդիչ, մեկուսիչ, մագնիսական, կերամիկական նյութերը, դրանց պարամետրերը, առանձնահատկությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է դասակարգում հաղորդիչ նյութերը, գիտի դրանց հիմնական հատկությունները և կիրառությունները,
- բ. ճիշտ է դասակարգում կիսահաղորդիչ նյութերը, գիտի դրանց հիմնական հատկությունները և կիրառությունները,
- գ. ճիշտ է դասակարգում մեկուսիչ նյութերը և գիտի դրանց հիմնական հատկությունները,
- դ. ճիշտ է դասակարգում մագնիսական նյութերը և գիտի դրանց հիմնական հատկությունները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ներկայացված տարաբնույթ նյութերից առանձնացնել ըստ տեսակների հաղորդիչ կիսահաղորդիչ, մեկուսիչ և մագնիսական նյութերը:
2. Տրված հավաքածույուն ըստ մակնիշավորման դասակարգել հաղորդիչ, կիսահաղորդիչ, մեկուսիչ և մագնիսական նյութերը, թվարկել դրանց հիմնական հատկությունները, պարամետրերը, նշել կիրառման ոլորտները:

Արդյունքի յուրացումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը հանձնարարությունը հիմնականում կատարում է ճիշտ, որոշ ոչ էական թերություններով: Տրված հարցերին պատասխանների ճշտությունը պետք է լինի առնվազն 70%:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Արդյունքի ուսուցման ծրագրում պետք է ներառվեն առավել գործածելի հաղորդիչ նյութերի, այդ թվում՝ պղնձի, ալյումինի, արույրի, ոսկու, արծաթի և այլնի կիրառությունների ուսումնասիրման բաժիններ: Մասնավորապես, պետք է նշվի թե ինչու՞ ազնիվ մետաղներն առավել չափով կիրառվում են միկրոսխեմաներում և էլեկտրական սեղմակներում, իսկ մյուսները՝ միջնադիտանգույցային միացումներում և այլ կենցաղային սարքերում: Պետք է մանրամասնվի տեղեկատվությունը գերմանիումի, սիլիցիումի և խառնուրդային կիսահաղորդիչների ու դրանց կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Մեկուսիչների ուսուցման բաժնում պետք է պարտադիր ներառվեն ռադիոհանգույցներում և կենցաղում օգտագործվող մեկուսիչների հիմնական էլեկտրական հատկությունների ուսումնասիրման հարցեր՝ նշելով մեկուսիչների սահմանային ծակման լարման առավելագույն արժեքի գնահատման կարևորությունը և դրա որոշման եղանակները: Մագնիսական նյութերի ուսուցման բաժնում պետք է ընդգրկվեն ֆեռոմագնետիկները, պարամագնետիկները և դիամագնետիկները՝ նշելով դրանց օգտագործման ոլորտները:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր հաղորդիչ, կիսահաղորդիչ, մեկուսիչ, մագնիսական, կերամիկական նյութերի կառուցվածքի ֆիզիկական հատկությունների և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների համար պետք է առկա լինեն բավարար քանակի ռադիոէլեկտրոնային տարրեր, մասնավորապես, հաղորդիչ, կիսահաղորդիչ, մեկուսիչ, մագնիսական և կերամիկական նյութեր: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև համապատասխան ուսումնամեթոդական գրականություն՝ դասագիրք, ուսումնական ձեռնարկ, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ներկայացնում է ռադիոէլեկտրոնային տեխնիկայի տարրերը, դրանց նշանակությունը և մակնիշավորումը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է տարբերակում ռեզիստորների տեսակները, անվանական պարամետրերը, մակնիշավորումը և գունային կոդավորումը,
- բ. ճիշտ է տարբերակում կոնդենսատորների տեսակները, անվանական պարամետրերը, մակնիշավորումը և գունային կոդավորումը,
- գ. ներկայացնում է տրանսֆորմատորների և դրոսելների դերն ու նշանակությունը ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների բաղադրիչ մասերում,
- դ. ճիշտ է չափում ռեզիստորների, կոնդենսատորների, տրանսֆորմատորների և դրոսելների պարամետրերը,
- ե. տարբերակում է մալուխների տեսակները, մակնիշավորումը և կիրառությունները,
- զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ռադիոտարրերի տրված հավաքածուից առանձնացնել ռեզիստորները և կոնդենսատորները: Տառաթվային և գունային կոդավորումով տարբերակել դրանց անվանական պարամետրերը:

2. Ներկայացված ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման կոնստրուցիայի վրա ցուցադրել դրոսելները և տրանսֆորմատորները, նշել օգտագործված մալուխների տեսակները՝ ըստ մակնիշավորման:

3. Տրված չափիչ սարքի օգնությամբ չափել ներկայացված ռադիոտարրի պարամետրերը՝ դիմադրությունը, ունակությունը, ինդուկտիվությունը, ստուգել տրանսֆորմատորի փաթույթները: Փորձարկումները կատարվում են աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանմամբ:

Արդյունքի յուրացումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը հանձնարարությունը հիմնականում կատարում է ճիշտ, որոշ ոչ էական թերություններով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Տեսական ուսուցման ծրագրում պետք է ներառվեն ռեզիստորների, կոնդենսատորների, դրոսելների, տրանսֆորմատորների և մալուխների հիմնական նշանակության, բնութագրերի և կիրառման առանձնահատկությունների ուսումնասիրության բաժիններ: Գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ընթացքում պետք է մանրամասնվեն ռեզիստորների, կոնդենսատորների, դրոսելների, տրանսֆորմատորների և մալուխների մակնիշավորման եղանակները և թե՛ ինչպե՞ս կարելի է ըստ մակնիշավորման որոշել դրանց էլեկտրական պարամետրերը և կիրառման ոլորտները: Պարապմունքների ընթացքում պետք է ներկայացվեն դիտարկված ռադիոտարրերի օգտագործման կոնկրետ օրինակներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ռեզիստորների, կոնդենսատորների, դրոսելների, տրանսֆորմատորների և մալուխների կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Համապատասխան լաբորատորիայում պետք է առկա լինեն բավարար քանակի ռադիոէլեկտրոնային տարրեր: Գործնական և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում պետք է դիտարկվեն կոնկրետ միացման սխեմաներ և հանձնարարվեն անհատական առաջադրանքներ դրանց վերաբերյալ: Պետք է ունենալ նաև ուսումնամեթոդական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 18 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 30 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Տարբերակում է էլեկտրական և մեխանիկական փոխանջատիչների տեսակները, ներկայացնում աշխատանքի սկզբունքը և կիրառությունը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում է ապահովիչների հիմնական տեսակները, գիտի աշխատանքի սկզբունքը, կիրառությունները և ճիշտ է ընտրում համապատասխան հոսանքի ապահովիչը,
- բ. տարբերակում է ռելեների տեսակները, մակնիշավորումը և գիտի գործնական կիրառությունը,
- գ. տարբերակում է էլեկտրական, մեխանիկական, էլեկտրամեխանիկական անջատիչների և փոխանջատիչների տեսակները և գիտի գործնական կիրառությունը,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ներկայացված ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման վրա ցույց տալ հոսանքի ապահովիչը և նշել դրա ճիշտ կամ սխալ ընտրված լինելը տվյալ ռադիոհանգույցում:

2. Տրված սարքերից առանձնացնել էլեկտրական, մեխանիկական և էլեկտրամեխանիկական անջատիչները և փոխանջատիչները. տեղեկագրքի միջոցով պարզել դրանց տեխնիկական ցուցանիշները և կիրառության հնարավոր ոլորտները:

Արդյունքի յուրացումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը հանձնարարությունները հիմնականում կատարում է ճիշտ, որոշ ոչ էական թերություններով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Տեսական ուսուցման ժրագրում պարտադիր ներառվում են ռադիոհանգույցներում և սարքավորումներում կիրառվող ապահովիչների, մեխանիկական, էլեկտրական և էլեկտրամեխանիկական անջատիչների և փոխանջատիչների հիմնական տարատեսակների, դրանց բնութագրերի և կիրառման առանձնահատկությունների ուսումնասիրման բաժիններ: Գործնական և լաբորատոր դասընթացներում պետք է մանրամասնվեն ապահովիչների, մեխանիկական, էլեկտրական և էլեկտրամեխանիկական անջատիչների և փոխանջատիչների մակնիշավորման հիմնական եղանակները և թե՛ ինչպե՞ս կարելի ըստ մակնիշավորման որոշել դրանց էլեկտրական պարամետրերը և կիրառման ոլորտները:

Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է առկա լինեն բավարար քանակի ուսումնասիրվող տարրեր՝ ապահովիչներ, տարբեր տեսակի անջատիչներ և փոխանջատիչներ: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև համապատասխան ուսումնամեթոդական գրականություն, տեղեկագրքեր, և տեսանյութեր դրանց կիրառական սխեմաների վերաբերյալ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 24 ժամ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-004

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 44 ժամ

- գործնական պարապմունք 64 ժամ

Մոդուլի նպատակը`

Մոդուլը մշակվել է ուսանողին ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումներում օգտագործվող էլեկտրոնային սարքերի պարամետրերի, առանձնահատկությունների մասին գիտելիքներ և հմտություններ տալու նպատակով: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը կճանաչի էլեկտրոնային սարքերը, ձեռք կբերի դրանց հետ աշխատելու և կիրառելու հմտություններ:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլը յուրացնելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՌԷՄՆ-4-09-003 «ՌԱԴԻՈԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՏԱՐԻԵՐ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. ներկայացնում է էլեկտրոնային ուղղիչ սարքերի` դիոդների տեսակները, աշխատանքի սկզբունքը և կիրառման բնագավառները,
2. ներկայացնում է էլեկտրոնային ուժեղարար սարքերի` տրանզիստորների տեսակները, աշխատանքի սկզբունքը և կիրառման բնագավառները,
3. ներկայացնում է օպտոէլեկտրոնային տարրերի աշխատանքի սկզբունքը և տեսակները:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Ներկայացնում է էլեկտրոնային ուղղիչ սարքերի` դիոդների տեսակները, աշխատանքի սկզբունքը և կիրառման բնագավառները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. դասակարգում է կիսահաղորդչային ուղղիչ սարքերը, ներկայացնում է դրանց նշանակությունը և մակնիշավորումը,
- բ. տարբերակում է կիսահաղորդչային դիոդները, տիրիստորները, դրանց տարատեսակները, կիրառման բնագավառները և բացատրում աշխատանքի սկզբունքները,
- գ. հանում է կիսահաղորդչային ուղղիչ սարքերի բնութագրերը` ըստ տրված տեխնիկական առաջադրանքի,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Դասակարգում է կիսահաղորդչային սարքերը և տրված ռադիոհանգույցի վրա ցույց է տալիս կիսահաղորդչային դիոդները, տիրիստորները և դրանց մակնիշավորմամբ կարողանում է տալ բացատրություններ դրանց կիրառման բնագավառների մասին:

2. Բացատրում է կիսահաղորդչային դիոդի աշխատանքի սկզբունքը: Ըստ տեխնիկական առաջադրանքի հանում է դրա վոլտ-ամպերային բնութագիծը:

Այս արդյունքի գնահատումը մասամբ իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է կատարում պահանջվող առաջադրանքը և ընթացիկ գործնական անհատական աշխատանքների կատարողականը բավարար մակարդակի է:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Արդյունքի ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումներում կիրառվող կիսահաղորդչային դիոդների և տիրիստորների աշխատանքի սկզբունքի, դրանց հիմնական բնութագրերի և կիրառման յուրահատկությունների վերաբերյալ բաժիններ: Գործնական պարապմունքների ընթացքում պետք է մանրամասնվեն կիսահաղորդչային սարքերի հիմնական էլեկտրական պարամետրերը, տրվեն որոշ մանրամասներ դրանց ստատիկ և դինամիկ պարամետրերի վերաբերյալ: Պետք է բացատրվի, թե՛ ինչպե՞ս մակնիշավորումով կարելի է որոշել դրանց էլեկտրական պարամետրերը և կիրառման ոլորտները: Տեսական և գործնական պարապմունքներում պետք է ներկայացվեն օգտագործման կոնկրետ օրինակներ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր՝ կիսահաղորդչային դիոդների, տիրիստորների հիմնական տարատեսակների և կիրառման ոլորտների մասին: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է առկա լինեն բավարար քանակի ուսումնասիրվող կիսահաղորդչային տարրեր: Պետք է ունենալ ուսումնամեթոդական գրականություն՝ համապատասխան դասագիրք կամ ուսումնական ձեռնարկ, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 14 ժամ:

ԱՐԳՅՈՒՆՔ 2. Ներկայացնում է էլեկտրոնային ուժեղացնող սարքերի՝ տրանզիստորների տեսակները, աշխատանքի սկզբունքը և կիրառման բնագավառները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. դասակարգում է կիսահաղորդչային ուժեղացնող սարքերը, ներկայացնում է դրանց նշանակությունը և մակնիշավորումը,

բ. տարբերակում է կիսահաղորդչային տրանզիստորները, դրանց տարատեսակները, կիրառման բնագավառները և բացատրում աշխատանքի սկզբունքները,

գ. հանում է կիսահաղորդչային ուժեղացնող սարքի՝ տրանզիստորի բնութագրերը՝ ըստ տրված տեխնիկական առաջադրանքի,

դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Դասակարգում է կիսահաղորդչային ուժեղացնող սարքերը և տրված ռադիոհանգույցի վրա ըստ մակնիշավորման ցույց է տալիս տրանզիստորները, կարողանում է տալ բացատրություններ դրանց կիրառման բնագավառների վերաբերյալ:

2. Ըստ տեխնիկական առաջադրանքի հանում է տրանզիստորների վոլտ-ամպերային բնութագրերը և տալիս է բացատրություններ դրանց աշխատանքի սկզբունքի վերաբերյալ:

Արդյունքի այս կետի գնահատումն իրականացվում է գործնական (լաբորատոր և անհատական) աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է կատարում պահանջվող առաջադրանքը և ընթացիկ գործնական անհատական աշխատանքների կատարողականը բավարար մակարդակի է:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Արդյունքի ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումներում կիրառվող տրանզիստորների աշխատանքի սկզբունքի, հիմնական բնութագրերի և կիրառման առանձնահատկությունների ուսումնասիրության բաժիններ: Գործնական և լաբորատոր դասընթացներում պետք է մանրամասնվեն տրանզիստորների, մասնավորապես, երկբևեռ և դաշտային տրանզիստորների, ստատիկ և դինամիկ պարամետրերը: Պետք է բացատրվի, թե՛ ինչպե՞ս կարելի է մակնիշավորումով որոշել տրանզիստորի տիպը և կիրառման ոլորտները:

Տեսական և գործնական պարապմունքներում անպայման ներկայացվում են օգտագործման կոնկրետ օրինակներ: Անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տրանզիստորների հիմնական տարատեսակների և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Պետք է համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում (արհեստանոցում) առկա լինեն բավարար քանակի ուսումնասիրվող տրանզիստորների տարատեսակներ: Պետք է ունենալ ուսումնամեթոդական գրականություն՝ համապատասխան դասագիրք կամ ուսումնական ձեռնարկ, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 20 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 34 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ներկայացնում է օպտոէլեկտրոնային տարրերի աշխատանքի սկզբունքը և տեսակները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ

ա. ներկայացնում է ֆոտոէլեկտրոնային տարրերի տեսակները, նշանակությունը, մակնիշավորումը և կիրառությունը,

բ. ներկայացնում է լուսային տարրերի տեսակները, նշանակությունը, մակնիշավորումը և կիրառությունը,

գ. ներկայացնում է թվային և այբբուբենաթվային արտացոլիչների տեսակները և կիրառությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա և հարց ու պատասխանի միջոցով: Ստորև ներկայացվում են.

Տրված ռադիոհանգույցի կամ սարքավորման վրա՝ ըստ մակնիշավորման, ցույց տալ ֆոտոէլեկտրոնային, լուսային և արտացոլիչային տարրերը, տալ բացատրություններ դրանց կիրառության բնագավառների մասին:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է կատարում պահանջվող առաջադրանքը, բացատրությունների համար թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումներում կիրառվող ֆոտոէլեկտրոնային և լուսային տարրերի, թվային և այբբուբենաթվային արտացոլիչների աշխատանքի սկզբունքի, դրանց հիմնական բնութագրերի և կիրառման առանձնահատկությունների վերաբերյալ բաժիններ: Գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ընթացքում պետք է առանձնացված դիտարկվեն ֆոտոէլեկտրոնային տարրերը (ֆոտոդիոդներ, ֆոտոտրանզիստորներ, ֆոտոռեզիստորներ և այլն), լուսադիոդները և արտացոլիչները՝ մասնավորապես, թվային և այբբուբենաթվային տեսակի, տրվեն որոշ մանրամասներ դրանց պարամետրերի վերաբերյալ: Պետք է բացատրվի, թե՛ ինչպե՞ս կարելի է մակնիշավորումով որոշել դրանց կիրառման ոլորտները:

Արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ֆոտոտարրերի, լուսատարրերի և արտացոլիչների հիմնական տարատեսակների և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Պետք է համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում (արհեստանոցում) առկա լինեն բավարար քանակի ուսումնասիրվող ֆոտոտարրերի, լուսատարրերի և արտացոլիչների տարատեսակներ: Պետք է ունենալ ուսումնամեթոդական գրականություն՝ համապատասխան դասագիրք կամ ուսումնական ձեռնարկ, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՉԱՓԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, ՍՏԱՆՂԱՐՏԱՑՈՒՄ ԵՎ ՍԵՐՏԻՖԻԿԱՑՈՒՄ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-005

Մոդուլի տևողությունը 90 ժամ

- տեսական պարապմունք 38 ժամ

- գործնական պարապմունք 52 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ չափագիտության, ստանդարտացման և սերտիֆիկացման վերաբերյալ: Ուսուցման արդյունքում ուսանողը կտիրապետի

չափագիտության հիմունքներին, չափման միջոցներին, մեթոդներին, ստանդարտացման և սերտիֆիկացման հիմունքներին, ձեռք կբերի անհրաժեշտ հմտություններ:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական հմտություններ և կարողություններ չեն պահանջվում:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. գիտի չափման միջոցները, չափումների սխալները, կատարում է չափման միջոցների ճիշտ ընտրությունը` ըստ ճշտության դասի,
2. տարբերակում է չափիչ սարքերի հիմնական տեսակները, գիտի աշխատանքի սկզբունքները և կիրառությունները,
3. կարողանում է էլեկտրամեխանիկական և թվային սարքերով, չափիչ կամրջակներով չափել էլեկտրական մեծություններ,
4. գիտի ստանդարտացման և սերտիֆիկացման հիմնական հասկացությունները:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գիտի չափման միջոցները, չափումների սխալները, կատարում է չափման միջոցների ճիշտ ընտրությունը` ըստ ճշտության դասի

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի հիմնական ֆիզիկական մեծությունների գրառման ձևերը, չափողականությունները,
- բ. ճիշտ է դասակարգում չափման միջոցները,
- գ. ճիշտ է դասակարգում չափումները, չափումների սխալները,
- դ. ճիշտ է դասակարգում չափման միջոցների սխալները,
- ե. ըստ ճշտության դասի ճիշտ է ընտրում չափման միջոցները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվում է հարց և պատասխանի ու հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է չափման միջոցների, չափումների և սխալների վերաբերյալ ընդհանուր գիտելիքները: Ուսանողին հանձնարարվելու է նաև առաջադրված սլաքային չափիչ սարքերից ջոկել նրանք, որոնք բավարարում են տվյալ ճշտության դասին:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Կարող են լինել որոշակի վրիպումներ և բացթողումներ: Առաջադրանքը պետք է կատարվի անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Տվյալ արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և ակնդետ նյութեր ֆիզիկական մեծությունների

միջազգային համակարգի, դրանց էտալոնների և ստուգաչափման սխեմաների վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների ընթացքում կատարվում են տարբեր ֆիզիկական մեծությունների չափումներ, մշակվում են չափումների արդյունքները: Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի և բավարար քանակի էլեկտրամեխանիկական ու էլեկտրոնային չափիչ սարքավորումներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Տարբերակում է չափիչ սարքերի հիմնական տեսակները, գիտի աշխատանքի սկզբունքները և կիրառությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է բացատրում էլեկտրամեխանիկական չափիչ սարքերի ընդհանուր հատկությունները և աշխատանքի սկզբունքը,
- բ. ճիշտ է բացատրում մագնիսաէլեկտրական, էլեկտրամագնիսական սարքերի կառուցվածքները և գործողության սկզբունքը,
- գ. ճիշտ է նկարագրում էլեկտրաստատիկ, էլեկտրադինամիկ սարքերի գործողության սկզբունքը, շահագործման առանձնահատկությունները,
- դ. ճիշտ է բացատրում էլեկտրաէներգիայի ինդուկցիոն հաշվիչի կառուցվածքը, գործողության սկզբունքը,
- ե. ճիշտ է տարբերակում հոսանքի ու լարման չափիչ տրանսֆորմատորները,
- զ. գիտի շունտերի և լրացուցիչ ռեզիստորների կիրառման նպատակները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվում է հարց և պատասխանի ու հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է էլեկտրամեխանիկական, մագնիսաէլեկտրական, էլեկտրամագնիսական, էլեկտրաստատիկ, էլեկտրադինամիկ և ինդուկցիոն տեսակների չափիչ սարքերի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը, յուրահատկություններն ու կիրառությունները: Պետք է կատարվեն նաև հետևյալ հանձնարարությունները. Տրանսֆորմատորների առկա հավաքածուից ընտրել հոսանքի չափիչ տրանսֆորմատորը, միացնել չափվող հոսանքի ճյուղում և ընտրել լրացուցիչ ռեզիստորն այնպես, որպեսզի չափվող հոսանքի կերպափոխման գործակիցը լինի 1 Վ/Ա:

Հարց և պատասխանների յուրացումը գնահատվում է ընթացիկ ստուգումների արդյունքներով, որոնք կատարվում են յուրաքանչյուր տեսակի չափիչ սարքի ուսուցումն ավարտվելիս: Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ընթացիկ ստուգումների ժամանակ ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Կարող են լինել որոշակի վրիպումներ և բացթողումներ: Հանձնարարությունը պետք է կատարվի անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Տվյալ արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և ակնդետ նյութեր չափիչ սարքերի, էլեկտրական և ոչ էլեկտրական մեծությունների չափումների վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների

ընթացքում կատարվում են տարբեր ֆիզիկական մեծությունների չափումներ, մշակվում են չափումների արդյունքները: Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի և բավարար քանակի էլեկտրամեխանիկական և էլեկտրոնային չափիչ սարքավորումներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 16 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Կարողանում է էլեկտրամեխանիկական և թվային սարքերով, չափիչ կամրջակներով չափել էլեկտրական մեծություններ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. էլեկտրամեխանիկական սարքերով ճիշտ է չափում հոսանք, լարում, հզորություն,
- բ. կարող է միացնել էլեկտրամեխանիկական սարքը չափիչ տրանսֆորմատորով,
- գ. ճիշտ է կատարում հաստատուն և փոփոխական հոսանքի չափիչ կամրջակներով չափումներ՝ ըստ տրված տեխնիկական առաջադրանքի,
- դ. ճիշտ է չափում հողանցման և մեկուսացման դիմադրությունները,
- ե. ճիշտ է որոշում մալուխի վնասված տեղը,
- զ. գիտի օսցիլոգրաֆով և թվային չափիչ սարքերով չափել էլեկտրական պարամետրեր՝ ըստ ճշտության դասերի,
- է. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրված տեխնիկական առաջադրանքի ընտրել համապատասխան էլեկտրամեխանիկական չափիչ սարքը և չափել առաջադրված հանգույցի լարումը, հոսանքը կամ հզորությունը, ինչը պետք է կատարվի աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանմամբ:

2. Ըստ առաջադրված տեխնիկական առաջադրանքի ընտրել չափիչ կամրջակը և չափել տրված ռեզիստորի դիմադրությունը (դրոսելի ինդուկտիվությունը կամ կոնդենսատորի ունակությունը), ինչը պետք է կատարվի աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանմամբ:

Չափումների որոշ տեսակների, մասնավորապես, օսցիլոգրաֆի և թվային չափիչ սարքերի միջոցով էլեկտրական ազդանշանների պարամետրերի չափման, հողանցման և մեկուսացման դիմադրությունների չափման, մալուխի վնասված տեղի որոշման, գնահատումը կատարվում է ընթացիկ ստուգումների արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ընթացիկ ստուգումների ժամանակ ուսանողն ընդհանուր առմամբ կատարել է հանձնարարված չափումները՝ առանց էական սխալների և թերացումների, իսկ նշված հանձնարարությունը պետք է կատարվի անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է գործնական ուսուցման միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնամեթոդական և ակնդետ նյութեր էլեկտրամեխանիկական, կամրջակային և թվային չափիչ սարքերի և ընդհանրապես չափումների վերաբերյալ: Գործնական

պարապմունքների ընթացքում կատարվում են տարբեր ֆիզիկական մեծությունների չափումներ, մշակվում են չափումների արդյունքները, վերլուծվում են սխալները:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 30 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Գիտի ստանդարտացման և սերտիֆիկացման հիմնական հասկացությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է սահմանում ստանդարտացման հիմնական հասկացությունները,

բ. ճիշտ է սահմանում սերտիֆիկացման հիմնական հասկացությունները,

գ. գիտի ստանդարտացման, սերտիֆիկացման օբյեկտները ռադիոէլեկտրոնիկայի բնագավառում,

դ. ճիշտ է նկարագրում օբյեկտի սերտիֆիկացման համակարգի ընթացակարգը, սպառողական հատկությունները, ներկայացվող պահանջները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվելու է հարց և պատասխանի հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է ուսանողի գիտելիքները ստանդարտացման և սերտիֆիկացման հիմնարար հասկացությունների, ռադիոէլեկտրոնիկայի բնագավառին բնորոշ հիմնական մոտեցումների և ընթացակարգերի վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն առաջադրված հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Թույլատրելի են որոշակի վրիպումներ և բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Տվյալ արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Գործնական պարապմունքների ընթացքում քննարկվում և վերլուծվում են ռադիոէլեկտրոնիկայի ասպարեզին բնորոշ ստանդարտներ և տարբեր ապրանքատեսակների սերտիֆիկացման ընթացակարգեր: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և ակնդետ նյութեր ստանդարտացման և սերտիֆիկացման գործող նորմերի և կանոնակարգային փաստաթղթերի վերաբերյալ: Պետք է ուսուցումն անցկացնել կաբինետային պայմաններում՝ նյութերի պրոյեկտորային ցուցադրմամբ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 6 ժամ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԱՆԱԼՈԳԱՅԻՆ ԵՎ ԻՄՊՈՒԼՍԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-006

Մոդուլի տևողությունը՝ 90 ժամ

- տեսական պարապմունք 38 ժամ

- գործնական պարապմունք 52 ժամ

Մոդուլի նպատակը

Մոդուլի նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ ժամանակակից էլեկտրոնային տարրերի վրա կառուցված անալոգային սխեմաների և դրանց կիրառությունների վերաբերյալ: Մոդուլի յուրացումը հնարավորություն կտա ձեռք բերելու անալոգային էլեկտրոնային սխեմաների ուսումնասիրման համար գիտելիքներ և հմտություններ՝ օգտագործելով էլեկտրոնային սխեմաների մշակման և հետազոտման ժամանակակից գործնական պարզ մեթոդներ:

Մուտքային պահանջները

Այս մոդուլը յուրացնելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՌԷՄՆ-4-09-004 «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. հասկանում է ուժեղարարների աշխատանքի սկզբունքը, ներկայացնում է ուժեղացման ռեժիմները և կիրառման բնագավառները,
2. գիտի հաստատուն հոսանքի ուժեղարարների առանձնահատկությունները, աշխատանքի սկզբունքը և կիրառման բնագավառները,
3. տարբերակում է մաթեմատիկական գործողություններ իրականացնող էլեկտրոնային սխեմաները,
4. տարբերակում է հարմոնիկ և իմպուլսային ազդանշանների գեներատորների առանձնահատկությունները, աշխատանքի սկզբունքը, կիրառման բնագավառները:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Հասկանում է ուժեղարարների աշխատանքի սկզբունքը, ներկայացնում է ուժեղացման ռեժիմները և կիրառման բնագավառները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում է ուժեղարարների տեսակները, ուժեղացման ռեժիմները, բնութագրերը և պարամետրերը,
- բ. գիտի ուժեղարար կասկադների աշխատանքի սկզբունքը տարբեր տեսակի ուժեղարար տարրերի վրա,
- գ. ճիշտ է կառուցում ուժեղարար կասկադ, կատարում է համապատասխան չափումներ սխեմայի բնութագրիչ կետերում,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ և հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման հանգույցի և դրան համապատասխանող էլեկտրական սխեմայի վրա ցույց տալ ուժեղացման կասկադը, նշել թե ի՞նչ տիպի տարրերի վրա է հավաքված:

2. Հավաքել պարզագույն մեկ կամ մի քանի կասկադանի ուժեղարար, կատարել համապատասխան չափումներ աշխատանքային ռեժիմները ստուգելու համար, հիմնավորել ընտրված ռեժիմի ճշտությունը:

Արդյունքի այս կետի գնահատումն իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է կատարում պահանջվող առաջադրանքը և ընթացիկ գործնական անհատական աշխատանքների կատարողականը բավարար մակարդակի են:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Արդյունքի ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ուժեղացման կասկադների, ուսումնասիրման բաժիններ՝ տարբեր տեսակի տրանզիստորների վրա: Պետք է բացատրվի ռադիոէլեկտրոնային սարքերում առավել տարածված ուժեղարարների աշխատանքային ռեժիմների առանձնահատկությունները՝ ըստ հաճախության փոփոխման սահմանների, բացատրվի աղավաղման տեսակները և դրանց առաջացման պատճառները, ինչպես նաև դրանց վերացման ուղիները: Գործնական պարապմունքների ընթացքում պետք է առանձնացված դիտարկվեն երբևեռ և դաշտային տրանզիստորներով պարզագույն ուժեղացման կասկադներ, տրվեն որոշ մանրամասներ դրանց պարամետրերի վերաբերյալ: Պետք է բացատրվի, թե ինչպե՞ս կարելի է լավացնել դիտարկվող ուժեղարարի պարամետրերը և դիտարկվել կոնկրետ օրինակներ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր էլեկտրոնային ուժեղարարների կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է լինեն բավարար քանակի կիսահաղորդչային և այլ տիպի ռադիոէլեկտրոնային տարրերի տարատեսակներ, որոնց միջոցով ուսանողը կկարողանա հավաքել և փորձարկել ուժեղացման տարբեր կասկադներ: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Գիտի հաստատումն հոսանքի ուժեղարարների առանձնահատկությունները, աշխատանքի սկզբունքը և կիրառման բնագավառները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է հասկանում գրոյի դրեյֆի առաջացման պատճառները և գիտի դրանց փոքրացման ուղիները,

- բ. ճիշտ է ներկայացնում դիֆերենցիալ ուժեղարար կասկադը, բացատրում է աշխատանքի սկզբունքը և ներկայացնում առանձնահատկությունները,
- գ. գիտի ինտեգրալ գործության ռեզուլտատի պարամետրերը և բնութագրերը, տարբերակում է ինտեգրալ գործության ռեզուլտատների տարատեսակները և մակնիշավորումը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման հանգույցի և էլեկտրական սկզբունքային սխեմայի վրա, ըստ մակնիշավորման, տարբերակել դիֆերենցիալ կասկադով ինտեգրալ գործության ռեզուլտատը, բացատրել աշխատանքի հիմնական յուրահատկությունները՝ նշելով գրոյի դրեյֆի առաջացման պատճառները և դրա փոքրացման ուղիները,

2. Ինտեգրալ գործության ռեզուլտատի վրա հավաքել պարզագույն կասկադներ, որոնք իրականացնում են պահանջվող ֆունկցիան, տալ համապատասխան բացատրություններ աշխատանքի սկզբունքի և առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Այս կետի գնահատումը մասամբ իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է կատարում հանձնարարությունը և ընթացիկ գործնական անհատական աշխատանքների կատարողականը բավարար մակարդակի են:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի հաստատուն հոսանքի ռեզուլտատների աշխատանքի ուսումնասիրման բաժիններ: Պետք է տրվեն բացատրություններ ինտեգրալ գործության ռեզուլտատներում գրոյի դրեյֆի առաջացման պատճառների, ինչպես նաև դրանց վերացման ուղիների մասին: Գործնական պարապմունքների ընթացքում պետք է դիտարկվեն տրանզիստորային պարզագույն դիֆերենցիալ ուժեղացման կասկադներ, տրվեն որոշ մանրամասներ դրանց պարամետրերի վերաբերյալ: Պետք է բացատրվի, թե ինչպե՞ս է դիֆերենցիալ կասկադի հիմքի վրա ստեղծվել ներկայիս ինտեգրալ գործության ռեզուլտատը և ի՞նչ հիմնական պարամետրերով է այն բնութագրվում:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ինտեգրալ գործության ռեզուլտատների կիրառման վերաբերյալ: Պետք է համապատասխան լաբորատորիայում առկա լինեն բավարար քանակի միկրոսխեմաներ, տրանզիստորներ և այլ ռադիոէլեկտրոնային տարրեր, որոնց միջոցով ուսանողը կկարողանա հավաքել և փորձարկել տարբեր սխեմաներ: Պետք է ունենալ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 10 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Տարբերակում է մաթեմատիկական գործողություններ իրականացնող էլեկտրոնային սխեմաները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի ինտեգրող և դիֆերենցող շղթաները, դրանց կիրառությունները,
- բ. տարբերակում է լարման կոմպարատորները, գիտի աշխատանքի սկզբունքը և կիրառությունները,
- գ. ճիշտ է կառացում մասշտաբային ուժեղարարն ինտեգրալ գործության ինտեգրարի վրա և կարողանում է հաշվարկել տարրերի մշանակությունները,
- գ. ճիշտ է ընտրում էլեկտրական ազնաշանի սահմանափակիչները՝ ելնելով առաջադրանքի պահանջներից:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա՝ մասամբ գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով: Ստորև ներկայացվում են.

1. Համապատասխան էլեկտրական սկզբունքային սխեմայի վրա ցույց տալ ինտեգրող և դիֆերենցող շղթաները, դրանց կիրառությունները, բացատրել աշխատանքի հիմնական առանձնահատկությունները:

2. Ինտեգրալ գործության ինտեգրարի վրա հավաքում է պարզագույն մասշտաբային ուժեղարար, տալիս է համապատասխան բացատրություններ աշխատանքի սկզբունքի և առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

3. Ինտեգրալ գործության ինտեգրարի վրա հավաքում է կոմպարատոր և տալիս է բացատրություն աշխատանքի սկզբունքի և կիրառությունների վերաբերյալ:

Տվյալ արդյունքի 2-րդ և 3-րդ կետերի գնահատումն իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է կատարում պահանջվող առաջադրանքը և ընթացիկ գործնական անհատական աշխատանքների կատարողականը բավարար մակարդակի են:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ինտեգրալ գործության ինտեգրարների վրա հավաքված մասշտաբային ուժեղարարների, ինտեգրման, դիֆերենցման շղթաների և կոմպարատորների ուսումնասիրման բաժիններ: Գործնական և լաբորատոր դասընթացներում պետք է դիտարկվեն կոնկրետ սխեմաներ, բացատրվեն դրանց աշխատանքի հիմնական առանձնահատկությունները: Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ինտեգրալ գործության ինտեգրարների կիրառման կոնկրետ օրինակների վերաբերյալ: Պետք է համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում լինեն բավարար քանակի միկրոսխեմաներ և այլ ռադիոէլեկտրոնային տարրեր, որոնց միջոցով ուսանողը կկարողանա հավաքել և փորձարկել ինտեգրալ գործության ինտեգրարների վրա տարբեր տեսակի սխեմաներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Տարբերակում է հարմոնիկ և իմպուլսային ազդանշանների գեներատորների առանձնահատկությունները, աշխատանքի սկզբունքը, կիրառման բնագավառները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում է հարմոնիկ ազդանշանի գեներատորների տեսակները և աշխատանքային ռեժիմները,
- բ. գիտի իմպուլսային ազդանշանների տարատեսակները և դրանց ստացման հիմնական մեթոդները,
- գ. գիտի պարզագույն էլեկտրոնային բանալու աշխատանքի սկզբունքը,
- դ. տարբերում է տրանզիստորների և կիսահաղորդչային դիոդների վրա կառուցված իմպուլսային գործողության սխեմաները, գիտի դրանց նշանակությունը,
- ե. տարբերակում է իպուլսային ազդանշանի գեներատորների տեսակները և աշխատանքային ռեժիմները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ և հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված էլեկտրոնային սխեմաների հավաքածուից առանձնացնել և ցույց տալ հարմոնիկ ազդանշանների կամ իմպուլսային ազդանշանի գեներատորը, տրանզիստորի և դիոդի վրա հավաքված իմպուլսային գործողության սխեմաները:

2. Ինտեգրալ գործութային ուժեղարարի և տրանզիստորների վրա հավաքում է պարզագույն սինուսոիդային և իմպուլսային ազդանշանի գեներատոր և տալիս է պարզ բացատրություններ գեներատորների ելքային ազդանշանների տեսքերի, պարամետրերի և աշխատանքի վերաբերյալ:

3. Ինտեգրալ գործութային ուժեղարարի վրա հավաքում է կոմպարատոր և տալիս է բացատրություն աշխատանքի սկզբունքի և կիրառությունների վերաբերյալ:

Տվյալ արդյունքի 2-րդ և 3-րդ կետերի գնահատումն իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է կատարում պահանջվող առաջադրանքը և ընթացիկ գործնական անհատական աշխատանքների կատարողականը բավարար մակարդակի են:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի սինուսոիդային և իմպուլսային ազդանշանների տրանզիստորային և ինտեգրալ գործութային ուժեղարարների վրա հիմնական սխեմաներ: Իմպուլսային գործողության սխեմաներն ուսումնասիրելիս պետք է դիտարկվեն պարզագույն տրանզիստորային բանալին, ինչպես նաև դիոդների և տրանզիստորների վրա իմպուլսային գործողության այլ սխեմաներ: Գործնական և լաբորատոր դասընթացներում պետք է դիտարկվեն կոնկրետ սխեմաներ և բացատրվեն անընդհատ և իմպուլսային գործողության սարքավորումների աշխատանքի հիմնական առանձնահատկությունները:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր սինուսիդային և իմպուլսային ազդանշանների տրանզիստորային և ինտեգրալ գործութային ուժեղարարների և դրանց վրա հավաքված ռադիոէլեկտրոնային հանգույցների վերաբերյալ: Պետք է համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում լինեն բավարար քանակի ռադիոէլեկտրոնային տարրեր, որոնց միջոցով ուսանողը կկարողանա հավաքել և փորձարկել անընդհատ և իմպուլսային գործողության տարբեր տեսակի սխեմաներ: Պետք է ունենալ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 14 ժամ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԹՎԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-007

Մոդուլի տևողությունը՝ 90 ժամ

- տեսական պարապմունք 42 ժամ

- գործնական պարապմունք 48 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլի նպատակն է ուսանողներին տալ գործնական գիտելիքներ ժամանակակից էլեկտրոնային տարրերի վրա կառուցված թվային սարքավորումների և դրանց կիրառությունների վերաբերյալ: Մոդուլի յուրաքանչյուր հնարավորություն կտա ձեռք բերելու թվային ազդանշանների, մշակված սարքավորումների ուսումնասիրման համար գիտելիքներ և հմտություններ՝ օգտագործելով էլեկտրոնային համակարգերի մշակման և հետազոտման ժամանակակից մեթոդներ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլը յուրաքանչյուր համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՌԷՍՆ-4-09-006 «ԱՆԱԼՈԳԱՅԻՆ ԵՎ ԻՄՊՈՒԼՍԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. գիտի տրամաբանական տարրերի աշխատանքի սկզբունքը, դրանց դերն ու նշանակությունը,
2. տարբերակում է տրամաբանական տարրերով իմպուլսային ազդանշանների գեներատորների առանձնահատկությունները, աշխատանքի սկզբունքը, կիրառման բնագավառները,
3. տիրապետում է տրամաբանական հանրահաշվի տարրերին, տարբերակում կոմբինացիոն տրամաբանական սխեմաները,
4. տիրապետում է վերջավոր ավտոմատների հիմնական տարրերին:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գիտի տրամաբանական տարրերի աշխատանքի սկզբունքը, դրանց դերն ու նշանակությունը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է գծում պարզագույն տրամաբանական տարրերի սխեմաները, բացատրում աշխատանքը,

բ. թվարկում է օպտոէլեկտրոնային բանալու առանձնահատկությունները, գիտի մթնային հոսանքի առաջացման պատճառները և դրանից խուսափման ուղիները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով գնահատվելու են ուսանողի գիտելիքները կոնկրետ տրամաբանական տարրերի կատարած գործողությունների և օպտոէլեկտրոնային բանալու մթնային հոսանքի հետ կապված հարցերը: Ստորև ներկայացվում են.

Ներկայացված ռադիոէլեկտրոնային հանգույցի էլեկտրական սխեմայի վրա ցույց տալ տրամաբանական տարրերը:

Գծել «ԵՎ-ՈՉ» և «ԿԱՄ-ՈՉ» տրամաբանական տարրերի սխեմաները, աղյուսակի միջոցով բացատրել, թե դրանք ի՞նչ գործողություններ են կատարում:

Տրված հավաքածուի մեջ առանձնացնել օպտոէլեկտրոնային բանալին, բացատրել մթնային հոսանքի առաջացման պատճառները և դրա փոքրացման ճանապարհները:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի, իսկ առաջադրանքը կատարի առնվազն 70%-ով: Թույլատրվում են որոշակի բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տրամաբանական տարրերի և օպտոէլեկտրոնային բանալիների բաժիններ: Պետք է դիտարկվեն ժամանակակից միկրոսխեմաների տարբեր տեսակներ, որոնք պարունակում են մի քանի տրամաբանական տարրեր` նշելով դրանց ֆունկցիաները և կիրառությունը:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տրամաբանական տարրերով սխեմաների, օպտոէլեկտրոնային բանալիների և դրանց կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք ունենալ բավարար քանակի տրամաբանական և օպտոէլեկտրոնային տարրեր, որոնց միջոցով ուսանողը կկարողանա հավաքել և փորձարկել տարբեր տեսակի կոմբինացիոն տրամաբանական սխեմաներ: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Տարբերակում է տրամաբանական տարրերով իմպուլսային ազդանշանների գեներատորների առանձնահատկությունները, աշխատանքի սկզբունքը, կիրառման բնագավառները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում է գեներատորների տեսակները և աշխատանքային ռեժիմները,
- բ. առաջադրանքի պահանջներից ելնելով կարողանում է ճիշտ ընտրել տրամաբանական տարրը համապատասխան գեներատորը կառուցելու նպատակով,
- գ. գիտի իմպուլսային ազդանշանի գեներատորների հաճախության կայունացման հիմնական ուղիները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ներկայացված ռադիոէլեկտրոնային հանգույցի էլեկտրական սխեմայի վրա ցույց տալ տրամաբանական տարրերի վրա հավաքված գեներատորը, նշել դրա տեսակը և աշխատանքային ռեժիմի առանձնահատկությունները:

2. Հավաքել կայունացված հաճախությամբ իմպուլսային ազդանշանի քվարցային գեներատոր «ԵՎ-ՈՉ» տարրերով միկրոսխեմայի վրա:

Առաջադրանքի 2-րդ կետի գնահատումը իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը պահանջվող առաջադրանքը հիմնականում ճիշտ է կատարում, ոչ էական թերություններով, իսկ գործնական աշխատանքների անհատական կատարողականը բավարար մակարդակի է:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տրամաբանական տարրերով գեներատորների հիմնական սխեմաները: Պետք է դիտարկվեն ներկայիս տրամաբանական տարրերով RC- և քվարցային գեներատորները, նշելով հաճախության կայունացման առումով դրանց առավելությունները և կիրառությունները:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տրամաբանական իմպուլսային ազդանշանների գեներատորների սխեմաների և դրանց կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք ունենալ բավարար քանակի տրամաբանական միկրոսխեմաներ և ռադիոէլեկտրոնային տարրեր, որոնց միջոցով ուսանողը կկարողանա հավաքել և փորձարկել տարբեր տեսակի իմպուլսային ազդանշանների գեներատորների սխեմաներ: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Տիրապետում է տրամաբանական հանրահաշվի տարրերին, տարբերակում կոմբինացիոն տրամաբանական սխեմաները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է իրականացնում պարզագույն տրամաբանական գործողությունների երկուական համակարգում,
- բ. ճիշտ է իրականացնում տրամաբանական սխեմաների և դրանց համակցությունների տրամաբանական ֆունկցիաների կազմումը,
- գ. տարբերում է տրամաբանական տարրերով տրիգերների տիպերը և հասկանում է դրանց աշխատանքը,
- դ. տարբերակում է թվային ինտեգրալ սխեմաների հիմնական տարատեսակները,
- ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ներկայացված պարզ տրամաբանական սխեմայի համար բացատրել կատարվող գործողությունը և ստանալ մուտք/ելք փոխանցման ֆունկցիան:

2. Գծել տրամաբանական «ԵՎ-ՈՉ» կամ «ԿԱՄ-ՈՉ» տարրերի վրա տրիգերների հիմնական տարատեսակների սխեմաները:

3. Տրված միկրոսխեմաների հավաքածուից առանձնացնել տրիգերային միկրոսխեմաները: Հանձնարարության 3-րդ կետի գնահատումը իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հանձնարարության 1-ին և 2-րդ կետերը հիմնականում ճիշտ է կատարում, ունի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տրամաբանական տարրերով տրիգերների հիմնական սխեմաները: Պետք է դիտարկվեն RS-, JK-, D- և T-տրիգերները և նշվի դրանց առանձնահատկություններն ու կիրառությունները:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տրամաբանական տարրերով տրիգերների սխեմաների և դրանց կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է ունենալ բավարար քանակի տրամաբանական միկրոսխեմաներ և ռադիոէլեկտրոնային տարրեր, որոնց միջոցով ուսանողը կկարողանա հավաքել և փորձարկել տարբեր տեսակի տրիգերային սխեմաներ: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 12 ժամ, գործնական ուսուցում` 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Տիրապետում է վերջավոր ավտոմատների հիմնական տարրերին

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի տրիգերների, հաշվիչների, ռեգիստրների, շիֆրատորների, դեշիֆրատորների, մուլտիպլեքսորների և դեմուլտիպլեքսորների մակնիշավորումը, բացատրում է դրանց աշխատանքի սկզբունքը,
- բ. ստուգում է տրիգերների, հաշվիչների, ռեգիստրների, շիֆրատորների, դեշիֆրատորների, մուլտիպլեքսորների և դեմուլտիպլեքսորների աշխատանքի ճշտությունն ու վերացնում առկա անսարքությունները,
- գ. տարբերակում է հաստատուն և օպերատիվ հիշասարքերը, ներկայացնում կիրառությունները,
- դ. ճիշտ է ներկայացնում տրամաբանական ծրագրավորվող սարքերի աշխատանքի սկզբունքը, կիրառությունները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև գործնական պարապմունքների ընթացքում հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված սխեմաների վրա ցույց տալ հաշվիչը, ռեգիստրը, շիֆրատորը, դեշիֆրատորը, մուլտիպլեքսորը և դեմուլտիպլեքսորը, ըստ մակնիշավորման բացատրել դրանց աշխատանքի սկզբունքը:

2. Տրված սխեմայում առանձնացնել և ցույց տալ հաստատուն և օպերատիվ հիշասարքերը, նշել կիրառությունները:

3. Ներկայացնել տրամաբանական ծրագրավորվող սարքերի աշխատանքի սկզբունքը տրված սխեմայի վրա և նշել կիրառությունները:

4. Առաջադրված սխեմայի վրա ստուգել տրիգերների, հաշվիչների, ռեգիստրների, շիֆրատորների, դեշիֆրատորների, մուլտիպլեքսորների և դեմուլտիպլեքսորների աշխատանքի ճշտությունն ու վերացնել առկա անսարքությունները:

Հանձնարարության 4-րդ կետի գնահատումն իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը պահանջվող առաջադրանքը հիմնականում ճիշտ է կատարում, ունի ոչ էական բացթողումներ, իսկ գործնական աշխատանքների կատարողականը բավարար մակարդակի է:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տրիգերների, հաշվիչների, ռեգիստրների, շիֆրատորների, դեշիֆրատորների, մուլտիպլեքսորների և դեմուլտիպլեքսորների, հաստատուն և օպերատիվ հիշասարքերի հիմնական սխեմաները և կիրառությունների բաժինները:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տրիգերների, հաշվիչների, ռեգիստրների, շիֆրատորների, դեշիֆրատորների, մուլտիպլեքսորների և դեմուլտիպլեքսորների, հաստատուն և օպերատիվ հիշասարքերի, ինչպես նաև դրանց կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք ունենալ բավարար քանակի միկրոսխեմաներ և ռադիոէլեկտրոնային

տարրեր, որոնց միջոցով ուսանողը կկարողանա հավաքել և փորձարկել տարբեր սխեմաներ: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ԿԵՐԱՎՓՈԽԻՉՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-008

Մոդուլի տևողությունը՝ 72 ժամ

- տեսական պարապմունք 24 ժամ

- գործնական պարապմունք 48 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ տարբեր ֆիզիկական սկզբունքներով գործող ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչների, դրանցով ստացված ազդանշանների ձևափոխման սխեմաների մասին: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի գիտելիքներ ազդանշանների տվիչների, դրանցից ստացված էլեկտրական ազդանշանների կերպափոխման սխեմաների և գործնական կիրառությունների վերաբերյալ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար՝ ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՌԷՍՆ-4-09-007 «ԹՎԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. գիտի ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչները և դրանց կիրառությունները,
2. հասկանում է ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչներում ընթացող ֆիզիկական երևույթները,
3. հասկանում է ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչների համակցական հիմնական սխեմաների աշխատանքի սկզբունքը և գիտի դրանց գործնական կիրառությունը:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գիտի ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչները և դրանց կիրառությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է դասակարգում ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչները՝ ըստ դրանցում ընթացող ֆիզիկական երևույթների,
- բ. ճիշտ է պատկերացնում ազդանշանի առաջնային կերպափոխիչի դերն օբյեկտի պարամետրերի հսկման համար,
- գ. գիտի ազդանշանի առաջնային կերպափոխիչների հիմնական կիրառությունները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված առաջնային կերպափոխիչ-տվիչը դասակարգել ըստ դրանում ընթացող ֆիզիկական երևույթի և նշել որտե՞ղ է նպատակահարմար այն օգտագործել:

2. Տրված սխեմայում ցույց տալ տվիչը, նշել դրա տեսակը և նախատեսվածությունը:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հանձնարարությունը հիմնականում ճիշտ է կատարում, որոշ ոչ էական թերություններով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տեղեկատվության առաջնային կերպափոխիչների դասակարգման և ֆիզիկական հիմունքների բաժինները: Պետք է ուսուցման ժամանակ տրվեն հապատասխան գիտելիքներ տարաբնույթ օբյեկտների պարամետրերի հսկման հարցում ազդանշանի առաջնային կերպափոխիչի դերի մասին:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչների-տվիչների վերաբերյալ: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հասկանում է ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչներում ընթացող ֆիզիկական երևույթները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում է մեխանիկական տեսակի ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչները, բացատրում է դրանց աշխատանքը, կարողանում է գործնականում ճիշտ կիրառել,
- բ. տարբերակում է ջերմային տեսակի ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչները, բացատրում է դրանց աշխատանքը, կարողանում է գործնականում ճիշտ կիրառել,
- գ. տարբերակում է այլեզոլեկտրական տեսակի ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչները, բացատրում է դրանց աշխատանքը, կարողանում է գործնականում ճիշտ կիրառել,
- դ. տարբերակում է ռեզիստիվ, ունակային և ինդուկտիվ տեսակների ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչները, բացատրում է դրանց աշխատանքը, կարողանում է գործնականում ճիշտ կիրառել,

- ե. տարբերակում է մրրկահոսանքային, մագնիսաառածգական տեսակի ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչները, բացատրում է դրանց աշխատանքը, կարողանում է գործնականում ճիշտ կիրառել,
- զ. կարողանում է ճիշտ գնահատել աղմուկների ազդեցությունն ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչների աշխատանքի վրա:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված են մի քանի մեխանիկական տեսակի ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչներ՝ բացատրել, թե դրանք գործնական ի՞նչ կիրառություն կարող են ունենալ:

2. Տրված ջերմային տեսակի ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչների օրինակների վրա ցույց տալ ջերմոզույգերը և ջերմողիմադրությունները, բացատրել դրանց աշխատանքի առանձնահատկությունները և կիրառման բնագավառները:

3. Տրված էլեկտրական սխեմայի վրա ցույց տալ այեզոնալ էլեկտրական տեսակի ազդանշանի առաջնային կերպափոխիչը, բացատրել դրա աշխատանքը, նշել այլ գործնական կիրառություններ:

4. Տրված էլեկտրական սխեմաներից առանձնացնել ունակային, ինդուկտիվ, մրրկահոսանքային և մագնիսաառածգական տեսակի կերպափոխիչ-տվիչները, բացատրել դրանց աշխատանքը, նշել գործնական կիրառման օրինակներ:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը պահանջվող առաջադրանքը հիմնականում ճիշտ է կատարում, առանց էական թերությունների:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի մեխանիկական, ջերմային, էլեկտրական, այեզոնալ էլեկտրական և մագնիսաէլեկտրական բնույթի կերպափոխիչների ուսումնասիրման բաժիններ: Ուսուցման ժամանակ պետք է տրվեն համապատասխան գիտելիքներ կախված տվիչի տեսակից (բնույթից) դրանց կիրառման բնագավառի նպատակահարմարությամբ վերաբերյալ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչների-տվիչների վերաբերյալ՝ ըստ կիրառման ոլորտների: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է ունենալ բավարար քանակի տվիչների տարատեսակներ, որոնց ուսանողը կկարողանա ծանոթանալ և փորձարկել: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 20 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հասկանում է ազդանշանների առաջնային կերպափոխիչների համակցական հիմնական սխեմաների աշխատանքի սկզբունքը և գիտի դրանց գործնական կիրառությունը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է հասկանում ազդանշանի առաջնային կերպափոխի համակցող սխեմայի նշանակությունը,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում համակցող սխեման՝ կախված առաջնային կերպափոխի տեսակից,
- գ. կախված առաջնային տվիչի կոնկրետ տեսակից ճիշտ է համալարում համակցող սխեման:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ավտոմատ կառավարման համակարգի տրված էլեկտրական սխեմայի վրա ցույց տալ համակցման սխեման և նշել դրա նշանակությունը:

2. Կոնկրետ տեսակի տվիչի համար համալարել համապատասխան համակցման սխեման:

Հանձնարարության 2-րդ կետի գնահատումն իրականացվում է գործնական անհատական աշխատանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը պահանջվող առաջադրանքը հիմնականում ճիշտ է կատարում, որոշ ոչ էական թերություններով, իսկ գործնական աշխատանքների կատարողականը բավարար մակարդակի է:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տեղեկատվության առաջնային կերպափոխիչների արդի միկրոսխեմաների և տրանզիստորային համակցման սխեմաների ուսումնասիրման բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ազդանշանների առաջնային համակցման սխեմաների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է լինեն բավարար քանակի տվիչների տարատեսակներ և համակցման միկրոսխեմաներ, որոնց միջոցով հնարավոր կլինի փորձարկել տարբեր տիպի սխեմաներ: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամկետը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՄԻԿՐՈՊՐՈՑԵՍՈՐԱՅԻՆ ԵՎ ՄԻԿՐՈԿՈՆՏՐՈՆԵՐԱՅԻՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-009

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ
- տեսական պարապմունք 44 ժամ
- գործնական պարապմունք 64 ժամ

Մոդուլի նպատակը`

Մոդուլի նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ միկրոպրոցեսորների, միաբյուրեղ միկրոկոնտրոլերների ճարտարապետության, ապարատուր, ծրագրային միջոցների հնարավորությունների վերաբերյալ: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի միկրոպրոցեսորային և միկրոկոնտրոլերային սարքավորումների վերանորոգման և սպասարկման կիրառական հմտություններ:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՌԷՍՆ-4-09-007 «ԹՎԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. ներկայացնում է միկրոպրոցեսորների և միաբյուրեղ միկրոկոնտրոլերների դասակարգումը` ըստ ընտանիքների և հիշողության կազմակերպման,
2. գիտի տիպային միկրոպրոցեսորային, միկրոկոնտրոլերային սարքավորումների ճարտարապետությունը,
3. կարողանում է գրել պարզագույն տիպային ծրագրեր,
4. գիտի միկրոպրոցեսորի, միկրոկոնտրոլերի ինտերֆեյսի կազմակերպման սկզբունքները:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Ներկայացնում է միկրոպրոցեսորների և միաբյուրեղ միկրոկոնտրոլերների դասակարգումը` ըստ ընտանիքների և հիշողության կազմակերպման

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում է Intel, Atmel, Motorola և այլ ընկերությունների միկրոպրոցեսորները,
- բ. տարբերակում է միկրոպրոցեսորների հիշողության կազմակերպման կառուցվածքները,
- գ. գիտի միկրոպրոցեսորային, միկրոկոնտրոլերային սարքավորումների արտաքին տվյալների և ծրագրային հիշողության կազմակերպման, ընդարձակման եղանակները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով: Արդյունքի գնահատման համար անհրաժեշտ է ձեռքի տակ ունենալ Intel, Atmel, Motorola և այլ ընկերությունների միկրոպրոցեսորների վերաբերյալ նկարներ, կառուցվածքային սխեմաներ, համապատասխան տեխնիկական տվյալներ: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված համապատասխան նկարների վրա ցույց տալ է Intel, Atmel, Motorola ընկերությունների միկրոպրոցեսորները:

2. Տրված համապատասխան նկարների վրա ցույց տալ հիշողության կառուցվածքը:

3. Օգտվելով տրված նկարներից և կառուցվածքային սխեմաներից՝ բացատրել, թե ինչպե՞ս է կարելի ընդարձակել միկրոպրոցեսորային, միկրոկոնտրոլերային սարքավորումների արտաքին տվյալների և ծրագրային հիշողությունը:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում առաջարկված հարցերին: Թույլատրվում են որոշ ոչ էական անճշտություններ, պետք է հարցերի առնվազը 70%-ին ճիշտ պատասխանել:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր միկրոպրոցեսորների կիրառման վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է լինեն բավարար քանակի միկրոպրոցեսորային և միկրոկոնտրոլերային լաբորատոր ստենդներ: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 14 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Գիտի տիպային միկրոպրոցեսորային, միկրոկոնտրոլերային սարքավորումների ճարտարապետությունը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ գիտի միկրոպրոցեսորների, միկրոկոնտրոլերների հիմնական պարամետրերը և ցուցանիշները,

բ. ճիշտ է բացատրում միկրոպրոցեսորների, միկրոկոնտրոլերների ճարտարապետության մոդուլա-մայրուղային սկզբունքը,

գ. ճիշտ է բացատրում հասցեների, տվյալների, կառավարման մայրուղիների կազմակերպման առանձնահատկությունները,

դ. ճիշտ է տարբերակում միկրոպրոցեսորների, միկրոկոնտրոլերների հիմնական հանգույցները,

ե. ճիշտ է բացատրում միկրոկոնտրոլերների ապարատուր միջոցների նշանակությունները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ հարց ու պատասխանի միջոցով, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Գնահատման համար անհրաժեշտ է ունենալ Intel, Atmel, Motorola և այլ ընկերությունների միկրոպրոցեսորների վերաբերյալ նկարներ, սխեմաներ, տեխնիկական տվյալներ և հնարավորության դեպքում նաև միկրոպրոցեսորային սարքեր: Ստորև ներկայացվում են.

1. Բացատրել տրված տիպի միկրոպրոցեսորի կամ միկրոկոնտրոլերի հիմնական պարամետրերը և ցուցանիշները:

2. Տրված կառուցվածքային սխեմայի օգնությամբ բացատրել միկրոպրոցեսորի կամ միկրոկոնտրոլերի ճարտարապետության մոդուլա-մայրուղային սկզբունքը:

3. Բացատրել տրված միկրոպրոցեսորի կամ միկրոկոնտրոլերի հասցեների, տվյալների, կառավարման մայրուղիների կազմակերպման առանձնահատկությունները՝ օգտվելով դրանց ճարտարապետությունից և կառուցվածքային սխեմայից:

4. Տրված տեսակի միկրոպրոցեսորի կամ միկրոկոնտրոլերի բլոկ-սխեմայի օգնությամբ տարբերակել հիմնական հանգույցները:

5. Բացատրել միկրոկոնտրոլերների ապարատուր միջոցների նշանակությունները՝ օգտվելով ներկայացված նկարներից:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում տրված հարցերին, որոշ ոչ էական թերություններով: Պետք է հարցերի առնվազն 70%-ին ճիշտ պատասխանել:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ժամանակակից միկրոպրոցեսորների և միկրոկոնտրոլերների ճարտարապետության ուսումնասիրման բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր միկրոպրոցեսորների և միկրոկոնտրոլերների ճարտարապետության վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է լինեն բավարար քանակի տեսանյութեր և նկարներ, թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Կարողանում է գրել պարզագույն տիպային ծրագրեր

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է կազմում միկրոպրոցեսորների, միկրակոնտրոլերների հանգույցների միջև տվյալների փոխանակման պարզ ծրագրերը,

բ. ճիշտ է կազմում միկրակոնտրոլերների հանգույցների միջև տվյալների փոխանակման պարզ ծրագրերը պարզ ծրագրերը,

գ. տիրապետում է միկրոկոնտրոլերների ապարատուր միջոցների ծրագրավորման գործընթացներին:

Գնահատման միջոցը

Այս արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի և թեսթային հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Թեսթի միջոցով ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ գործողության բնույթի ընտրել համապատասխան փոխանակման ծրագիրը: Արդյունքի գնահատման համար անհրաժեշտ է ունենալ միկրոպրոցեսորների, միկրոկոնտրոլերների համար գրված պարզ ծրագրեր:

1. Բերված հրամաններից ո՞րն է դիմում տվյալների արտաքին հիշողությանը՝

ա. MOV @Ri, ad,

բ. MOVX @Ri, A,

զ. MOVC A, @A+DPTR:

2. Միկրոկոնտրոլների ստորև նշված հատուկ ֆունկցիաների ռեգիստրներից ո՞րը չի թույլատրում բիթերի հասցեավորում`

ա. PSW (0D0H*),

բ. P1 (90H*),

գ. TMOD (89H*),

* Հասցեն տվյալների տեղական հիշողությունում:

3. Հրամանների ո՞ր տարբերակն է փոխարինում DJNZ R1, LOOP հրամանը`

ա. JNZ LOOP,

բ. CJNE @R1,#00, LOOP,

գ. DCR R1
JNZ LOOP:

4. Բերված ծրագրերից ո՞րն է դրական ինպուլսի սպասման ծրագիրը`

ա. WAIT1: JB P1.3, WAIT1
WAIT0: JNB P1.3, WAIT0

բ. WAIT0: JNB P1.3, WAIT0
WAIT1: JB P1.3, WIT1

գ. WAIT: CJNE A,P1, WAIT

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում տրված հարցերին, որոշ ոչ էական թերություններով: Պետք է հարցերի առնվազն 70%-ին ճիշտ պատասխանել:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Այս արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ ակնդետ և այլ տեսանյութեր միկրոպրոցեսորների և միկրոկոնտրոլերների ճարտարապետության և ծրագրավորման մասին: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է ունենալ բավարար քանակի տեսանյութեր և նկարներ, թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 12 ժամ, գործնական ուսուցում` 16 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Գիտի միկրոպրոցեսորի, միկրոկոնտրոլերի ինտերֆեյսի կազմակերպման սկզբունքները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է իրականացնում ապարատուր կցորդումը տեսատիպը միկրոկոնտրոլերի հետ,
- բ. ճիշտ է իրականացնում ծրագրային կցորդումը տեսատիպը միկրոկոնտրոլերի հետ,
- գ. ճիշտ է իրականացնում ապարատուր կցորդումը ստեղծաշարը միկրոկոնտրոլերի հետ,
- դ. ճիշտ է իրականացնում ծրագրային կցորդումը ստեղծաշարը միկրոկոնտրոլերի հետ,
- ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական պարապմունքների ընթացքում հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Գնահատման համար անհրաժեշտ է ունենալ Intel, Atmel, Motorola և այլ ընկերությունների միկրոպրոցեսորների վերաբերյալ նկարներ, կցորդման համապատասխան սխեմաներ: Ստորև ներկայացվում են.

1. Իրականացնել ապարատուր կցորդում տեսաթիպը միկրոկոնտրոլերի հետ:
2. Իրականացնել ծրագրային կցորդում տեսաթիպը միկրոկոնտրոլերի հետ:
3. Իրականացնել ապարատուր կցորդում ստեղծաշարը միկրոկոնտրոլերի հետ:
4. Իրականացնել ծրագրային կցորդում ստեղծաշարը միկրոկոնտրոլերի հետ:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը գործնական պարապմունքների ընթացքում ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարել անհատական աշխատանքները, որոշ ոչ էական թերություններով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ժամանակակից միկրոպրոցեսորների և միկրոկոնտրոլերների ապարատուր կցորդման ուսումնասիրման բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր միկրոպրոցեսորների և միկրոկոնտրոլերների ճարտարապետության, ապարատուր կցորդման վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է ունենալ բավարար քանակի տեսանյութեր, նկարներ, ապարատուր միջոցներ, թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՄՇԱԿՄԱՆ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՄՆ-4-09-010

Մոդուլի տևողությունը 72 ժամ
- տեսական պարապմունք 16 ժամ
- գործնական պարապմունք 56 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ տեխնիկական փաստաթղթերի մշակման վերաբերյալ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական հմտություններ և կարողություններ չեն պահանջվում:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. կարողանում է օգտվել ստանդարտացման նորմատիվային փաստաթղթերից,

2. կարողանում է կազմել, վերլուծել ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների տեխնիկական պայմանների բաժիններ՝ ըստ տրված առաջադրանքի,
3. կարողանում է կազմել ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների սկզբունքային էլեկտրական սխեմաներ:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Կարողանում է օգտվել ստանդարտացման նորմատիվային փաստաթղթերից

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի ՀՀ ազգային ստանդարտների դասակարգումը,
- բ. գիտի ռադիոէլեկտրոնային բաղադրամասերի տերմինաբանական ստանդարտները,
- գ. գիտի ռադիոէլեկտրոնային բաղադրամասերի պարամետրերի չափման մեթոդների ստանդարտները,
- դ. կարող է օգտվել անհրաժեշտ ստանդարտից:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ռադիոէլեկտրոնիկայի ոլորտին վերաբերվող կոնկրետ ստանդարտ և կպահանջվի պարզել այդ ստանդարտի էությունը, բացատրել կառուցվածքը և բաժինները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Թույլատրելի են որոշ անճշտություններ և բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները.

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են ստանդարտների և ստանդարտացման հետ կապված ընդհանուր հարցեր: Գործնական պարապմունքների ընթացքում քննարկվում և վերլուծվում են ստանդարտներ, ինչպես համապետական նշանակության, այնպես էլ ռադիոէլեկտրոնիկայի ոլորտի: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնամեթոդական և ցուցադրական նյութեր, ոլորտի ստանդարտներ: Ցանկալի է ունենալ հնարավորություն պարապմունքներն անցկացնելու կաբինետային պայմաններում և ցուցադրել նյութերը պրոյեկտորի միջոցով:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Կարողանում է կազմել, վերլուծել ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների տեխնիկական պայմանների բաժիններ՝ ըստ տրված առաջադրանքի

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի տեխնիկական պայմանների կառուցվածքը,
- բ. գիտի տեխնիկական պայմանների հաստատման և գրանցման կարգը,
- բ. ճիշտ է կազմում, վերլուծում տեխնիկական պայմանների առանձին բաժինները՝ ըստ տրված առաջադրանքի:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է երկու փուլով: Առաջին փուլի գնահատումը կատարվում է գործնական պարապմունքներին ուսանողի ցուցաբերած արդյունքներով, որոնց ընթացքում նրա կողմից՝ ըստ տեխնիկական առաջադրանքի, կազմվում է առաջադրված ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման տեխնիկական պայմանների կոնկրետ բաժինը:

Երկրորդ փուլի գնահատումը կատարվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ռադիոէլեկտրոնային ոլորտին վերաբերվող սարքավորման տեխնիկական պայմաններ և կպահանջվի վերլուծել դրա կոնկրետ բաժինը:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե առաջին փուլի գնահատումը լինի դրական, իսկ երկրորդ փուլը գնահատելիս ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Թույլատրելի են որոշակի անճշտություններ և բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են տեխնիկական պայմանների հետ կապված ընդհանուր հարցեր: Գործնական պարապմունքներին քննարկվում և վերլուծվում են տարբեր տեխնիկական պայմաններ, կազմվում են դրանց առանձին բաժիններ: Ուսանողին հանձնարարվում է դասախոսի ղեկավարությամբ գործնական պարապմունքներին, ինչպես նաև անհատական պարապմունքների ժամանակ կազմելու առաջադրված սարքավորման տեխնիկական պայմանների կոնկրետ բաժինը, որի գնահատումը հաշվի է առնվում տվյալ արդյունքի յուրացումը գնահատելիս:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնամեթոդական և ակնդետ նյութեր, ռադիոէլեկտրոնային տարբեր տարրերի, սարքերի և սարքավորումների տեխնիկական պայմաններ: Ցանկալի է ունենալ նաև հնարավորություն պարապմունքներն անցկացնելու կաբինետային պայմաններում և ցուցադրել նյութերը պրոյեկտորի միջոցով:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 20 ժամ:

ԱՐԳՅՈՒՆՔ 3. Կարողանում է կազմել ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների սկզբունքային էլեկտրական սխեմաներ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի կոնստրուկտորական փաստաթղթերում ռադիոէլեկտրոնային բաղադրամասերի գրելաձևերը,
- բ. ճիշտ է նկարագրում էլեկտրական սկզբունքային սխեմաների կազմման կանոնները,

գ. կարող է կազմել ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման սկզբունքային էլեկտրական սխեման՝ ըստ տրված տեխնիկական առաջադրանքի:

Գնահատման միջոցը

Ուսանողին կհանձնարարվի կազմելու առաջադրված պարզագույն ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման սկզբունքային էլեկտրական սխեման՝ բաղկացած ոչ ավելի 6-8 տարրերից (միկրոսխեմա, տրանզիստոր, դիող, ռեզիստոր, կոնդենսատոր և այլն):

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե էլեկտրական սխեման ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կազմված՝ գործող ստանդարտներին համապատասխան: Թույլատրվում են որոշակի անճշտություններ կապված տարրերի համարակալման, դրանց չափսերի խախտման և գծերի «խաչումների» առկայության հետ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների կառուցվածքային և էլեկտրական սխեմաների կազմման ընդհանուր հարցերը: Գործնական պարապմունքներին ուսուցանվում են ռադիոէլեկտրոնային տարրերի պայմանական նշանակումները, համարակալումները, գրելաձևերը: Կազմվում և վերլուծվում են էլեկտրական սկզբունքային սխեմաներ:

Տվյալ արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնամեթոդական և ցուցադրական նյութեր, համապատասխան ԳՕՍՏ-եր և ստանդարտներ, ռադիոէլեկտրոնային տարրերի տեղեկագրքեր: Պարապմունքները պետք է անցկացվեն կաբինետային պայմաններում՝ նյութերի պրոյեկտորային ցուցադրման համար:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 18 ժամ:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՄԱՆ ԱՌԱՐԿԱՅԱԽՈՒՄԲ

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՉԱՓՈՒՄՆԵՐԻ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԿԻՐԱՐՄԱՆ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-011

Մոդուլի տևողությունը 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 18 ժամ

- գործնական պարապմունք 90 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գործնական գիտելիքներ ռադիոէլեկտրոնային տեխնիկայի սարքավորումների վերանորոգման գործընթացում համապատասխան չափումներ, մոնտաժում, ապամոնտաժում և հարակից աշխատանքներ կատարելու համար: Ավարտելով այս

մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի անհրաժեշտ էլեկտրական չափումներ, թեսթավորում, մոնտաժում և ապամոնտաժում կատարելու հմտություններ:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՌԷՍՆ-4-09-003 «ՌԱԴԻՈԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՏԱՐԻԵՐ» և ՌԷՍՆ-4-09-004 «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐ» մոդուլները:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. տարբերակում է զոդման գործընթացում անհրաժեշտ նյութերը, գործիքները, գիտի աշխատել տպահարթակի հետ,
2. գիտի ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման և առանձին հանգույցների քանդման, հավաքման տեխնոլոգիաները, իրականացնել ընթացիկ սպասարկում,
3. կարողանում է հավաքել և կառուցավորել ռադիոէլեկտրոնային սխեմաներ, սարքավորումներ,
4. կարողանում է օգտվել չափիչ-հսկիչ, թեսթավորման սարքերից և գործիքներից:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տարբերակում է զոդման գործընթացում անհրաժեշտ նյութերը, գործիքները, գիտի աշխատել տպահարթակի հետ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի զոդանյութերի և հալանյութերի տեսակները,
- բ. ճիշտ է կատարում զոդիչի ընտրությունը, աշխատանքի նախապատրաստումը,
- գ. ճիշտ է ընտրում զոդման պարագաները, կարողանում է իրականացնել զոդում` պահպանելով տեխնոլոգիական պահանջները,
- դ. գիտի տպահարթակի պատրաստման և խածատման տեխնոլոգիան,
- ե. ճիշտ է օգտագործում փականագործական գործիքները,
- զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվում է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի` առաջադրված հավաքածուից ընտրել զոդման պարագաները, նախապատրաստել աշխատանքը, իր կողմից նախապես պատրաստված տպահարթակի վրա տեղադրել առաջադրված զոդվող տարրը և կատարել զոդում` պահպանելով տեխնոլոգիական պահանջները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ընթացիկ ստուգումների ժամանակ ուսանողը պատրաստել է հանձնարարված տպահարթակը` ընդհանուր առմամբ պահպանելով տեխնոլոգիական պահանջները և աշխատանքի անվտանգության կանոնները: Հանձնարարված զոդումը պետք է կատարվի անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են էլեկտրոնային սխեմաների տպահարթակների մշակման և զոդման տեխնիկայի հետ կապված ընդհանուր հարցեր: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են տպահարթակների պատրաստման և զոդման տեխնոլոգիաները, անհրաժեշտ նյութերը և գործիքամիջոցները: Ուսանողին հանձնարարվում է գործնական և անհատական պարապմունքների ժամանակ պատրաստելու պարզագույն էլեկտրոնային սխեմայի տպահարթակ, որի կատարման գնահատումը հաշվի է առնվում տվյալ արդյունքի յուրացումը գնահատելիս:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնամեթոդական, տեղեկագրային և ակնդետ նյութեր, ռադիոէլեկտրոնիկայի ոլորտում գործածվող զոդանյութերի, հալանյութերի, զոդիչների և գործիքամիջոցների վերաբերյալ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 22 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Գիտի ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման և առանձին հանգույցների քանդման, հավաքման տեխնոլոգիաները, իրականացնել ընթացիկ սպասարկում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է պահպանում քանդման, տարանջատման հերթականությունը,
- բ. ճիշտ է պահպանում հավաքման գործընթացի հերթականությունը և նորմերը,
- գ. ճիշտ է ապամոնտաժում անսարք ռադիոէլեկտրոնային տարրը և այն փոխարինում նորով,
- դ. կարողանում է կատարել պտտվող, շփվող հանգույցների մաքրում և քսուքապատում,
- ե. ճիշտ է կարգավորում ռադիոէլեկտրոնային հանգույցներում հայտնաբերված շեղումները,
- զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվում է 2 միջոցներով: Ուսանողին կհանձնարարվի քանդել տրված ոչ բարդ ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումը, ապամոնտաժել պահանջվող տարրը և հավաքել այն՝ պահպանելով աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման ընթացիկ սպասարկման, մասնավորապես, դրա հանգույցներում շեղումների հայտնաբերման և կարգավորման, շփվող հանգույցների մաքրման, քսուքապատման և նմանատիպ աշխատանքների կատարումը գնահատվում է ընթացիկ ստուգումների արդյունքներով:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ընթացիկ ստուգումների ժամանակ ուսանողն ընդհանուր առմամբ կատարել է հանձնարարված ընթացիկ սպասարկման աշխատանքները՝ առանց էական սխալների և թերացումների, իսկ հանձնարարությունը պետք է կատարվի անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Տվյալ արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է գործնական ուսուցման միջոցով: Ուսուցման ընթացքում քանդվում և հավաքվում են տարբեր տեսակի ռադիոէլեկտրոնային

սարքավորումներ, հայտնաբերվում են անսարքությունները, կատարվում է անսարք տարրերի ապամոնտաժում և մոնտաժում, հայտնաբերվում և կարգավորվում են տարբեր հանգույցներում ռեժիմային շեղումները, կատարվում են սարքավորման շփվող հանգույցների մաքրում, քսուքապատում և տեխնիկական սպասարկում: Ուսանողին հանձնարարվում է գործնական պարապմունքների ժամանակ կատարելու ռադիոէլեկտրոնային սարքավորման հանգույցներում շեղումների հայտնաբերման և կարգավորման, շփվող հանգույցների մաքրման, քսուքապատման և տեխնիկական սպասարկման աշխատանքներ, որոնց կատարման գնահատումը հաշվի է առնվում տվյալ արդյունքի յուրացումը գնահատելիս:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնամեթոդական և ակնդետ նյութեր, չափիչ-հսկիչ սարքավորումներ՝ օսցիլոգրաֆ, թվային վոլտմետր, հաճախականաչափ, տեստեր, ինչպես նաև համապատասխան գործիքամիջոցներ և տեխնիկական սպասարկման պարագաներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 28 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Կարողանում է հավաքել և կառուցավորել ռադիոէլեկտրոնային սխեմաներ, սարքավորումներ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ընտրում ռադիոէլեկտրոնային տարրերը,
- բ. կարողանում է ձևավորել ռադիոէլեկտրոնային տարրերի ելուստները և ճիշտ տեղադրել տպահարթակի վրա,
- գ. ճիշտ է ընտրում մոնտաժման հաղորդալարերը,
- դ. ճիշտ է կատարում հզոր տարրերի մոնտաժը,
- ե. ճիշտ է պահպանում էկրանավորման և աղմկակայունության պահանջները,
- զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվում է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ռադիոէլեկտրոնային տարրերի առաջադրված հավաքածուից ընտրել անհրաժեշտ տարրը, ձևավորել ելուստները, տեղադրել տպահարթակի վրա և նախապատրաստել մոնտաժային հաղորդալարը՝ պահպանելով աղմկակայունության պահանջները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ հանձնարարությունը ճիշտ է կատարում՝ պահպանելով աշխատանքի անվտանգության կանոնները: Թույլատրվում են աշխատանքի կատարման որակի հետ կապված որոշակի շեղումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են էլեկտրոնային սխեմաների և սարքավորումների կառուցավորման, մոնտաժման և հավաքման հետ կապված ընդհանուր հարցեր: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են ռադիոէլեկտրոնային

սարքավորումների կառուցավորման տեխնոլոգիան և համապատասխան տեխնիկական միջոցները, ուսումնասիրվում են սարքավորումների կոնկրետ կառուցվածքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնամեթոդական, տեղեկագրային և ակնդետ նյութեր, ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումների կառուցավորման վերաբերյալ, տպահարթակների ուղեծրման և տարրերի ամբողջակազմման համակարգչային ծրագրային նյութեր, համակարգիչ, թվային պրոյեկտոր, ըստ ցուցադրական նյութի տեսակի այլ տեխնիկական միջոցներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 8 ժամ, գործնական ուսուցում` 20 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կարողանում է օգտվել չափիչ-հսկիչ, թեսթավորման սարքերից և գործիքներից

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում է չափիչ, ստուգիչ, հսկիչ, թեսթավորման սարքավորումները,
- բ. ճիշտ է կիրառում չափման համար ընտրված գործիքները,
- գ. ճիշտ է ընթեռնում սանդղակների, չափիչ, արտացոլիչ սարքերի ցուցմունքները` չափման տարբեր տիրույթներում,
- դ. ճիշտ է ստուգում ռադիոէլեկտրոնային հանգույցների բնութագրիչ ազդանշանները,
- ե. ճիշտ է կատարում ռադիոէլեկտրոնային տարրերի, հանգույցների ստուգումները և չափումները,
- զ. չափումների արդյունքները մշակելիս ճիշտ է հաշվի առնում չափման սխալները,
- է. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվում է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի`

1. ընտրել համապատասխան չափիչ-ստուգիչ սարքավորումը,
2. ընտրել անհրաժեշտ գործիքները,
3. չափել պահանջվող բնութագրիչ ազդանշանը` պահպանելով աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ հանձնարարությունը ճիշտ է կատարում: Թույլատրվում են որոշակի անճշտություններ` կապված չափվող ազդանշանի պարամետրերի ոչ ճիշտ ընթեռնման հետ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են չափիչ, ստուգիչ, հսկիչ, թեսթավորման սարքավորումների և չափիչ գործիքների, դրանց սանդղակների տարատեսակների հետ կապված ընդհանուր հարցեր: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են մշակված չափման միջոցների կիրառական հարցեր, ուսումնասիրվում են կոնկրետ ռադիոէլեկտրոնային սարքավորումներ, կատարվում են դրանց բնութագրիչ ազդանշանների չափումներ և արդյունքների վերլուծություն:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնամեթոդական, տեղեկագրային, չափման միջոցների անձնագրային և ակնդետ նյութեր, չափիչ, ստուգիչ, հսկիչ, թեսթավորման սարքավորումներ, ինչպես նաև համապատասխան գործիքակազմ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 20 ժամ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԷԼԵԿՏՐԱՍԵՍԱՆ ԱՂՔՅՈՒՐՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-012

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 50 ժամ

- գործնական պարապմունք 58 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Ուսանողին տալ գիտելիքներ էլեկտրասնման աղբյուրների հիմնական տեսակների, դրանց կառուցման եղանակների, աշխատանքային ռեժիմների և կիրառությունների վերաբերյալ: Մոդուլի ուսումնասիրման հիմնական խնդիրն է ուսանողների մոտ ձևավորել հմտություններ՝ կապված տարբեր տեսակի կերպավորիչային սարքավորումների և դրանց վրա կառուցված էլեկտրասնման աղբյուրների ուսումնասիրման, վերանորոգման և սպասարկման հարցերի հետ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար՝ ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՌԷՍՆ-4-09-002 «ԷԼԵԿՏՐԱՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ» և ՌԷՍՆ-4-09-006 «ԱՆԱԼՈԳԱՅԻՆ ԵՎ ԻՄՊՈՒԼՍԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ» մոդուլները:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. տարբերակում է էլեկտրասնման աղբյուրների կառուցվածքները, սահմանում ուղղիչների, կոնվերտորների, հաստատուն լարման կարգավորիչների միջոցով կատարվող կերպավորումները,
2. տարբերակում է ուղղիչների հիմնական սխեմաները, հասկանում դրանց աշխատանքի սկզբունքը և կիրառությունները,
3. տարբերակում է հաստատուն լարման կարգավորիչների, կոնվերտորների հիմնական սխեմաները, հասկանում դրանց տարրերի դերը և աշխատանքային ռեժիմները,
4. հասկանում է էլեկտրասնման աղբյուրում հարթեցնող զտիչ(ներ)ի դերը, տարբերակում է սխեմաները, հաշվարկում ուղղիչի պարզագույն զտիչի սխեմա:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տարբերակում է էլեկտրասնման աղբյուրների կառուցվածքները, սահմանում ուղղիչների, կոնվերտորների, հաստատուն լարման կարգավորիչների միջոցով կատարվող կերպափոխումները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. կարողանում է ճիշտ պարզել տվյալ կառուցվածքի էլեկտրասնման աղբյուրում կատարվող էլեկտրական էներգիայի կերպափոխումների քանակը,
- բ. տարբերակում է աղբյուրի առանձին հանգույցները, ճիշտ է մեկնաբանում դրանց դերը,
- գ. տարբերակում է ուղղիչների, կոնվերտորների և հաստատուն լարման կարգավորիչների միջոցով էներգիայի կերպափոխումների եղանակները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատման համար ուսանողին կհանձնարարվեն փոփոխական հոսանքի ցանցից սնվող և հաստատուն ելքային լարմամբ էլեկտրասնման աղբյուրի «տրանսֆորմատոր - ուղղիչ - գտիչ» (ա), «տրանսֆորմատոր - ուղղիչ - գտիչ - հաստատուն լարման կարգավորիչ» (բ), «ուղղիչ - գտիչ - կոնվերտոր - տրանսֆորմատոր - ուղղիչ - գտիչ» (գ) և «ուղղիչ - գտիչ - հաստատուն լարման կարգավորիչ - կոնվերտոր - տրանսֆորմատոր - ուղղիչ - գտիչ» (դ) կառուցվածքային սխեմաները և կպահանջվեն՝

- որոշել դրանցից յուրաքանչյուրում կատարվող էներգիայի կերպափոխումների քանակը,
- նկարագրել դ) կառուցվածքում հանգույցները դերը, բնութագրել այդ հանգույցներով իրագործվող էներգիայի կերպափոխումների եղանակները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե հանձնարարականի առաջին մասը կատարվի անսխալ, երկրորդը՝ հիմնականում:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում քննարկվում են համապատասխան ստանդարտներով սահմանված ԵԷՍԱ-ների պարամետրերի ընտրության շարքերը, դրանց կոնկրետ կառուցվածքների կիրառման վերաբերյալ երաշխավորությունները և մինիատյուրացման պրոբլեմային հարցերը: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսումնասիրվում են ռադիոէլեկտրոնային տարբեր սարքավորումներում կիրառվող կոնկրետ ԵԷՍԱ-ներ, վերլուծվում են դրանց կառուցվածքները և էլեկտրական սխեմաները, չափվում են պարամետրերը:

Ուսումնառությունն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով պետք է ցուցադրվեն ակնդետ նյութեր, ունենալ ուսումնասիրման համապատասխան լաբորատոր ստենդ կամ էլ տարբեր տեսակի սնման աղբյուրներ և համապատասխան չափիչ-ստուգիչ սարքավորումներ՝ օսցիլոգրաֆ, թվային վոլտմետր, հաճախականաչափ, տեստեր և այլն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 10 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Տարբերակում է ուղղիչների հիմնական սխեմաները, հասկանում դրանց աշխատանքի սկզբունքը և կիրառությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում և ճիշտ է գծում է ուղղիչների հիմնական սխեմաները, բացատրում դրանց աշխատանքը,
- բ. կատարում է չափումներ ուղղիչի լաբորատոր ստենդի կամ փորձամուշի վրա՝ ըստ տեխնիկական առաջադրանքի,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա:

1. Ուսանողին կհանձնարարվի գծել և անվանել միաֆազ ուղղիչների մեկկիսապարբերական, տրանսֆորմատորի միջին կետով և կամրջակի սխեմաները, բացատրել դրանցից մեկի աշխատանքի սկզբունքը:

2. Լաբորատոր ստենդի վրա օսցիլոգրաֆի միջոցով ցուցադրել հանձնարարված ուղղիչի ելքում ուղղված լարման տեսքը, հանել ուղղիչի արտաքին բնութագիծը, ինչը պետք է կատարվի աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանմամբ:

Տվյալ արդյունքում ընդգրկվող ուսուցանվող հարցերի շրջանակում անհրաժեշտ է առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնել ցածր հզորության ուղղիչներին, մասնավորապես, ակտիվ-ունակային բեռի դեպքում դրանց աշխատանքային առանձնահատկություններին, ուղղիչների կիրառման գործնական հարցերին, լարման բազմապատկմամբ ուղղիչներին:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե առաջին հանձնարարականը կատարվի հիմնականում, երկրորդը՝ անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում տրվում են նաև ընդհանուր տեղեկություններ եռաֆազ հոսանքի հզոր ուղղիչների և դրանց աշխատանքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների ընթացքում պետք է կատարվեն հաշվարկներ կամ լուծվեն խնդիրներ ուղղիչների աշխատանքային կոնկրետ ռեժիմում սխեմայի պարամետրերի որոշման վերաբերյալ: Պետք է ուսումնասիրվեն նաև ռադիոէլեկտրոնային տարբեր սարքավորումներում կիրառվող ուղղիչային հանգույցներ, վերլուծվեն դրանց էլեկտրական սխեմաները, չափվեն պարամետրերը:

Ուսումնառությունն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով ցանկալի է ցուցադրել ակնդետ նյութեր, ունենալ ուսումնասիրման համար համապատասխան լաբորատոր ստենդ և չափիչ-ստուգիչ սարքավորումներ՝ օսցիլոգրաֆ, թվային վոլտմետր, տեստեր և այլն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 14 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ԱՐԳՅՈՒՆՔ 3. Տարբերակում է հաստատուն լարման կարգավորիչների, կոնվերտորների հիմնական սխեմաները, հասկանում դրանց տարրերի դերը և աշխատանքային ռեժիմները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի հաստատուն լարման պարամետրական կայունարարի սխեման և աշխատանքի սկզբունքը,
- բ. գիտի հաստատուն լարման կոմպենսացմամբ կայունարարի աշխատանքի սկզբունքը, ճիշտ է նկարագրում կոնկրետ սխեմայի աշխատանքը,
- գ. տարբերակում է հաստատուն լարման իմպուլսային կարգավորիչների և կոնվերտորների հիմնական սխեմաները, գիտի դրանց բնութագրիչ հատկությունները,
- դ. հասկանում է իմպուլսային կարգավորիչներում և կոնվերտորներում տարրերի դերը և աշխատանքային ռեժիմները,
- ե. հասկանում է իմպուլսային կարգավորիչների միջոցով հաստատուն հոսանքի շարժիչի կառավարման սկզբունքը,
- զ. կատարում է կարգավորիչի, կոնվերտորի պարամետրերի չափումներ՝ ըստ տեխնիկական առաջադրանքի,
- է. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Ուսանողին կհանձնարարվի բազմականալ էլեկտրասնման աղբյուրի սխեմայի վրա նշել պարամետրական կայունարարների, հաստատուն լարման կոմպենսացմամբ կայունարարների, իմպուլսային կարգավորիչների և կոնվերտորների հանգույցները ու մեկնաբանել դրանց դերը:

2. Ըստ առաջադրանքի լաբորատոր ստենդի վրա օսցիլոգրաֆի միջոցով ցուցադրել իմպուլսային կարգավորիչի կամ կոնվերտորի սխեմայի ազդանշանները և չափել պարամետրերը՝ աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանմամբ:

Տվյալ արդյունքում ընդգրկվող ուսուցանվող հարցերի շրջանակում անհրաժեշտ է առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնել կերպափոխչային սխեմաների ճիշտ տարբերակմանը:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե առաջին հանձնարարականը կատարվի հիմնականում, երկրորդը՝ անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում տրվում են տեղեկություններ ներկայիս միկրոսխեմային կայունարարների, իմպուլսային կարգավորիչների և կոնվերտորների կառավարման միկրոսխեմաների, դրանց կիրառման առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսումնասիրվում են ռադիոէլեկտրոնային տարբեր սարքավորումներում կիրառվող կայունարարների, իմպուլսային կարգավորիչների և կոնվերտորների հանգույցները, վերլուծվում են դրանց էլեկտրական սխեմաները, չափվում են պարամետրերը:

Ուսումնառությունն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով պետք է առկա լինեն ակնդետ նյութեր: Հետազոտությունների համար անհրաժեշտ է ունենալ համապատասխան լաբորատոր ստենդ և չափիչ-ստուգիչ սարքավորումներ՝ օսցիլոգրաֆ, փայլին վոլտմետր, հաճախականաչափ, տեստեր և այլն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 16 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Հասկանում է էլեկտրասնման աղբյուրում հարթեցնող զտիչ(ներ)ի դերը, տարբերակում է սխեմաները, հաշվարկում ուղղիչի պարզագույն զտիչի սխեմա

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. տարբերակում է զտիչների տարատեսակները և սխեմաները,
- բ. հասկանում է էլեկտրասնման աղբյուրում զտիչ հանգույց(ներ)ի նշանակությունը,
- գ. ճիշտ է հաշվարկում պարզագույն ունակային զտիչի կոնդենսատորի ունակությունը,
- դ. ճիշտ է կատարում զտիչի պարամետրերի չափումները՝ ըստ տեխնիկական առաջադրանքի,
- ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարություններ կատարելու հիման վրա:

1. Ուսանողին կհանձնարարվի բազմականալ էլեկտրասնման աղբյուրի սխեմայի վրա նշել զտիչային հանգույցները ու մեկնաբանել դրանց դերը:

2. Օգտվելով գրականությունից հաշվարկել ուղղիչի տվյալ սխեմայի համար ունակային զտիչի պահանջվող ունակությունը:

3. Փոփոխական հոսանքի կամրջակային չափիչով չափել դրոսելի ինդուկտիվությունը կամ կոնդենսատորի ունակությունը, ինչը պետք է կատարվի աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանմամբ:

Տվյալ արդյունքում ընդգրկվող ուսուցանվող հարցերի շրջանակում անհրաժեշտ է առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնել զտիչային սխեմաների ճիշտ տարբերակմանը՝ ուղղիչի ելքային, ցանցային, աղմկաճնչիչ և այլն:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե առաջին հանձնարարականը կատարվի հիմնականում, երկրորդը և երրորդը՝ անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Տեսական պարապմունքների ընթացքում տրվում են նաև տեղեկություններ ռեզոնանսային և աղմկաճնչիչ զտիչների վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքներին ուսումնասիրվում են ռադիոէլեկտրոնային տարբեր սարքավորումներում կիրառվող զտիչային հանգույցները, վերլուծվում են դրանց էլեկտրական սխեմաները, չափվում են պարամետրերը:

Ուսումնառությունն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով ցանկալի է ունենալ համապատասխան ակնդետ նյութեր: Հետազոտությունների համար անհրաժեշտ է ունենալ համապատասխան լաբորատոր ստենդ և չափիչ-ստուգիչ սարքավորումներ՝ փոփոխական հոսանքի կամրջակ, օսցիլոգրաֆ, թվային վոլտմետր և այլն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՈԱԴԻՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՇՂԹԱՆԵՐ ԵՎ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-013

Մոդուլի տևողությունը 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 60 ժամ

- գործնական պարապմունք 48 ժամ

Մոդուլի նպատակը`

Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ էլեկտրամագնիսական ալիքների օգնությամբ տեղեկատվության հաղորդման, գծային, ոչ գծային, պարամետրական էլեկտրական շղթաների, մոդուլարարների, դետեկտորների մասին: Ավարտելով մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի ռադիոտեխնիկական շղթաների կազմման և վերլուծության հմտություններ:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլը յուրացնելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՌԷՄՆ-4-09-002 «ԷԼԵԿՏՐՍԵԽՆԻԿԱՅԻ ՋԻՍՈՒԼՔՆԵՐ» և ՌԷՄՆ-4-09-003 «ՈԱԴԻՈԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՏԱՐԻԵՐ» մոդուլները:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. տարբերակում է էլեկտրամագնիսական ալիքների օգնությամբ տեղեկատվության հաղորդման սկզբունքները,
2. ներկայացնում է կենտրոնացված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաները,
3. ներկայացնում է բաշխված պարամետրերով գծային էլեկտրական շղթաները, երկար գծերը,
4. գիտի մոդուլացման տեսակները, կազմում է մոդուլարարների և դետեկտորների պարզագույն սխեմաներ:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տարբերակում է էլեկտրամագնիսական ալիքների օգնությամբ տեղեկատվության հաղորդման սկզբունքները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի էլեկտրամագնիսական ալիքների օգնությամբ տեղեկատվության հաղորդման սկզբունքները,
- բ. գծում և ճիշտ է վերլուծում կապի կապուղու կառուցվածքային սխեման,
- գ. գիտի և ճիշտ է դասակարգում ազդանշանների տեսակները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվում է հարց և պատասխանի ու հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է

ռադիոազդանշանների տարատեսակների, մոդուլացման տեսակների և էլեկտրամագնիսական ալիքների օգնությամբ տեղեկատվության հաղորդման սկզբունքների վերաբերյալ գիտելիքները: Ուսանողին կհանձնարարվի գծել և բացատրել կապի կապուղու կառուցվածքային սխեման:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Կարող են լինել որոշ վրիպումներ և բացթողումներ: Հանձնարարության գծագրական մասը պետք է կատարվի անսխալ, իսկ բացատրության ժամանակ թույլատրելի են որոշակի անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Տվյալ արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական ուսուցման միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և ակնդետ նյութեր էլեկտրամագնիսական ալիքների, ռադիոազդանշանների մոդուլացման եղանակների և տեղեկատվության հաղորդման սկզբունքների վերաբերյալ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ներկայացնում է կենտրոնացված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի կենտրոնացված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաները և դրանց ազդեցությունը ռադիոազդանշանների վրա,
- բ. ճիշտ է տարբերակում հաջորդական, զուգահեռ, կապակցված տատանողական կոնտուրները և դրանցում ընթացող երևույթները,
- գ. ճիշտ է կատարում կոնտուրի տարրերի հաշվարկը,
- դ. գիտի և ճիշտ է գծում ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաների անպլիտուդա - հաճախային և փուլա - հաճախային բնութագրերը:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվում է հարց և պատասխանի ու հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է կենտրոնացված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաների, տատանողական կոնտուրների և դրանցում ընթացող երևույթների վերաբերյալ գիտելիքները: Ուսանողին կհանձնարարվի գծել հաջորդական կամ զուգահեռ տատանողական կոնտուրի սխեման, դրա անպլիտուդա - հաճախային և փուլա - հաճախային բնութագրերը և հաշվարկել սխեմայի տարրերը՝ օգտվելով գրականությունից:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Կարող են լինել որոշ վրիպումներ և բացթողումներ: Հանձնարարությունը պետք է կատարվի անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Տվյալ արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Տեսական ուսուցման ընթացքում ուսուցանվում են կենտրոնացված պարամետրերով

ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաները, հաջորդական, զուգահեռ և կապակցված տեսակների տատանողական կոնտուրները, դրանցում ընթացող երևույթները, սխեմաների բնութագրերն ու պարամետրերը: Գործնական պարապմունքների ընթացքում հաշվարկվում և վերլուծվում են գծային էլեկտրական շղթաներ և տատանողական կոնտուրներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական, տեղեկատու և ակնդետ նյութեր ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաների և տատանողական կոնտուրների վերաբերյալ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 14 ժամ, գործնական ուսուցում` 16 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ներկայացնում է բաշխված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաները, երկար գծերը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի բաշխված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաներում տեղի ունեցող ֆիզիկական երևույթները,
- բ. գիտի և ճիշտ է տարբերակում վազող և կանգուն ալիքների ռեժիմները,
- գ. ճիշտ է տարբերակում երկար գծերի տարատեսակները,
- դ. ճիշտ է կատարում երկար գծերի պարամետրերի էլեկտրական հաշվարկը` ըստ տրված տեխնիկական առաջադրանքի:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է երկու փուլով: Առաջին փուլի գնահատումը կատարվում է գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողի ցուցաբերած արդյունքներով, որոնց ընթացքում նրա կողմից` ըստ տեխնիկական առաջադրանքի, պետք է հաշվարկվի երկար գծի պարամետրերը: Երկրորդ փուլի գնահատումը կատարվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու են բաշխված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաների ռեժիմների, դրանցում ընթացող երևույթների և երկար գծերի տարատեսակների վերաբերյալ գիտելիքները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե առաջին փուլի գնահատումը լինի դրական, իսկ երկրորդ փուլը գնահատելիս ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Թույլատրելի են որոշակի անճշտություններ և բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Տվյալ արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Տեսական ուսուցման ընթացքում ուսուցանվում են բաշխված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաները, երկար գծերը, դրանցում ընթացող երևույթները, հաշվարկի հիմունքները: Գործնական պարապմունքների ընթացքում հաշվարկվում են բաշխված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական տարբեր շղթաներ և երկար գծեր:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական, տեղեկագրքային և ակնդետ նյութեր բաշխված պարամետրերով ռադիոտեխնիկական գծային էլեկտրական շղթաների և երկար գծերի վերաբերյալ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Գիտի մոդուլացման տեսակները, կազմում է մոդուլարարների և դեռեկտորների պարզագույն սխեմաներ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի մոդուլացման և դեռեկտման սկզբունքները,
- բ. ճիշտ է տարբերակում մոդուլացման, դեռեկտման տեսակները,
- գ. ճիշտ է կազմում մոդուլարարների և դեռեկտորների պարզագույն սխեմաներ:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը կատարվում է հարց ու պատասխանի և հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է մոդուլացման և դեռեկտման հիմնական սկզբունքների և տեսակների վերաբերյալ գիտելիքները: Ուսանողին կհանձնարարվի գծել մոդուլարարի և դեռեկտորի մեկական պարզագույն սխեմաներ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ պատասխանի: Կարող են լինել որոշ վրիպումներ և բացթողումներ: Հանձնարարությունը պետք է կատարվի անսխալ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Տվյալ արդյունքի ուսուցանումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցումների միջոցով: Տեսական ուսուցման ընթացքում ուսուցանվում են մոդուլացման հիմնական տեսակները՝ ամպլիտոդային, իմպուլսային, հաճախականային և փուլային մոդուլացումները, դեռեկտումը և հաճախության փոխարկումը: Գործնական պարապմունքների ընթացքում ուսուցանվում են ամպլիտոդային, հաճախականային և իմպուլսային մոդուլարարների, ինչպես նաև ամպլիտոդային, փուլային և հաճախականային դեռեկտորների հիմնական սխեմաները, բնութագրերը և պարամետրերը:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և ակնդետ նյութեր ռադիոազդանշանների մոդուլացման և դեռեկտման եղանակների և տարածված սխեմաների վերաբերյալ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 16 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 14 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՈՒԴԻՈԱԼԻՔՆԵՐԻ ՏԱՐԱԾՈՒՄ ԵՎ ԱՆՏԵՆԱՖԻԴԵՐԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐ»

Սողուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-014

Սողուլի տևողությունը՝ 90 ժամ

- տեսական պարապմունք 38 ժամ

- գործնական պարապմունք 52 ժամ

Մոդուլի նպատակը`

Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ ռադիոալիքների տարածման առանձնահատկությունների, արդի անտենաֆիդերային սարքերի, դրանց նախագծման և հաշվարկի սկզբունքների վերաբերյալ: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի գիտելիքներ ռադիոալիքների տարածման, անտենաֆիդերային սարքերի կիրառությունների մասին:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլը յուրացնելու համար` ուսանողը պետք է տիրապետի ֆիզիկայի հիմնարար հասկացություններին, ուսումնասիրած լինի ՌԷՄՆ-4-09-011 «ՌԱԴԻՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՇՂԹԱՆԵՐ ԵՎ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. գիտի ռադիոալիքների տարածման հիմնական սկզբունքները, դրանց դասակարգումը, տարբերակում է տարածման առանձնահատկությունները,
2. ներկայացնում է երկար, միջին և կարճալիք անտենաների կառուցվածքները, առանձնահատկությունները, կիրառման ոլորտները,
3. ներկայացնում է գերկարճալիք անտենայի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը, կիրառման ոլորտը,
4. տիրապետում է անտենաների բնութագրերին, գիտի դրանց հաշվարկման հիմունքները:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գիտի ռադիոալիքների տարածման հիմնական սկզբունքները, դրանց դասակարգումը, տարբերակում է տարածման առանձնահատկությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում ռադիոալիքների տարածման հիմնական սկզբունքները,
- բ. կարողանում է ճիշտ դասակարգել ռադիոալիքները,
- գ. ճիշտ է տարբերակում ռադիոալիքների տարածման առանձնահատկությունները,
- դ. ճիշտ է հասկանում տիեզերական կապի սկզբունքները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեսթային հանձնարարության և հարց ու պատասխանի հիման վրա: Թեսթի միջոցով տրվելու են ռադիոալիքի տարածման հիմնական սկզբունքների, դասակարգման մասին պատասխաններ, որտեղից նա պետք է ընտրի հնարավոր ճիշտ պատասխանները: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է, թե ուսունողն ինչպե՞ս է պատկերացնում ժամանակակից տիեզերական կապի սկզբունքները: Ստորև ներկայացվում են. ա/ ռադիոալիքների առաջացման պատճառ է հանդիսանում`

- էլեկտրական լիցքը,
  - արագացումով շարժվող էլեկտրական լիցքը,
  - բաց տատանողական LC կոնտուրը,
  - հաստատուն էլեկտրական հոսանքը,
  - փոփոխական էլեկտրական հոսանքը,
- բ/ ռադիոալիքների տարածվում են`
- վակուումում լույսի արագությամբ,
  - օդում ձայնի արագությունից բարձր արագությամբ,
  - անդրադառնում կամ բեկվում են արգելքի հանդիպելիս,
  - լայնական ալիք է,
  - երկայնական ալիք է,
  - հարթ ալիք է:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ պատասխանի ճիշտ: Թույլատրվում է որոշակի բացթողումներ և անճշտություններ: Թեսթային առաջադրանքը պետք է կատարվի առնվազն 80%-ով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ռադիոալիքների, դրանց դասակարգմանը և տարածմանը նվիրված բաժիններ: Պետք է տրվեն արդի տիեզերական ռադիոկապի հիմնական սկզբունքները:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ժամանակակից ռադիոկապի և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ: Պետք է ունենալ թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն և տեղեկագրքեր: Հնարավորության դեպքում ցանկալի է ուսուցումն իրականացնել կաբինետային պայմաններում:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 10 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ներկայացնում է երկար, միջին և կարճալիք անտենաների կառուցվածքները, առանձնահատկությունները, կիրառման ոլորտները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա.ճիշտ է տարբերակում հաճախային տարբեր շերտերում աշխատող անտենաների կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը,

բ.ճիշտ է տարբերակում սիմետրիկ, ոչ սիմետրիկ վիբրատորները, բազմավիբրատորային անտենաները,

գ.ճիշտ է տարբերակում անտենաների կառուցվածքային առանձնահատկությունները,

դ.ճիշտ է ներկայացնում սիմետրիկ, ոչ սիմետրիկ վիբրատորների, բազմավիբրատորային անտենաների կիրառման ոլորտները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված է անտենա՝ տարբերակել, թե՛ ո՞ր հաճախությունների տիրույթում է այն աշխատում, պարզաբանել կառուցվածքը և աշխատանքի առանձնահատկությունները:

2. Տրված են մի քանի անտենաներ՝ ցույց տալ սիմետրիկ և ոչ սիմետրիկ վիբրատորները, բազմավիբրատորային անտենան, նշել դրանց կառուցվածքային առանձնահատկությունները:

3. Նշել ներկայացված անտենայի կիրառման ոլորտը:

Արդյունքի յուրացումը դրական է, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ պատասխանի ճիշտ: Թույլատրվում են որոշակի բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի սիմետրիկ և ոչ սիմետրիկ բազմավիբրատորային և այլ տեսակի անտենաների աշխատանքի սկզբունքի և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր վիբրատորային անտենաների մասին: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա հավաքել և փորձարկել համապատասխան տեսակի վիբրատորային անտենան: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 16 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ներկայացնում է գերկարճալիք անտենայի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը, կիրառման ոլորտը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա.ճիշտ գիտի գերկարճալիք անտենայի կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը,

բ.ճիշտ է տարբերակում դեկամետրական, մետրական, դեցիմետրական, սանտիմետրական ալիքների անտենաները,

գ.ճիշտ է տարբերակում դեկամետրական, մետրական, դեցիմետրական, սանտիմետրական ալիքների անտենաների կիրառման ոլորտները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված են անտենաներ՝ տարբերակել թե՛ դրանցից որո՞նք են գերկարճալիք անտենաները և նշել դրանց աշխատանքի առանձնահատկությունները:

2. Տրված են մի քանի գերկարճալիք անտենաներ՝ ցույց տալ դրանցից դեկամետրական, մետրական, դեցիմետրական, սանտիմետրական ալիքների անտենաները և նշել կիրառման ոլորտները:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ պատասխանի ճիշտ: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի գերկարճալիք անտենաների աշխատանքի սկզբունքի վերաբերյալ բաժիններ, պետք է տրվեն համապատասխան բացատրություններ դեկամետրական, մետրական, դեցիմետրական, սանտիմետրական ալիքների անտենաների կիրառման ոլորտների վերաբերյալ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր գերկարճալիք անտենաների մասին: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է կարողանա փորձարկել համապատասխան տեսակի գերկարճալիք անտենան: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Տիրապետում է անտենաների բնութագրերին, գիտի դրանց հաշվարկման հիմունքները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում տարբեր տեսակի անտենաների բնութագրերը,
- բ. ելնելով բնութագրերից կատարում է ճիշտ եզրակացություն տվյալ անտենայի կիրառման ոլորտի մասին,
- գ. կարողանում է ճիշտ հաշվարկել անտենայի բնութագրերը՝ ըստ տրված տեխնիկական առաջադրանքի,
- դ. գործնական չափումների միջոցով կարողանում է ստանալ կոնկրետ անտենայի բնութագրիչ պարամետրերը,
- ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի և ուսանողի անհատական գործնական աշխատանքների կատարման հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված են անտենաներ՝ ներկայացնել, թե՛ դրանք ի՞նչ տեսակի են, տալ բնութագրերը:
2. Ելնելով տրված անտենայի բնութագրերից տալ օգտագործման հնարավոր ոլորտները:
3. Հաշվարկել տրված գերկարճալիք անտենայի տեխնիկական տվյալները և չափումների օգնությամբ պարզել, թե՛ այն ինչքանով է համապատասխանում հաշվարկի արդյունքներին:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ պատասխանի ճիշտ, իսկ տեխնիկական առաջադրանքի արդյունքները բավարար մակարդակի են: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տարբեր տեսակի անտենաների աշխատանքի սկզբունքի և կիրառման առանձնահատկությունների վերաբերյալ բաժիններ և պետք է տրվեն համապատասխան բացատրություններ կիրառման ոլորտների վերաբերյալ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ ակնդետ և այլ տեսանյութեր: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է կարողանա փորձարկել համապատասխան տեսակի անտենան՝ ըստ տեխնիկական առաջադրանքի: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 18 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՌԱԴԻՈՀԱՂՈՐԴԻՉ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԵՎ ՄՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-015

Մոդուլի տևողությունը՝ 90 ժամ

- տեսական պարապմունք 20 ժամ

- գործնական պարապմունք 70 ժամ

Մոդուլի նպատակը

Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ ռադիոհաղորդիչների ֆունկցիոնալ հանգույցների, դրանց անսարքությունների հայտնաբերման, վերացման և ստուգման մասին: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի ռադիոհաղորդիչների սխեմաները կարդալու, անսարքությունները հայտնաբերելու, ֆունկցիոնալ հանգույցները վերանորոգելու և սպասարկելու հմտություններ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է տիրապետի ՌԷՍՆ-4-09-011 «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՉԱՓՈՒՄՆԵՐԻ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ», ՌԷՍՆ-4-09-012 «ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՆ ԱՂՔՅՈՒՐՆԵՐ», ՌԷՍՆ-4-09-013 «ՌԱԴԻՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՇՂԹԱՆԵՐ ԵՎ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐ» մոդուլներին:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. դասակարգում է ռադիոհաղորդիչները, ներկայացնում ֆունկցիոնալ հանգույցները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը,
2. ախտորոշում է ռադիոհաղորդիչների անսարքությունները,
3. վերացնում է ռադիոհաղորդիչների անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Դասակարգում է ռադիոհաղորդիչները, ներկայացնում ֆունկցիոնալ հանգույցները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է դասակարգում ռադիոհաղորդիչները,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում ռադիոհաղորդիչների ֆունկցիոնալ հանգույցները,
- գ. ճիշտ է բացատրում ռադիոհաղորդիչի համապատասխան ֆունկցիոնալ հանգույցների նշանակությունը,
- դ. ճիշտ է բացատրում ռադիոհաղորդիչի աշխատանքի սկզբունքը,
- ե. ճիշտ է ներկայացնում ռադիոհաղորդիչների կիրառությունները և կատարում է սպասարկում:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա:

1. Տրված են ռադիոհաղորդիչներ՝ դասակարգել դրանք:
2. Տրված ռադիոհաղորդիչի վրա ցույց տալ առանձին ֆունկցիոնալ հանգույցները և նշել դրանց համապատասխան ֆունկցիոնալ նշանակությունները:
3. Բացատրել տրված ռադիոհաղորդիչի աշխատանքի սկզբունքը, նշել կիրառման հնարավոր ոլորտները:
4. Տրված է ռադիոհաղորդիչ, կատարել դրա տեխնիկական սպասարկում՝ միացնել, անջատել և կատարել համալարում:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել բոլոր առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ռադիոհաղորդիչների աշխատանքի սկզբունքի, առանձին հանգույցների ֆունկցիոնալ սխեմաների և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ռադիոհաղորդիչների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա բացել ռադիոհաղորդիչը և ուսումնասիրել առանձին հանգույցները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ախտորոշում է ռադիոհաղորդիչների անսարքությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ախտորոշում սնուցման բացակայության պատճառները,

- բ. ճիշտ է ախտորոշումը ելքային ազդանշանի բացակայության պատճառները,
- գ. ճիշտ է ախտորոշումը համալարման խախտման պատճառները,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հանձնարարության կատարելու հիման վրա, ինչպես նաև նաև գործնական առաջադրանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված է ռադիոհաղորդիչը, ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և ախտորոշել, եթե անսարք է:
2. Տրված ռադիոհաղորդիչի վրա ցույց տալ ելքային ազդանշանի առկայությունը, ախտորոշել անսարքությունը և նշել հնարավոր պատճառները:
3. Տրված ռադիոհաղորդիչի վրա ախտորոշել համալարման խախտման պատճառները:

Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն անհրաժեշտ ծավալով իրականացրել է բոլոր առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրն ընդգրկում է ռադիոհաղորդիչների աշխատանքի սկզբունքի, հագույցների, ֆունկցիոնալ սխեմաների և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ռադիոհաղորդիչների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ըստ անհատական առաջադրանքի ուսումնասիրել ռադիոհաղորդիչի առանձին հանգույցների անսարքությունները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 10 ժամ, գործնական ուսուցում` 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Վերացում է ռադիոհաղորդիչների անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. վերացում է սնուցման բացակայության պատճառները,
- բ. վերացում է ելքային ազդանշանի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,
- գ. վերացում է համալարման խախտման պատճառները,
- դ. ստուգում է սարքավորման աշխատանքը,
- ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումն իրականացվում է գործնական առաջադրանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված է ռադիոհաղորդիչը, ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և ախտորոշել եթե անսարք է և վերացնել անսարքությունը:

2. Տրված ռադիոհաղորդիչի վրա ցույց տալ ելքային ազդանշանի առկայությունը, ախտորոշել անսարքությունը, նշել հնարավոր պատճառները և կատարել վերանորոգում:

3. Տրված ռադիոհաղորդիչի վրա ախտորոշել համալարման խախտման պատճառները և իրականացնել համալարում:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն անհրաժեշտ ծավալով իրականացրել է բոլոր առաջադրանքները և վերանորոգումները կատարել է բավարար մակարդակով: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական թերություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ նյութեր ռադիոհաղորդիչների մասին, իսկ մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է առկա լինի ռադիոհաղորդիչների անհրաժեշտ քանակով տեսականի, որտեղ ուսանողը պետք է ըստ անհատական առաջադրանքի հնարավորություն ունենա ուսումնասիրելու ռադիոհաղորդիչները և կատարել վերանորոգման աշխատանքները: Անհրաժեշտ է ունենալ տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 40 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՈՒԴԻՈՆԴՈՒԼԻՉ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԵՎ ՄՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-016

Մոդուլի տևողությունը՝ 90 ժամ

- տեսական պարապմունք 20 ժամ

- գործնական պարապմունք 70 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ ռադիոընդունիչների ֆունկցիոնալ հանգույցների, դրանց անսարքությունների հայտնաբերման, վերացման և ստուգման մասին: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի ռադիոընդունիչների սխեմաները կարդալու, անսարքությունները հայտնաբերելու, ֆունկցիոնալ հանգույցները վերանորոգելու և սպասարկելու հմտություններ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է տիրապետի ՌԷՍՆ-4-09-011 «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՉԱՓՈՒՄՆԵՐԻ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ», ՌԷՍՆ-4-09-012 «ԷԼԵԿՏՐԱՄՍՄԱՆ ԱՐՔՅՈՒՐՆԵՐ», ՌԷՍՆ-4-09-013 «ՈՒԴԻՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՇՂԹԱՆԵՐ ԵՎ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐ» մոդուլներին:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. դասակարգում է ռադիոընդունիչները, ներկայացնում ֆունկցիոնալ հանգույցները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը,
2. ախտորոշում է ռադիոընդունիչների անսարքությունները,
3. վերացնում է ռադիոընդունիչների անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Դասակարգում է ռադիոընդունիչները, ներկայացնում ֆունկցիոնալ հանգույցները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է դասակարգում ռադիոընդունիչները,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում ռադիոընդունիչների ֆունկցիոնալ հանգույցները,
- գ. ճիշտ է բացատրում ռադիոընդունիչի համապատասխան ֆունկցիոնալ հանգույցների նշանակությունը,
- դ. ճիշտ է բացատրում ռադիոընդունիչի աշխատանքի սկզբունքը,
- ե. ճիշտ է ներկայացնում ռադիոընդունիչների կիրառությունները և կատարում է սպասարկում:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված ռադիոընդունիչների վերաբերյալ հարց ու պատասխանի, ինչպես նաև հանձնարարություն կատարելու հիման վրա:

1. Տրված են ռադիոընդունիչներ` դասակարգել դրանք:
2. Տրված ռադիոընդունիչի վրա առանձնացնել ֆունկցիոնալ հանգույցները և նշել դրանց համապատասխան նշանակությունները:
3. Բացատրել կոնկրետ տրված ռադիոընդունիչի աշխատանքի սկզբունքը բլոկ սխեմայի օգնությամբ:
4. Տրված է ռադիոընդունիչ, կատարել տեխնիկական սպասարկում` միացնել, անջատել և կատարել համալարում:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել է բոլոր առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ռադիոընդունիչների աշխատանքի սկզբունքի, առանձին հանգույցների ֆունկցիոնալ սխեմաների և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ռադիոընդունիչների մասին: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա բացել ռադիոընդունիչը և ուսումնասիրել դրա առանձին հանգույցները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 10 ժամ, գործնական ուսուցում` 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ախտորոշում է ռադիոընդունիչների անսարքությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ախտորոշում սնուցման բացակայության պատճառները,
- բ. ճիշտ է ախտորոշում ձայնի բացակայության պատճառները,
- գ. ճիշտ է ախտորոշում համալարման խախտման պատճառները,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված ռադիոընդունիչների վերաբերյալ կոնկրետ հանձնարարությունների կատարման հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված է ռադիոընդունիչը, ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և ախտորոշել, եթե անսարք է:
2. Տրված ռադիոընդունիչի վրա ցույց տալ ելքային ազդանշանի առկայությունը, ախտորոշել անսարքությունը և նշել հնարավոր պատճառները:
3. Տրված ռադիոընդունիչի վրա ախտորոշել համալարման խախտման պատճառները:

Արդյունքի յուրացումը դրական է, եթե ուսանողն անհրաժեշտ ծավալով իրականացրել է բոլոր հանձնարարությունները, իսկ գործնական առաջադրանքները պետք է կատարվեն բավարար մակարդակով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ռադիոընդունիչների աշխատանքի սկզբունքի, հագույցների, ֆունկցիոնալ սխեմաների և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ռադիոընդունիչների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ըստ անհատական առաջադրանքի ուսումնասիրել ռադիոընդունիչի առանձին հանգույցների անսարքությունները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 10 ժամ, գործնական ուսուցում` 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Վերացնում է ռադիոընդունիչների անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉՎՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. վերացնում է սնուցման բացակայության պատճառները,
- բ. վերացնում է ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,
- գ. վերացնում է համալարման խախտման պատճառները,
- դ. ստուգում է սարքավորման աշխատանքը
- ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումն իրականացվում է գործնական առաջադրանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված ռադիոընդունիչի վրա ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և ախտորոշել, եթե անսարք է, վերացնել անսարքությունը:

2. Տրված ռադիոընդունիչի վրա ցույց տալ ելքային ազդանշանի առկայությունը, ախտորոշել անսարքությունը, նշել հնարավոր պատճառները և կատարել վերանորոգում:

3. Տրված ռադիոընդունիչի վրա ախտորոշել համալարման խախտման պատճառները և իրականացնել համալարում:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն անհրաժեշտ ծավալով իրականացրել է բոլոր առաջադրանքները և վերանորոգումները կատարել է բավարարմակարգակով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ տեսանյութեր ռադիոընդունիչների վերաբերյալ, իսկ մասնագիտական լաբորատորիան պետք է ունենա ռադիոընդունիչների անհրաժեշտ քանակով տեսականի, որտեղ ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ըստ անհատական առաջադրանքի ուսումնասիրել ռադիոընդունիչը և կատարել վերանորոգման աշխատանքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 40 ժամ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՅԵՌՈՒՄՏԱՑՈՒՅՑԵՐ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԵՎ ՄՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-017

Մոդուլի տևողությունը՝	108 ժամ
- տեսական պարապմունք	30 ժամ
- գործնական պարապմունք	78 ժամ

Մոդուլի նպատակը`

Մոդուլի նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ հեռուստացույցի ֆունկցիոնալ հանգույցների, դրանց աշխատանքի, ստուգման, անսարքությունների հայտնաբերման հմտությունների վերաբերյալ: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի հեռուստացույցերի սխեմաները կարդալու, անսարքությունները` ըստ ֆունկցիոնալ առանձնահատկությունների, հայտնաբերելու և վերացնելու կիրառական գիտելիքներ և հմտություններ:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է տիրապետի ՌԷՄՆ-4-09-011 «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՉԱՓՈՒՄՆԵՐԻ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՅՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ», ՌԷՄՆ-4-09-012 «ԷԼԵԿՏՐԱՍՆՄԱՆ ԱՂՔՅՈՒՐՆԵՐ», ՌԷՄՆ-4-09-013 «ՌԱԴԻՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՇՂԹԱՆԵՐ ԵՎ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐ», ՌԷՄՆ-4-09-014 «ՌԱԴԻՈԱԼԻՔՆԵՐԻ ՏԱՐԱԾՈՒՄ ԵՎ ԱՆՏԵՆԱՖԻԴԵՐԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐ» մոդուլներին:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. դասակարգում է հեռուստացույցերը, ներկայացնում ֆունկցիոնալ հանգույցները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը,
2. ախտորոշում է հեռուստացույցերի անսարքությունները,
3. վերացնում է հեռուստացույցերի անսարքությունները, ստուգում աշխատանքը,
4. տեղադրում, համալարում է անտենան, կատարում հեռուստատեսային համակարգի ընթացիկ սպասարկում:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Դասակարգում է հեռուստացույցերը, ներկայացնում ֆունկցիոնալ հանգույցները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում հեռուստացույցի նշանակությունը, կիրառությունները,
- բ. ճիշտ է դասակարգումը հեռուստացույցերը,
- գ. ճիշտ է ներկայացնում հեռուստացույցերի ֆունկցիոնալ հանգույցները,
- դ. ճիշտ է բացատրում ֆունկցիոնալ հանգույցների փոխադարձ կապերը,
- զ. ճիշտ է բացատրում հեռուստացույցի աշխատանքի սկզբունքը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված հեռուստացույցի, դրան վերաբերվող անհրաժեշտ սխեմաների և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի հիման վրա:

1. Բացատրել հեռուստացույցի նշանակությունը և կիրառությունները:
2. Հեռուստացույցերի տրված տարբեր նկարների և համապատասխան տեխնիկական տվյալների օգնությամբ դասակարգել հեռուստացույցերը:
3. Տրված հեռուստացույցի վրա ցույց տալ ֆունկցիոնալ հանգույցները, նշել դրանց համապատասխան նշանակությունները և փոխադարձ կապը:
4. Բացատրել հեռուստացույցի աշխատանքի սկզբունքը տրված բլոկ սխեմայի օգնությամբ:
Արդյունքի յուրացումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել է բոլոր առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի հեռուստացույցերի աշխատանքի սկզբունքի, առանձին հանգույցների սխեմաների և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր հեռուստացույցերի մասին: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա բացել հեռուստացույցը և ուսումնասիրել դրա առանձին հանգույցները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ախտորոշում է հեռուստացույցերի անսարքությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ախտորոշում սնման բացակայության պատճառները,
- բ. ճիշտ է ախտորոշում ալիքների ընտրիչի անկառավարելիության պատճառները,
- գ. ճիշտ է ախտորոշում տողային և կադրային փոման անսարքությունների պատճառները,
- դ. ճիշտ է ախտորոշում ձայնի և պատկերի բացակայության պատճառները,
- ե. ճիշտ է ախտորոշում էլեկտրոնաճառագայթային փողակի, հեղուկ-բյուրեղային էկրանի անսարքությունների պատճառները,
- զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված հեռուստացույցերի վերաբերյալ գործնական առաջադրանքների կատարման հիման վրա:

1. Տրված է հեռուստացույցը, ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և պարզել սնուցման բացակայության պատճառները:
2. Տրված հեռուստացույցի վրա ախտորոշել ալիքների ընտրիչի անկառավարելիության պատճառները:

3. Տրված հեռուստացույցի վրա ախտորոշել տողային կամ կադրային փոման անսարքությունների պատճառները:

4. Տրված հեռուստացույցի վրա ախտորոշել ձայնի և պատկերի բացակայության պատճառները:

5. Տրված հեռուստացույցի վրա ախտորոշել էլեկտրոնաճառագայթային փողակի, հեղուկ-բյուրեղային էկրանի անսարքությունների պատճառները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է ախտորոշել անսարքությունները և նշել դրանց առաջացման հնարավոր պատճառները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի հեռուստացույցերի և առանձին ֆունկցիոնալ հագույցների տիպային անսարքությունների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր հեռուստացույցերի տիպային անսարքությունների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է ըստ անհատական առաջադրանքի ուսումնասիրի հեռուստացույցի առանձին հանգույցների անսարքությունները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 10 ժամ, գործնական ուսուցում` 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Վերացնում է հեռուստացույցերի անսարքությունները, ստուգում աշխատանքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. վերացնում է սնման բացակայության պատճառները,
- բ. վերացնում է ալիքների ընտրիչի անկառավարելիության պատճառները,
- գ. վերացնում է տողային և կադրային փոման անսարքությունների պատճառները,
- դ. վերացնում է ձայնի և պատկերի բացակայության պատճառները,
- ե. վերացնում է էլեկտրոնաճառագայթային փողակի, հեղուկ-բյուրեղային էկրանի անսարքությունների պատճառները,
- զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվում է գործնական առաջադրանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով: Կպահանջվի տրված հեռուստացույցի վրա.

1. Ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և ախտորոշել, եթե անսարք է` վերացնել անսարքությունը:

2. Պարզել ալիքների ընտրիչի անկառավարելիության պատճառները և վերացնել անսարքությունը:

3. Պարզել տողային և կադրային փոման անսարքությունների պատճառները և վերացնել դրանք:

4. Պարզել ձայնի և պատկերի բացակայության պատճառները և վերացնել դրանք:

5. Պարզել էլեկտրոնաճառագայթային փողակի, հեղուկ-բյուրեղային էկրանի անսարքությունները և վերացնել դրանք:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն անհրաժեշտ ծավալով իրականացրել է բոլոր առաջադրանքները և վերանորոգումները կատարել է բավարար մակարդակով:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր, իսկ մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է լինի հեռուստացույցերի անհրաժեշտ տեսականի, որտեղ ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա սովորելու և ըստ անհատական առաջադրանքի կատարելու վերանորոգման պահանջվող աշխատանքները: Անհրաժեշտ է ունենալ տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 30 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Տեղադրում, համալարում է անտենան, կատարում հեռուստատեսային համակարգի ընթացիկ սպասարկում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է ընտրում անտենայի տեղը և դիրքը,

բ. ճիշտ է կատարում անտենային համակարգի տեղադրումը և միացումները,

գ. ճիշտ է կարգավորում անտենայի դիրքը,

դ. ճիշտ է կատարում հեռուստացույցի պրոֆիլակտիկ սպասարկումը,

ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ուսանողի գործնական առաջադրանքների կատարման արդյունքների հիման վրա:

1. Տրված է հեռուստացույցի համապատասխան տեսակի անտենան, ընտրել դրա ճիշտ տեղը և դիրքը:

2. Տրված հեռուստացույցի համար կատարել անտենային համակարգի տեղադրումը և համապատասխան միացումները, միաժամանակ կարգավորել անտենայի դիրքը:

3. Կատարել տրված հեռուստացույցի պրոֆիլակտիկ սպասարկում:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարել առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի հեռուստացույցերի և առանձին ֆունկցիոնալ հանգույցների տիպային անսարքությունների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր հեռուստացույցերի անտենաների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ըստ անհատական առաջադրանքի կատարել համապատասխան աշխատանքներ տարբեր տեսակի անտենաների վրա և իրականացնել հեռուստացույցերի պրոֆիլակտիկ սպասարկում: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 10 ժամ, գործնական ուսուցում` 18 ժամ:

ՍՈՊԻԷԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ` «ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը` ՌԷՍՆ-4-09-018

Մոդուլի տևողությունը` 72 ժամ

- տեսական պարապմունք 24 ժամ

- գործնական պարապմունք 48 ժամ

Մոդուլի նպատակը`

Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ վերարտադրման սարքավորումների ֆունկցիոնալ հանգույցների, դրանց անսարքությունների հայտնաբերման, վերացման և ստուգման մասին: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի վերարտադրման սարքավորումների սխեմաները կարդալու, անսարքությունները հայտնաբերելու, ֆունկցիոնալ հանգույցները վերանորոգելու և սպասարկելու հմտություններ:

Մուտքային պահանջները`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է տիրապետի ՌԷՍՆ-4-09-011 «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՉԱՓՈՒՄՆԵՐԻ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ», ՌԷՍՆ-4-09-012 «ԷԼԵԿՏՐԱՍՆՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ», ՌԷՍՆ-4-09-013 «ՌԱԴԻՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՇՂԹԱՆԵՐ ԵՎ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐ» մոդուլներին:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. կատարում է վերարտադրող սարքավորումների դասակարգում, բացատրում դրանց աշխատանքի սկզբունքները
2. ներկայացնում է վերարտադրող սարքավորումների ֆունկցիոնալ հանգույցները
3. ախտորոշում է վերարտադրող սարքավորումների անսարքությունները
4. վերացնում է անսարքությունները և ստուգում սարքավորման աշխատանքը
5. կատարում է վերարտադրող սարքավորումների ընթացիկ սպասարկում:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Կատարում է վերարտադրող սարքավորումների դասակարգում, բացատրում նրանց աշխատանքի սկզբունքները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում վերարտադրող սարքավորումների նշանակությունը,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում վերարտադրող սարքավորումների կիրառման բնագավառները,
- գ. ճիշտ է բացատրում վերարտադրող սարքավորումների աշխատանքի սկզբունքները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված վերարտադրող սարքավորման, դրան վերաբերվող անհրաժեշտ սխեմաների և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի հիման վրա:

1. Բացատրել վերարտադրող սարքավորման նշանակությունը և կիրառությունները:
2. Տրված վերարտադրող սարքավորումների տարբեր նկարների և համապատասխան տեխնիկական ցուցանիշների օգնությամբ նշել դրանց կիրառման ոլորտները:
3. Բացատրել վերարտադրող սարքավորման աշխատանքի սկզբունքը տրված բլոկ սխեմայի օգնությամբ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել է բոլոր առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի վերարտադրող սարքավորման աշխատանքի սկզբունքի և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր վերարտադրող սարքավորումների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ծանոթանալ և ուսումնասիրել վերարտադրող սարքավորումները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 6 ժամ, գործնական ուսուցում 6 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ներկայացնում է վերարտադրող սարքավորումների ֆունկցիոնալ հանգույցները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. վերարտադրող սարքավորման ֆունկցիոնալ հանգույցները ճիշտ է ներկայացնում,

- բ. համապատասխան ֆունկցիոնալ հանգույցների նշանակությունը ճիշտ է բացատրում,
- գ. ֆունկցիոնալ հանգույցների փոխադարձ կապերը ճիշտ է ներկայացնում:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված վերարտադրող սարքավորման, դրա սխեմաների և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի միջոցով: Ստորև ներկայացվում են.

1. Բացված վիճակում վերարտադրող սարքավորման վրա ցույց տալ ֆունկցիոնալ հանգույցները՝ նշելով դրանց անվանումները և հակիրճ բացատրել դրանց նշանակությունները:
2. Ներկայացնել վերարտադրող սարքավորման բլոկ սխեման:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի վերարտադրող սարքավորման առանձին հանգույցների աշխատանքի սկզբունքի և դրանց նշանակությունների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր վերարտադրող սարքավորումների առանձին հանգույցների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ծանոթանալու և ուսումնասիրելու վերարտադրող սարքավորման առանձին հանգույցները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 4 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ախտորոշում է վերարտադրող սարքավորումների անսարքությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. սնուցման բացակայության պատճառները ճիշտ է ախտորոշում,
- բ. ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները ճիշտ է ախտորոշում,
- գ. պատկերի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները ճիշտ է ախտորոշում,
- դ. միկրոշարժիչների անսարքության պատճառները ճիշտ է ախտորոշում,
- ե. համապատասխան չափիչ սարքերը ճիշտ է կիրառում,
- զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված վերարտադրող սարքավորման վերաբերյալ գործնական առաջադրանքների կատարման և համապատասխան հարց ու պատասխանի հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված վերարտադրող սարքավորման վրա ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և պարզել սնուցման բացակայության պատճառները:

2. Տրված վերարտադրող սարքավորման վրա ախտորոշել ձայնի կամ պատկերի բացակայության պատճառները:

3. Տրված վերարտադրող սարքավորման վրա ստուգել միկրոշարժիչները, եթե անասարք են, նշել պատճառները:

4. Տրված չափիչ սարքի օգնությամբ ստուգել առաջադրված համապատասխան հանգույցի պարամետրերը:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է ախտորոշել անսարքությունները և նշել է դրանց առաջացման հնարավոր պատճառները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի վերարտադրող սարքավորումների և դրանց առանձին հագույցների տիպային անսարքությունների և ախտորոշման վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր վերարտադրող սարքավորումների տիպային անսարքությունների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է ըստ անհատական առաջադրանքի հնարավորություն ունենա ուսումնասիրել վերարտադրող սարքավորումների առանձին հանգույցների անսարքությունները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 10 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Վերացնում է անսարքությունները և ստուգում սարքավորման աշխատանքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. վերացնում է սնուցման բացակայության պատճառները,

բ. վերացնում է ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,

գ. վերացնում է պատկերի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,

դ. վերացնում է միկրոշարժիչների անսարքության պատճառները,

ե. ստուգում է սարքավորման աշխատանքի վիճակը,

զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումն իրականացվում է գործնական առաջադրանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված վերարտադրող սարքավորման վրա ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և վերացնել անսարքությունը:

2. Տրված վերարտադրող սարքավորման վրա պարզել ձայնի և պատկերի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները և վերացնել դրանք:

3. Տրված վերարտադրող սարքավորման վրա վերացնել միկրոշարժիչների անսարքության պատճառները:

4. Ստուգել տրված վերարտադրող սարքավորման աշխատանքը և տալ համապատասխան եզրակացություն վիճակի մասին:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը բավարար մակարդակով իրականացրել է պահանջվող վերանորոգման աշխատանքները:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր, իսկ մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է լինի վերարտադրող սարքավորումների անհրաժեշտ տեսականի: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա սովորելու և ըստ անհատական առաջադրանքի կատարելու վերանորոգման պահանջվող աշխատանքները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 24 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Կատարում է վերատադրող սարքավորումների ընթացիկ սպասարկում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. օպտիկական համակարգի մաքրումը կատարում է պահպանելով սահմանված կանոնները,
բ. ընդհանուր մեխանիկական մասերի մաքրումը, քուլքապատումը և համալարումը ճիշտ է կատարում:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված անհրաժեշտ նյութերի օգնությամբ (գործիքներ, քուլքներ և այլն) հանձնարարություն կատարելու հիման վրա: Կպահանջվի ներկայացված վերարտադրող սարքավորման վրա իրականացնել.

1. Օպտիկական համակարգի մաքրում:

2. Մեխանիկական մասերի մաքրում, քուլքապատում և կատարել համալարում:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը ճիշտ է իրականացրել հանձնարարությունը: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի վերարտադրող սարքավորման և դրա առանձին հանգույցների մաքրման, քուլքապատման և համալարման կատարման բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր վերարտադրող սարքավորումների առանձին հանգույցների մաքրման, քուլքապատման և

համալարման աշխատանքների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա իրականացնելու մաքրման, քսուքապատման և համալարման աշխատանքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում 4 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՁԱՅՆԱԳՐՄԱՆ – ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԵՎ ՄՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՄՆ-4-09-019

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 30 ժամ

- գործնական պարապմունք 78 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ ձայնագրման – վերարտադրման սարքավորումների, դրանց անսարքությունները հայտնաբերելու և վերացնելու մասին: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի ձայնագրման – վերարտադրման սարքավորումների սխեմաները կարդալու, ֆունկցիոնալ հանգույցների բնութագրերը տարբերելու և չափելու, անսարքությունները՝ ըստ ֆունկցիոնալ առանձնահատկությունների, հայտնաբերելու, վերացնելու գործնական հմտություններ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՌԷՄՆ-4-09-016 «ՈւրիճՆԴՈՒՆԻՉ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԵՎ ՄՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. դասակարգում է ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը,
2. ներկայացնում է ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների կառուցվածքը, ֆունկցիոնալ հանգույցները,
3. ախտորոշում է ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների անսարքությունները,
4. վերացնում է անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը,
5. կատարում է ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների ընթացիկ սպասարկում:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Դասակարգում է ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների նշանակությունը,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների կիրառությունները,
- գ. ճիշտ է բացատրում ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների աշխատանքի սկզբունքը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման, դրան վերաբերվող անհրաժեշտ սխեմաների և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ՝ հարց ու պատասխանի հիման վրա:

1. Բացատրել ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման նշանակությունը:
2. Տրված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների տարբեր նկարների և համապատասխան տեխնիկական տվյալների օգնությամբ նշել դրանց կիրառման ոլորտները:
3. Բացատրել ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման աշխատանքի սկզբունքը տրված բլոկ սխեմայի օգնությամբ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել բոլոր առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման աշխատանքի սկզբունքի և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ծանոթանալու ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների հետ և ուսումնասիրելու դրանք: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ներկայացնում է ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների կառուցվածքը, ֆունկցիոնալ հանգույցները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների կառուցվածքը,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների ֆունկցիոնալ հանգույցները, բացատրում նշանակությունը,
- գ. ճիշտ է ներկայացնում ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների ֆունկցիոնալ հանգույցների փոխադարձ կապերը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է՝ ներկայացված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման, դրա սխեմաների և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ, հարց ու պատասխանի հիման վրա:

1. Բացված վիճակում ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա ցույց տալ ֆունկցիոնալ հանգույցները՝ նշելով դրանց անվանումները և հակիրճ բացատրել դրանց նշանակությունները:

2. Ներկայացնել ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման բլոկ սխեման:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի վերարտադրող սարքավորման առանձին հանգույցների աշխատանքի սկզբունքի և դրանց նշանակությունների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների առանձին հանգույցների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ծանոթանալու և ուսումնասիրելու ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման առանձին հանգույցները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 10 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ախտորոշում է ձայնագրման - վերարտադրման սարքավորումների անսարքությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ախտորոշում սնման բացակայության պատճառները,
- բ. ճիշտ է ախտորոշում ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,
- գ. ճիշտ է ախտորոշում միկրոշարժիչների անսարքությունների պատճառները,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման վերաբերյալ գործնական առաջադրանքների կատարման և համապատասխան հարց ու պատասխանի հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և պարզել սնուցման բացակայության պատճառները:

2. Տրված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա ախտորոշել ձայնի և պատկերի բացակայության պատճառները:

3. Տրված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա ստուգել միկրոշարժիչները, եթե անասարք են նշել պատճառները:

4. Տրված չափիչ սարքի օգնությամբ ստուգել առաջադրված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման համապատասխան հանգույցի պարամետրերը:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է ախտորոշել անսարքությունները և նշել է դրանց առաջացման հնարավոր պատճառները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական թերություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների, դրանց ֆունկցիոնալ հանգույցների տիպային անսարքությունների ու ախտորոշման վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների տիպային անսարքությունների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ըստ անհատական առաջադրանքի ուսումնասիրելու ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների առանձին հանգույցների անսարքությունները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 10 ժամ, գործնական ուսուցում 16 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Վերացնում է անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. վերացնում է սնման բացակայության պատճառները,
- բ. վերացնում է ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,
- գ. վերացնում է միկրոշարժիչների անսարքությունների պատճառները,
- դ. ճիշտ է կատարում սարքավորման վերջնական կարգաբերումը,
- ե. ստուգում է սարքավորման աշխատանքային վիճակը,
- զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումն իրականացվում է գործնական առաջադրանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և վերացնել անսարքությունը:

2. Տրված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա պարզել ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները և վերացնել:

3. Տրված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա վերացնել միկրոշարժիչների անսարքությունները:

4. Ստուգել տրված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման աշխատանքը, կարգավորել և տալ համապատասխան եզրակացություն:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը բավարար մակարդակով իրականացրել է պահանջվող վերանորոգման աշխատանքները:

Մթորաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր, իսկ մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է լինի վերարտադրող սարքավորումների անհրաժեշտ տեսականի, որտեղ ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա սովորելու և ըստ անհատական առաջադրանքի կատարելու վերանորոգման պահանջվող աշխատանքները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 34 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Կատարում է ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների ընթացիկ սպասարկում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է կատարում ընդհանուր մեխանիկական մասերի մաքրումը, քսուքապատումը,

բ. ճիշտ է կատարում միկրոշարժիչների ռետինե մասերի մաքրումը կամ փոխարինումը,

գ. ճիշտ է գնահատում մեխանիկական դետալների մաշվածության աստիճանը և կատարում համապատասխան վերանորոգում,

դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատելու համար անհրաժեշտ է ունենալ ձայնագրող-վերարտադրող սարքավորում, անհրաժեշտ տեխնիկական պարագաներ (գործիքներ, քսուքներ և այլն): Կպահանջվի ներկայացված ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա կատարել.

1. Մեխանիկական մասերի մաքրում, քսուքապատում:

2. Ռետինե մասի մաքրում և անհրաժեշտության դեպքում փոխարինում:

3. Դիտարկման միջոցով մեխանիկական մասերի մաշվածության աստիճանի գնահատում և համապատասխան վերանորոգում:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը ճիշտ է իրականացրել առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման և առանձին հանգույցների մաքրման, քսուքապատման և համալարման կատարման վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորումների առանձին հանգույցների մաքրման, քսուքապատման և համալարման աշխատանքների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա իրականացնելու մաքրման, քսուքապատման և համալարման աշխատանքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 10 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՏԵՍԱԳՐՄԱՆ – ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Սողուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-020

Սողուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 36 ժամ

- գործնական պարապմունք 72 ժամ

Սողուլի նպատակը՝

Սողուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ տեսագրման – վերարտադրման սարքավորումների, դրանց անսարքությունները հայտնաբերելու և վերացնելու մասին: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձեռք կբերի տեսագրման – վերարտադրման սարքավորումների սխեմաները կարդալու, ֆունկցիոնալ հանգույցների բնութագրերը տարբերելու և չափելու, անսարքությունները՝ ըստ ֆունկցիոնալ առանձնահատկությունների, հայտնաբերելու, վերացնելու գործնական հմտություններ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՌԷՍՆ-4-09-017 «ՀԵՌՈՒՄՍԱՑՈՒՅՑԵՐ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

1. դասակարգում է տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը,

2. ներկայացնում է տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների կառուցվածքը, ֆունկցիոնալ հանգույցները,
3. ախտորոշում է տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների անսարքությունները,
4. վերացնում է անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը,
5. կատարում է տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների ընթացիկ սպասարկում:

Գնահատման կարգը`

Սողուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Դասակարգում է տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումները, բացատրում աշխատանքի սկզբունքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների նշանակությունը,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների կիրառությունները,
- գ. ճիշտ է բացատրում տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների աշխատանքի սկզբունքը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման, դրա սխեմաների և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ` հարց ու պատասխանի հիման վրա: Ստորև ներկայացվում են.

1. Բացատրել տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման նշանակությունը:
2. Տրված տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման տեխնիկական տվյալների օգնությամբ ներկայացնել դրա կիրառման ոլորտները:
3. Բացատրել ձայնագրման-վերարտադրման սարքավորման աշխատանքի սկզբունքը տրված բլոկ սխեմայի օգնությամբ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել բոլոր առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման աշխատանքի սկզբունքի և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ծանոթանալու տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումներին և ուսումնասիրելու դրանք: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ներկայացնում է տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների կառուցվածքը, ֆունկցիոնալ հանգույցները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների կառուցվածքը,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների ֆունկցիոնալ հանգույցները,
- գ. ճիշտ է բացատրում տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների ֆունկցիոնալ հանգույցների նշանակությունը,
- դ. ճիշտ է ներկայացնում տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների ֆունկցիոնալ հանգույցների փոխադարձ կապերը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման, դրա սխեմաների և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ՝ հարց ու պատասխանի հիման վրա:

1. Բացված վիճակում տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա ցույց տալ ֆունկցիոնալ հանգույցները՝ նշելով դրանց անվանումները և հակիրճ բացատրել նշանակությունները:

2. Ներկայացնել տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման բլոկ սխեման և նշել հանգույցների փոխադարձ կապը:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման առանձին հանգույցների աշխատանքի սկզբունքի և դրանց նշանակությունների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների առանձին հանգույցների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ուսումնասիրելու տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման առանձին հանգույցները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ախտորոշում է տեսագրման - վերարտադրման սարքավորումների անսարքությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ախտորոշում սնման բացակայության պատճառները,
- բ. ճիշտ է ախտորոշում ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,
- գ. ճիշտ է ախտորոշում պատկերի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,
- դ. ճիշտ է ախտորոշում միկրոշարժիչների անսարքությունների պատճառները,
- ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման վերաբերյալ գործնական հանձնարարությունների կատարման և հարց ու պատասխանի հիման վրա: Կպահանջվի տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա.

1. Ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և պարզել սնուցման բացակայության պատճառները:

2. Ախտորոշել ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները:

3. Ախտորոշել պատկերի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները:

4. Ախտորոշել և ստուգել միկրոշարժիչները, եթե անսարք են՝ նշել պատճառները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է ախտորոշել անսարքությունները և նշել է դրանց առաջացման հնարավոր պատճառները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական թերություններ:

Սեթողաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների և դրանց առանձին ֆունկցիոնալ հանգույցների տիպային անսարքությունների և ախտորոշման վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների տիպային անսարքությունների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ըստ անհատական առաջադրանքի ուսումնասիրելու տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների առանձին հանգույցների անսարքությունները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Վերացում է անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. վերացում է սնման բացակայության պատճառները,

- բ. վերացնում է ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,
- գ. վերացնում է պատկերի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները,
- դ. վերացնում է միկրոշարժիչների անսարքությունների պատճառները,
- ե. ստուգում է սարքավորման աշխատանքային վիճակը,
- զ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումն իրականացվում է գործնական առաջադրանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա ստուգել սնուցման առկայությունը (բացակայությունը) և վերացնել անսարքությունը:
2. Տրված տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա պարզել ձայնի բացակայության կամ աղավաղման պատճառները և վերացնել դրանք:
3. Տրված տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա վերացնել միկրոշարժիչների անսարքությունները:
4. Ստուգել տրված տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման աշխատանքը, կարգավորել և տալ համապատասխան եզրակացություն:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը բավարար մակարդակով իրականացրել է պահանջվող վերանորոգման աշխատանքները:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր, իսկ մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է լինի տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների անհրաժեշտ տեսականի, որտեղ ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա սովորելու և ըստ անհատական առաջադրանքի կատարելու վերանորոգման պահանջվող աշխատանքները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 32 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Կատարում է տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների ընթացիկ սպասարկում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է կատարում ընդհանուր մեխանիկական մասերի մաքրումը, քսուքապատումը,
- բ. ճիշտ է կատարում միկրոշարժիչների ռետինե մասերի մաքրումը կամ փոխարինումը,
- գ. ճիշտ է գնահատում մեխանիկական դետալների մաշվածության աստիճանը և կատարում համապատասխան վերանորոգում,
- դ. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական պարապմունքների ընթացքում անհատական առաջադրանքների կատարման հիման վրա: Անհրաժեշտ է ունենալ տեսագրման-վերարտադրման սարքավորում և տեխնիկական պարագաներ (գործիքներ, քսուքներ և այլն): Կպահանջվի ներկայացված տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման վրա կատարել.

1. Մեխանիկական մասերի մաքրում, քսուքապատում:

2. Ռետինե մասի մաքրում և անհրաժեշտության դեպքում փոխարինում:

3. Դիտարկման միջոցով մեխանիկական մասերի մաշվածության աստիճանի գնահատում և անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան վերանորոգում:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը ճիշտ է իրականացրել առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի տեսագրման-վերարտադրման սարքավորման և դրա առանձին հանգույցների մաքրման, քսուքապատման մեթոդների ուսումնասիրման վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր տեսագրման-վերարտադրման սարքավորումների առանձին հանգույցների մաքրման, քսուքապատման և համալարման աշխատանքների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա իրականացնելու մաքրման, քսուքապատման և մասերի փոխարինման աշխատանքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 8 ժամ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՄԲ ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԵՎ ՄՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՌԷՍՆ-4-09-021

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 30 ժամ

- գործնական պարապմունք 78 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ կենցաղային նշանակության էլեկտրոնային կառավարմամբ սարքավորումների մասին: Ավարտելով այս մոդուլն ուսանողը ձերք կբերի բջջային և DECT հեռախոսների, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի, թվային տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի, միկրոալիքային վառարանի, սառնարանի, լվացքի մեքենայի,

օդորակիչի և այլ սարքավորումների սխեմաները կարդալու, անսարքությունները հայտնաբերելու և վերանորոգելու հմտություններ:

Մուտքային պահանջներ`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՌԷՍՆ-4-09-006 «ԱՆԱԼՈԳԱՅԻՆ ԵՎ ԻՄՊՈՒԼՍԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ», ՌԷՍՆ-4-09-007 «ԹՎԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ», ՌԷՍՆ-4-09-011 «ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՉԱՓՈՒՄՆԵՐԻ, ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» մոդուլները:

Ուսումնառության արդյունքները`

1. տարբերակում է էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումները, հասկանում դրանց աշխատանքի սկզբունքը,
2. ներկայացնում է էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների հանգույցները,
3. ախտորոշում է էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների անսարքությունները,
4. վերացնում է անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը և սպասարկում:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տարբերակում է էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումները, հասկանում դրանց աշխատանքի սկզբունքը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. ճիշտ է ներկայացնում բջջային և DECT հեռախոսների, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի նշանակությունը և կիրառությունը,
- բ. ճիշտ է ներկայացնում միկրոալիքային վառարանի և լվացքի մեքենայի նշանակությունը և կիրառությունը,
- գ. ճիշտ է ներկայացնում սառնարանի և օդորակիչի նշանակությունը և կիրառությունը,
- դ. ճիշտ է ներկայացնում թվային տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի նշանակությունը և կիրառությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների, դրանց սխեմաների, այլ դիզայնային նյութերի և տեխնիկական տվյալների օգնությամբ` հարց ու պատասխանի հիման վրա:

1. Ներկայացնել բջջային և DECT հեռախոսների, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի նշանակությունը և կիրառությունը:

2. Տրված սառնարանի և օդորակիչի տեխնիկական ցուցանիշների օգնությամբ ներկայացնել դրանց նշանակությունը և կիրառման ոլորտները:

3. Տրված միկրոալիքային վառարանի և լվացքի մեքենայի տեխնիկական ցուցանիշների օգնությամբ ներկայացնել դրանց նշանակությունը և կիրառման ոլորտները:

4. Տրված թվային տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի տեխնիկական ցուցանիշների օգնությամբ ներկայացնել դրանց նշանակությունը և կիրառման ոլորտները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների, մասնավորապես, հեռախոսների, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի, միկրոալիքային վառարանի, լվացքի մեքենայի, սառնարանի, օդորակիչի, տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի աշխատանքի սկզբունքի և կիրառման ոլորտների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ուսումնասիրելու էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային տարաբնույթ սարքավորումները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական ուսուցում՝ 10 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ներկայացնում է էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների հանգույցները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. գիտի բջջային և DECT հեռախոսների, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի ֆունկցիոնալ հանգույցները, դրանց նշանակությունը և փոխադարձ կապերը,
- բ. գիտի միկրոալիքային վառարանի և լվացքի մեքենայի ֆունկցիոնալ հանգույցները, դրանց նշանակությունը և փոխադարձ կապերը,
- գ. գիտի սառնարանի և օդորակիչի ֆունկցիոնալ հանգույցները, դրանց նշանակությունը և փոխադարձ կապերը,
- դ. գիտի թվային տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի ֆունկցիոնալ հանգույցները, դրանց նշանակությունը և փոխադարձ կապերը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների, դրանց սխեմաների և այլ դիդակտիկ նյութերի օգնությամբ՝ հարց ու պատասխանի հիման վրա:

1. Տրված բջջային և DECT հեռախոսների, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի նկարի վրա վրա ցույց տալ ֆունկցիոնալ հանգույցները՝ նշելով դրանց անվանումները և հակիրճ բացատրել դրանց նշանակությունները:

2. Տրված միկրոալիքային վառարանի և լվացքի մեքենայի (կամ դրանց նկարների վրա) նշել հանգույցների փոխադարձ կապը և նշանակությունը:

3. Տրված սառնարանի և օդորակիչի (կամ դրանց նկարների վրա) նշել հանգույցների փոխադարձ կապը և նշանակությունը:

4. Տրված թվային տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի (կամ դրանց նկարների վրա) նշել հանգույցների փոխադարձ կապը և նշանակությունը:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը հարցերին ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանել և իրականացրել առաջադրանքները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական բացթողումներ և անճշտություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների առանձին հանգույցների աշխատանքի սկզբունքի և դրանց նշանակությունների վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների առանձին հանգույցների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ուսումնասիրելու էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների առանձին հանգույցները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 10 ժամ, գործնական ուսուցում` 12 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ախտորոշում է էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների անսարքությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

ա. ճիշտ է ախտորոշում բջջային և DECT հեռախոսների, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի բնութագրական անսարքությունները,

բ. ճիշտ է ախտորոշում միկրոալիքային վառարանի և լվացքի մեքենայի բնութագրական անսարքությունները,

գ. ճիշտ է ախտորոշում սառնարանի և օդորակիչի բնութագրական անսարքությունները,

դ. ճիշտ է ախտորոշում թվային տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի բնութագրական անսարքությունները,

ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է ներկայացված էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների վերաբերյալ ընթացիկ գործնական առաջադրանքների կատարման արդյունքների և լրացուցիչ հարց ու պատասխանի հիման վրա:

1. Ախտորոշել տրված բջջային և DECT հեռախոսների, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի բնութագրական անսարքությունները:

2. Ախտորոշել տրված միկրոալիքային վառարանի և լվացքի մեքենայի բնութագրական անսարքությունները:

3. Ախտորոշել տրված սառնարանի և օդորակիչի բնութագրական անսարքությունները:

4. Ախտորոշել տրված թվային տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի բնութագրական անսարքությունները:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է ախտորոշել անսարքությունները և նշել է դրանց առաջացման հնարավոր պատճառները: Թույլատրվում են որոշակի ոչ էական թերություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցանման ծրագիրը պետք է ընդգրկի էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների և դրանց առանձին ֆունկցիոնալ հագույցների տիպային անսարքությունների և դրանց ախտորոշման վերաբերյալ բաժիններ:

Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների տիպային անսարքությունների վերաբերյալ: Համապատասխան մասնագիտական լաբորատորիայում ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա ըստ անհատական առաջադրանքի ուսումնասիրելու էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների առանձին հանգույցների անսարքությունները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև թեմատիկ ուսումնամեթոդական և տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Տեսական ուսուցում` 12 ժամ, գործնական ուսուցում` 18 ժամ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Վերացնում է անսարքությունները, ստուգում սարքավորման աշխատանքը և սպասարկում

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- ա. վերացնում է բջջային և DECT հեռախոսների, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի անսարքությունները, ստուգում է դրանց աշխատանքը և սպասարկում,
- բ. վերացնում է միկրոալիքային վառարանի և լվացքի մեքենայի անսարքությունները, ստուգում է դրանց աշխատանքը և սպասարկում,
- գ. վերացնում է սառնարանի և օդորակիչի անսարքությունները, ստուգում է դրանց աշխատանքը և սպասարկում,
- դ. վերացնում է թվային տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի անսարքությունները, ստուգում է դրանց աշխատանքը և սպասարկում,
- ե. պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Տվյալ արդյունքի գնահատումը իրականացվում է գործնական առաջադրանքների կատարման ընթացիկ արդյունքներով: Ստորև ներկայացվում են.

1. Տրված բջջային և DECT հեռախոսի, հեռախոսահամարի ավտոմատ որոշիչի վրա վերացնել անսարքությունը, ստուգել աշխատանքը, իրականացնել սպասարկում:

2. Տրված միկրոալիքային վառարանի կամ լվացքի մեքենայի վրա պարզել անսարքությունը և վերացնել այն, ստուգել աշխատանքը, իրականացնել սպասարկում:

3. Տրված սառնարանի և օդորակիչի վրա պարզել անսարքությունը և վերացնել այն, ստուգել աշխատանքը, իրականացնել սպասարկում:

4. Տրված թվային տեսախցիկի և ֆոտոխցիկի վրա պարզել անսարքությունը և վերացնել այն, ստուգել աշխատանքը, իրականացնել սպասարկում:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե ուսանողը բավարար մակարդակով իրականացրել է պահանջվող վերանորոգման աշխատանքները:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները

Արդյունքի ուսուցանումն իրականացվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Այս արդյունքի ուսուցանման համար անհրաժեշտ է ունենալ դիդակտիկ և այլ տեսանյութեր: Մասնագիտական լաբորատորիայում պետք է լինի էլեկտրոնային կառավարմամբ կենցաղային սարքավորումների անհրաժեշտ տեսականի, որտեղ ուսանողը պետք է հնարավորություն ունենա սովորելու և ըստ անհատական առաջադրանքի կատարելու վերանորոգման պահանջվող աշխատանքները: Անհրաժեշտ է ունենալ նաև տեխնիկական գրականություն, տեղեկագրքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը

Գործնական ուսուցում՝ 38 ժամ: